

Soc regidor/a de medi ambient, i ara què?

Les principals
150 preguntes

Col·lecció Soc regidor/a, i ara què? núm. 5

Mandat 2023-2027

Fundació
Aula d'Alts
Estudis Electes

Càtedra
Enric Prat de la Riba
d'Estudis Jurídics Locals

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Soc regidor/a de medi ambient, i ara què?

Les principals 150 preguntes

Soc regidor/a de medi ambient, i ara què?

Les principals 150 preguntes

Aitana de la Varga Pastor (Coord.)

Josep Maria Sabaté i Vidal

Marina Rodríguez Beas

Sílvia Carmona Garias

Col·lecció

Soc regidor/a, i ara què?

Directora de la col·lecció

Judith Gifreu i Font

Coordinadora editorial

Joana Ortega i Alemany

Primera edició: juny del 2011

Segona edició: maig del 2015

Tercera edició: juny del 2019

Quarta edició: juny del 2023

© Associació Catalana de Municipis

València 231, 6a

08007 Barcelona

www.acm.cat

acm@acm.cat

Disseny gràfic:

Eumogràfic

Maquetació i impressió:

Cèltica Impressió, S.L.

Dipòsit Legal: B7566-2023

ISBN: 978-84-125428-6-8

Índex

Presentació	15
Abreviatures	19
Primera part. Qüestions generals	23
I. Intervenció administrativa ambiental	25
1. Com intervé o controla l'administració les activitats que tenen incidència sobre el medi ambient?	
2. Quin és el marc regulador i els règims de prevenció i control ambientals a Catalunya?	
3. Quines són les autoritats competents a Catalunya per dur a terme aquest control ambiental sobre les activitats?	
4. Quines activitats estan sotmeses a autorització ambiental?	
5. Qui atorga les autoritzacions ambientals?	
6. Com participa l'administració local en el procediment d'atorgament de les autoritzacions ambientals?	
7. Quin és l'esquema del procediment d'atorgament de les autoritzacions ambientals?	
8. Quines activitats estan sotmeses a llicència ambiental?	
9. Qui atorga les llicències ambientals?	
10. Com participa l'Administració de la Generalitat en el procediment d'atorgament de llicències ambientals?	
11. Quin és l'esquema del procediment d'atorgament de les llicències ambientals?	
12. Quines activitats estan sotmeses a comunicació?	
13. En què consisteix la comunicació ambiental?	
14. Pot l'ajuntament modificar el tipus d'intervenció sobre les activitats previst a la Llei 20/2009 o sotmetre-hi activitats no contemplades als seus annexos?	

15. Quins són els òrgans locals que intervenen en l'atorgament de les llicències ambientals i en el coneixement de les comunicacions ambientals?
16. Quin és l'òrgan municipal resolutori, és a dir el competent per a atorgar la llicència ambiental, rebre la comunicació ambiental i resoldre les qüestions derivades d'un i altre règim?

II. Contractació pública 33

17. Com afecta el factor ambiental a la contractació amb el sector públic?
18. Quines persones no podran contractar amb el sector públic per motius ambientals?
19. Quins aspectes ambientals acrediten la solvència tècnica o professional de l'empresari en els contractes d'obres i en els contractes de serveis?
20. Com influeix el factor ambiental en els contractes subjectes a regulació harmonitzada?
21. En l'establiment de les prescripcions tècniques, quin paper hi juga la protecció del medi ambient?
22. Quines consideracions de tipus ambiental s'han d'incloure en les condicions especials d'execució del contracte?
23. Quines exigències ambientals es requereixen en el contracte de concessió d'obra pública?
24. A quines obligacions de caràcter ambiental, generals i d'ús i conservació, està subjecte el concessionari d'obra?
25. Quin paper hi juga el factor ambiental a l'hora d'establir els criteris de valoració de les ofertes en el procediment d'adjudicació de contractes?

III. Accés a la informació ambiental i participació pública 39

26. Quins subjectes estan obligats a difondre la informació ambiental?

27. Quines obligacions en l'àmbit de la informació ambiental es requereix dels ajuntaments en termes generals?
28. Quines obligacions de difusió activa o publicitat activa d'informació ambiental té l'ajuntament?
29. Quina informació ambiental estan obligats a difondre activament els ajuntaments?
30. A quines obligacions en matèria de difusió d'activa de la informació resten sotmesos els ajuntaments quan hi hagi una amenaça imminent per a la salut humana o el medi ambient ocasionada per activitats humanes o per causes naturals?
31. Què comporta l'anomenat deure de difusió passiva de la informació ambiental? Què succeeix si no es dona la informació en el termini previst o es denega injustificadament?
32. Com cal procedir per a resoldre les sol·licitud d'accés a la informació ambiental?
33. En quin format s'ha de subministrar la informació sol·licitada?
34. Quan pot negar-se l'ajuntament a donar aquesta informació ambiental?
35. Quan no es podrà denegar la informació basant-se en la confidencialitat?
36. Es pot facilitar la informació de forma parcial?
37. Com ha de procedir l'ajuntament quan es resol negativament a la petició d'informació ambiental?
38. En quins procediments relacionats amb el medi ambient, d'aprovació de plans i programes i disposicions generals té dret a participar el públic?
39. En què consisteix aquest dret de participació?
40. Què és i quines funcions té el Consell Assessor de Medi Ambient que afectin els ajuntaments?

IV. L'avaluació ambiental: avaluació d'impacte ambiental i avaluació ambiental estratègica 57

41. Què s'entén per Avaluació Ambiental?
42. Què s'entén per Avaluació Ambiental Estratègica?

- 43. Què s'entén per Avaluació d'Impacte Ambiental?
- 44. Com es poden veure afectats els ajuntaments per la normativa sobre Avaluació Ambiental en relació amb l'AIA i a amb l'AAE?

V. Taxes i tributs 63

- 45. Poden els ajuntaments establir tributs ambientals?
- 46. Contempla la legislació sobre hisendes locals tributs locals de caràcter ambiental?
- 47. Quines bonificacions fiscals de caràcter ambiental contempla el TRLHL?
- 48. Els ajuntaments poden establir taxes de caràcter ambiental?
- 49. Quines són les taxes en les que es podria introduir la variable ambiental?

Segona part. Competències sectorials 67

I. Aigües 69

- 50. Quines competències tenen els ajuntaments en matèria d'aigües i com es manifesta?
- 51. Com es complementa aquesta competència amb les que té assignades l'Administració de la Generalitat?
- 52. De quina manera els ens locals poden prestar els serveis d'abastament d'aigua i de sanejament d'aigües?
- 53. De quina manera poden els ens locals regular aquests serveis?

II. Costes 73

- 54. Els espais costaners formen part del terme municipal?
- 55. Els ajuntaments tenen competències sobre el domini públic maritimoterrestre?
- 56. Quines competències tenen els ajuntaments sobre les platges?

57. Com intervé l'ajuntament en les competències estatals i autonòmiques sobre el domini públic maritimoterrestre?
58. Com intervé l'Administració de l'Estat en els procediments d'ordenació territorial i urbanística que afecten el litoral?
59. L'Administració de l'Estat pot suspendre actes i acords adoptats per l'ajuntament?
60. L'ajuntament pot ampliar i reduir una servitud de protecció?

III. Residus 77

61. Què és un residu?
62. Quins residus ha de gestionar l'ajuntament?
63. Quines competències té l'ajuntament en matèria de residus, amb caràcter obligatori?
64. Quines competències té atribuïdes l'ajuntament en matèria de residus, amb caràcter potestatiu?
65. És important que l'ajuntament aprovi ordenances en matèria de residus?

IV. Sòls contaminats i espais degradats 81

66. Què s'entén per sòl contaminat, i per espai degradat?
67. Quines competències tenen atribuïdes directament els ajuntaments en matèria de sòls contaminats?
68. En quins altres procediments relacionats amb la protecció del sòl i la seva contaminació intervenen els ajuntaments?
69. Quines possibilitats té l'ajuntament de regular a les ordenances municipals sobre sòls contaminats?

V. Contaminació atmosfèrica 84

70. Què s'entén per contaminació atmosfèrica?
71. Què s'entén per nivell d'emissió?
72. Què s'entén per nivell d'immissió?

73. Què és la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA)?
74. Què és el mapa de vulnerabilitat i capacitat del territori?
75. Què ha de contenir el mapa de vulnerabilitat i capacitat del territori?
76. Com intervé l'ajuntament en l'elaboració dels mapes de vulnerabilitat i capacitat del territori?
77. Quines competències té l'ajuntament en matèria de contaminació atmosfèrica?
78. Com intervé l'ajuntament en la zonificació i en l'elaboració dels plans de mesures?

VI. Contaminació odorífera o per olors 94

79. Què s'entén per contaminació odorífera o per olors?
80. Què pot fer l'ajuntament en matèria d'olors?
81. Què es recomana que faci l'ajuntament davant d'episodis d'olors?

VII. Contaminació acústica 97

82. Què s'entén per contaminació acústica?
83. Quin és el marc jurídic actual sobre la contaminació acústica?
84. Quines competències té l'ajuntament en matèria de contaminació acústica?
85. Què és la zonificació acústica?
86. Què és un mapa de capacitat acústica?
87. Què és un mapa estratègic de soroll?
88. Què és l'estudi d'impacte acústic?
89. Pot esdevenir responsable l'ajuntament en matèria de contaminació acústica? En quins casos?

VIII. Contaminació lumínica o lluminosa 103

90. Què s'entén per contaminació lumínica o lluminosa?
91. Quin és el marc jurídic regulador de la contaminació lumínica o lluminosa?

92. Quins són els principals instruments de prevenció i control de la contaminació lumínica?
93. Quines competències tenen els municipis en matèria de contaminació lumínica?
94. Què és la zonificació i la planificació?
95. Quin és el mapa de protecció envers la contaminació lluminosa vigent?
96. L'ajuntament pot intervenir en la regulació horària de la il·luminació exterior?
97. Quines instal·lacions i aparells d'il·luminació exterior es requereixen?
98. Els ajuntaments tenen l'obligació d'adequar els enllumenats públics municipals a les prescripcions normatives?
99. Com intervé l'ajuntament en els projectes d'il·luminació exterior?
100. Què succeeix amb les activitats que han obtingut autorització o llicència abans de l'anul·lació del Decret 84/2005?

IX. Contaminació electromagnètica 117

101. Que s'entén per contaminació electromagnètica?
102. Què pot fer l'ajuntament en matèria de contaminació electromagnètica?
103. L'ajuntament pot aprovar una ordenança que afecti al desplegament de les xarxes públiques de comunicacions electròniques?
104. Com intervé l'ajuntament en l'ordenació dels emplaçaments de les instal·lacions de radiocomunicació?
105. Es requereix informe ministerial per a l'aprovació d'un instrument de planificació urbanística que afecti al desplegament de les xarxes públiques de comunicacions?
106. L'execució d'obres d'instal·lació d'infraestructures de xarxa o estacions radioelèctriques en edificacions de domini privat queden subjectes a l'obtenció de llicència d'obres o edificació?

X. Espais naturals 121

- 107. Què s'entén per espai natural?
- 108. Què és el Pla d'espais d'interès natural (PEIN)?
- 109. Quin és el contingut del PEIN?
- 110. Què són els espais naturals de protecció especial i quines formes adopten?
- 111. Què és la Xarxa Natura 2000?
- 112. Quins instruments de protecció del patrimoni natural existeixen?
- 113. Quines són les obligacions dels ajuntaments en la gestió dels espais naturals?
- 114. Com intervenen els ajuntaments en els espais naturals de protecció especial?

XI. Paisatge 130

- 115. Què s'entén per paisatge a efectes de protecció?
- 116. Què és l'Observatori del Paisatge?
- 117. Quines funcions té atribuïdes l'Observatori del Paisatge?
- 118. Quins instruments jurídics protegeixen el paisatge?
- 119. Què és el catàleg del paisatge?
- 120. Quines funcions té atribuïdes el catàleg del paisatge?
- 121. Què és la carta del paisatge?
- 122. Qui elabora la carta del paisatge?
- 123. Quines són les cartes de paisatge que s'han aprovat a Catalunya?
- 124. Què són les directrius del paisatge?
- 125. Què és l'estudi d'impacte i integració paisatgística?
- 126. Com intervé l'ajuntament en la protecció, gestió i ordenació del paisatge?
- 127. Què és el Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge?
- 128. Els ajuntaments poden beneficiar-se del Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge?

XII. Canvi climàtic	139
129. Existeix normativa que reguli directament la qüestió del canvi climàtic?	
130. Els ens locals estan cridats a actuar per mitigar i adaptar el canvi climàtic a la LCCC?	
131. En quins àmbits sectorials estan cridats a actuar mitjançant polítiques fiscals, d'acord amb la LCCC?	
132. Quines accions locals es preveuen en l'àmbit de la mobilitat sense emissions, d'acord amb la LCCTE?	
133. Quines accions es preveuen en l'àmbit del turisme?	
134. Quin paper juguen els ens locals en relació amb la transició energètica?	
135. Els ens locals han de garantir l'accés als recursos bàsics d'energia i aigua?	
136. La perspectiva de gènere s'ha de tenir en compte pels ens locals en matèria de mitigació i adaptació de canvi climàtic?	
Tercera part. Inspecció i sanció	147
I. Control, vigilància, inspecció i sanció	149
137. Quins controls han de passar les activitats amb incidència ambiental?	
138. Amb quina periodicitat s'han de passar aquests controls?	
139. Com s'han de dur a terme aquests controls?	
140. Quines conductes estan qualificades com a infracció en matèria d'activitats amb incidència ambiental?	
141. Quines són les sancions econòmiques que poden comportar aquestes infraccions?	
142. Quin altre tipus de mesures poden comportar aquestes infraccions?	
143. Qui és l'Administració o autoritat competent per perseguir les infraccions i imposar les sancions?	

144. Quin és l'òrgan municipal competent per perseguir les infraccions i imposar les sancions respecte a les activitats sotmeses a llicència ambiental o comunicació ambiental?
145. Poden sancionar els ens locals en matèria de costes?
146. Quines competències sancionadores tenen els ens locals en matèria de residus?
147. Quines potestats d'inspecció i sancionadora tenen assignades els ajuntaments en matèria de contaminació atmosfèrica?
148. L'ajuntament té atribuïda la potestat d'inspecció i control en matèria de contaminació acústica? Qui? I la potestat sancionadora?
149. Quines mesures de foment pot establir l'ajuntament en matèria de contaminació acústica?
150. L'ajuntament té atribuïda la potestat d'inspecció, control i sanció en matèria de contaminació lumínica o lluminosa?

Presentació

Soc regidor/a de medi ambient, i ara què?

L'Associació Catalana de Municipis agrupa a tots els Ajuntaments, Consells Comarcals i Diputacions de Catalunya, així com molts altres ens locals d'arreu del país, als quals prestem serveis, suport, assessorament i formació, per tal d'ajudar-vos en el vostre dia a dia com a servidores i servidors públics municipals, en la gestió pública i en la millora dels pobles i ciutats.

En aquest sentit, la formació és una eina estratègica pel desenvolupament professional i personal, però també per a la millora i l'excel·lència en el servei públic, que forma part de l'ADN municipalista que tots portem a dintre, i és aquest l'esperit que ens mou a dedicar uns anys de la nostra vida a servir a les nostres veïnes i veïns. El catàleg de formació que t'oferim és ampli, flexible i d'adapta i actualitza contínuament per abordar totes les necessitats, requeriments i noves demandes i competències que es requereixen en un entorn dinàmic i canviant, i amb una administració cada cop més professionalitzada, digital i transparent.

Aquí trobareu resposta a les principals preguntes, dubtes i reptes en el vostre dia a dia com a regidors/es de medi ambient, així com informació bàsica sobre les competències municipals en la matèria, recursos i casos pràctics, en un format de guia que vol ser-vos de la màxima utilitat en els primers passos de la vostra dedicació en aquestes competències municipals.

Teniu a la vostra disposició tots els productes i serveis, eines, formació, suport i veu de l'ACM per seguir-vos acompanyant en el dia a dia de la vostra tasca com a electes locals. No dubteu en fer-los servir. Estem a la vostra disposició, perquè la força del municipalisme és la dels més de nou mil regidores i regidors que com tu, donen el millor de si mateixos cada dia pels seus municipis. Moltes gràcies!

Lluís Soler i Panisello

President de l'ACM

Juny 2023

Abreviatures

Abreviatures

AAE	Avaluació Ambiental Estratègica. AAI Autorització Ambiental Integral. ACA Agència Catalana de l'Aigua.
AIA	Avaluació d'Impacte Ambiental. ARC Agència de Residus de Catalunya. Art. Article.
CCAA	Comunitats autònomes.
D.A.	Disposició Addicional.
DOGC	Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.
ECA	Entitat Col·laboradora de l'Administració.
EIA	Estudi d'Impacte Ambiental.
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme, sistema comunitari de gestió i auditoria mediambientals.
FJ	Fonament Jurídic.
IVTM	Impost sobre els vehicles de tracció mecànica.
LBRL	Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les Bases de Règim Local.
LC	Llei 22/1988, de 28 de juliol, de Costes.
LCCC	Llei 16/2017, d'1 d'agost, de canvi climàtic.
LCCTE	Llei 7/2021, de 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica.
LCSP	LLei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic, per la que es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les Directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014.
LEN	Llei 12/1985, de 13 de juny, d'Espais Naturals.
LT	Llei 9/2014, de 9 de maig, de Telecomunicacions.
LOAE	Llei 6/2001, de 31 de maig, d'Ordenació Ambiental de l'Enllumenament per a la protecció del medi nocturn.
LPAA	Llei 22/1983, de 21 de novembre, de Protecció de l'Ambient Atmosfèric del Parlament de Catalunya.

LPCA	Llei 16/2002, de 28 de juny, de Protecció contra la Contaminació Acústica.
LRSAL	Llei 27/2013, de 27 de desembre, de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local.
LRSCEC	Llei 7/2022, de 8 d'abril, de Residus i Sòls Contaminats per a una economia circular.
OGAU	Oficines de Gestió Ambiental Unificades PEIN Pla d'Espais d'Interès Natural.
RC	Reial Decret 879/2014, de 10 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament General de Costes.
RD	Real Decret.
ROAS	Decret 179/1995, de 13 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'Obres, activitats i serveis de les entitats locals.
SSTS	Sentències del Tribunal Suprem.
STC	Sentència del Tribunal Constitucional.
TRLCSP	Reial Decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei de Contractes del Sector Públic.
TRLHL	Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals.
TRLMC	Text refós de la Llei Municipal de Règim Local de Catalunya.
TRLMRLC	Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei Municipal de Règim Local de Catalunya.
TRLOC	DL 4/2003, 4 novembre, que regula el TREF de la regulació comarcal de catalunya (TRLOC) L 30/2010 del 3 d'agost, que regula les vagueries.
TSJC	Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.
XVPCA	Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica.
ZARE	Zona acústica de règim especial.
ZEC	Zona d'Espacial Conservació.
ZEPA	Zona d'Espacial Protecció per a les Aus.
ZEPQA	Zona d'Espacial Protecció de la Qualitat Acústica.

Primera part.

Qüestions generals

I. Intervenció administrativa ambiental

1. Com intervé o controla l'administració les activitats que tenen incidència sobre el medi ambient?

D'acord amb la Directiva sobre emissions industrials i prevenció i control integrats de la contaminació, la legislació bàsica estatal i la del Parlament de Catalunya, l'administració intervé sobre les activitats que tenen incidència en el medi ambient mitjançant una autorització o llicència prèvia a l'inici de l'activitat en alguns casos, mitjançant una comunicació prèvia a l'inici de l'activitat en d'altres. També a través de controls periòdics una vegada l'activitat està en funcionament.

La finalitat del control previ o dels controls periòdics és evitar, reduir, i en la mesura del possible, eliminar la contaminació derivada de les activitats industrials.

2. Quin és el marc regulador i els règims de prevenció i control ambientals a Catalunya?

Al nostre país la Llei del Parlament de Catalunya 20/2009, de 4 de desembre, de prevenció i control ambiental de les activitats, preveu tres règims d'intervenció administrativa sobre les activitats:

- L'autorització ambiental per a aquelles activitats amb una incidència ambiental alta,
- La llicència ambiental per a les activitats amb una incidència ambiental moderada i
- La comunicació ambiental per a les activitats amb una baixa incidència ambiental.

3. Quines són les autoritats competents a Catalunya per dur a terme aquest control ambiental sobre les activitats?

A Catalunya són competents per a dur a terme aquest control l'Administració de la Generalitat, els ajuntaments on radiqui l'activitat i els consells comarcals, en funció del tipus d'activitat i el règim (autorització, llicència o comunicació ambientals) que li sigui aplicable.

4. Quines activitats estan sotmeses a autorització ambiental?

Estan sotmeses a autorització ambiental les activitats amb una incidència ambiental alta. Aquestes activitats es troben recollides a l'annex I de la Llei 20/2009: trobem entre aquestes, activitats com ara les refineries de petroli i gas, les indústries de producció i transformació de metalls en funció de la capacitat de producció i superfície de les seves instal·lacions, les activitats mineres i extractives, una bona part de les indústries químiques, ...

5. Qui atorga les autoritzacions ambientals?

L'Administració de la Generalitat és qui tramita a través de les Oficines de Gestió Ambiental Unificades (OGAU), les sol·licituds d'autorització ambiental i també qui les atorga, si bé els municipis participen en el procediment d'atorgament d'aquestes autoritzacions.

6. Com participa l'administració local en el procediment d'atorgament de les autoritzacions ambientals?

L'ajuntament del municipi on s'ha d'ubicar l'activitat participa en el procediment que tramita l'OGAU mitjançant l'emissió de dos informes:

- a) L'informe urbanístic que ha de pronunciar-se sobre la compatibilitat de l'activitat amb el planejament urbanístic, i la disponibilitat i la sufici-

ciència dels serveis públics que exigeixi l'activitat, que ha d'acompanyar la sol·licitud d'autorització.

- b) L'informe preceptiu i vinculant que s'ha d'emetre a sol·licitud de l'OGAU de tots els aspectes ambientals sobre els quals té competència el municipi i, específicament, sobre sorolls i vibracions, escalfor, olors i abocaments al sistema públic de sanejament o al clavegueram municipal.

La transcendència d'aquests informes és prou important i es posa de manifest especialment amb el caràcter preceptiu i vinculant que li reconeix la llei de manera expressa en el darrer cas i en els efectes que la manca d'aquest informe podria tenir en el procediment d'atorgament de l'autorització: segons el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, la nul·litat de la resolució d'atorgament de l'autorització (STSJ de Catalunya de 26.09.2008).

7. Quin és l'esquema del procediment d'atorgament de les autoritzacions ambientals?

El procediment s'inicia amb la sol·licitud de l'autorització ambiental, que cal fer davant l'OGAU corresponent. Una vegada presentada la sol·licitud, els tràmits que es segueixen són els següents:

- Verificació formal de la documentació presentada.
- Anàlisi de la suficiència i la idoneïtat del projecte, de l'estudi d'impacte ambiental i de la resta de documentació que ha d'acompanyar la sol·licitud.
- Informació pública de 30 dies i sol·licitud d'informes preceptius (ajuntament, accidents greus, etc.). Al mateix temps, s'ha de sotmetre a exposició pública i informació veïnal a l'ajuntament on s'ubiqui l'activitat per un període de deu dies.
- Declaració d'impacte ambiental, quan s'escaigui, i proposta de resolució provisional.
- Tràmit d'audiència de 15 dies a l'interessat.
- Proposta de resolució.

- Resolució que s'ha de dictar en un termini màxim de vuit mesos des de la presentació de la sol·licitud.
- Notificació a les persones interessades i comunicació a l'ajuntament del municipi on s'ha d'emplaçar l'activitat.
- Publicació de la resolució de l'autorització ambiental la declaració d'impacte ambiental, si n'hi ha, al DOGC.

La manca de resolució i notificació d'aquesta dins del termini previst dóna lloc a la desestimació de la sol·licitud per silenci administratiu.

8. Quines activitats estan sotmeses a llicència ambiental?

Estan sotmeses a llicència ambiental les activitats amb una incidència ambiental moderada. Aquestes activitats es troben recollides a l'annex II de la Llei 20/2009: es tracta d'indústries de producció i transformació de metalls en funció de la capacitat de producció i superfície de les seves instal·lacions, algunes indústries químiques com ara les de preparació de productes farmacèutics i veterinaris, les dedicades a la fabricació de pintures, sabó i detergents, ...

9. Qui atorga les llicències ambientals?

L'ajuntament del municipi on s'ha d'ubicar l'activitat és qui tramita sol·licituds de llicència ambiental i també qui les atorga. L'Administració de la Generalitat participa en el procediment d'atorgament d'aquestes autoritzacions pel que fa a la incidència de l'activitat sobre aspectes que afecten les seves competències.

També intervenen en l'atorgament els consells comarcals, que han de donar la suficiència tècnica i jurídica als municipis que ho necessiten. La Llei 20/2009 preveu l'existència d'un òrgan tècnic ambiental o Ponència comarcal per donar servei als municipis de menys de 50.000 habitants i als de més de 20.000 que no en tinguin de pròpia, tot i que els municipis de menys de 20.000 habitants també poden

tenir-ne de pròpia si justifiquen capacitat tècnica i de gestió suficient (art. 38).

Els municipis que tinguin 50.000 habitants o més han de constituir una ponència o òrgan tècnic ambiental municipal propi amb la funció d'avaluar les sol·licituds i els expedients de llicència ambiental i formular la proposta de resolució.

10. Com participa l'Administració de la Generalitat en el procediment d'atorgament de llicències ambientals?

La participació de l'Administració de la Generalitat en el procediment d'atorgament de la llicència ambiental es limita a l'emissió dels informes que siguin preceptius, d'acord amb la Llei 20/2009, el seu desenvolupament reglamentari o la normativa sectorial ambiental aplicable: per exemple, les que requereixen declaració d'impacte ambiental que ha de formular la Ponència Ambiental de la Generalitat (arts. 33 i 34) o les que requereixen informe de l'Administració hidràulica (ACA) o de l'Administració de residus de Catalunya (ARC) o d'altres òrgans del Departament que ostenta les competències en matèria ambiental per les activitats previstes a l'annex VI, o els òrgans competents del Departament d'Interior (arts. 42 i 43).

11. Quin és l'esquema del procediment d'atorgament de les llicències ambientals?

La sol·licitud de llicència s'ha de presentar davant l'ajuntament corresponent, amb el contingut que es determina a l'art. 39.2 de la Llei. Una vegada presentada, la sol·licitud se sotmet als tràmits següents:

- Verificació formal de la documentació presentada.
- Anàlisi de la suficiència i la idoneïtat del projecte bàsic amb estudi ambiental.
- Informació pública i veïnal, de 30 dies i 10 dies, respectivament.
- Informes preceptius en matèria de medi ambient i de prevenció d'incendis forestals, quan

siguin necessaris, i que han de remetre's en un termini de màxim de 30 dies.

- Proposta de resolució.
- Tràmit d'audiència a les parts per un període de 15 dies.
- Resolució que s'ha de dictar en un termini màxim de sis mesos des de la presentació de la sol·licitud.
- Notificació als interessats i comunicació a l'òrgan ambiental del consell comarcal, si és aquest l'òrgan que ha formulat la proposta de resolució, i als òrgans del departament competent en matèria de medi ambient que han emès els informes preceptius.

La manca de resolució i notificació d'aquesta dins del termini previst dóna lloc a la desestimació de la sol·licitud per silenci administratiu.

12. Quines activitats estan sotmeses a comunicació?

Estan sotmeses a comunicació les activitats amb menor incidència ambiental. Aquestes activitats es troben recollides a l'annex III de la Llei 20/2009: es tracta de tallers de filatures, de confecció, de fabricació de calçat, marroquineria i similars, indústries de fabricació de mobles, fusteries, ebenisteries i similars, indústria alimentària...

13. En què consisteix la comunicació ambiental?

Les activitats sotmeses a comunicació ambiental són les que tenen una menor incidència ambiental, i per tant se sotmeten a un procediment més simple, segons el qual basta una comunicació formal a l'ajuntament per poder iniciar una activitat.

Cal formalitzar la comunicació una vegada acabades les obres i les instal·lacions necessàries, que han de comptar amb la llicència urbanística corresponent o, si escau, amb la comunicació prèvia d'obres no subjectes a llicència, i també altres llicències sectorials que puguin correspondre.

Amb la comunicació cal acompanyar la següent documentació:

- La descripció de l'activitat mitjançant un projecte bàsic amb memòria ambiental.
- La certificació entregada pel personal tècnic competent que, si escau, ha de ser el director o la directora de l'execució del projecte que acrediti que l'activitat i les instal·lacions s'adeqüen a l'estudi ambiental i al projecte, i que aquests compleixen tots els requisits ambientals.

Un vegada efectuada la comunicació, l'exercici de l'activitat pot iniciar-se sota la responsabilitat exclusiva de les persones titulars i tècniques que hagin entregat les certificacions, els mesuraments, les anàlisis i les comprovacions a què es refereixen els apartats anteriors.

14. Pot l'ajuntament modificar el tipus d'intervenció sobre les activitats previst a la Llei 20/2009 o sotmetre-hi activitats no contemplades als seus annexos?

La Llei 20/2009 preveu que les ordenances municipals poden contemplar la possibilitat de sotmetre al règim de comunicació les activitats que estan en principi sotmeses al règim de llicència ambiental, en funció de la seva ubicació urbanística i de les característiques ambientals del medi receptor i d'altres factors d'incidència ambiental, sempre que no ho impedeixi el compliment de la normativa sectorial ambiental.

Per contra, no és possible substituir el règim de comunicació prèvia per cap tipus de llicència o permís municipal d'obertura previ.

Les activitats no incloses als annexos de la Llei 20/2009, les que tradicionalment es coneixen com "innòcues", no es poden sotmetre ni a llicència ni a comunicació ambiental. La Llei 18/2020, de 28 de desembre, de facilitació de l'activitat econòmica, ha establert un règim comú per a la intervenció sobre les activitats econòmiques no incloses en la Llei 20/2009, basat en una comunicació prèvia de les activitats contingudes a l'annex de la Llei 18/2020 i amb

caràcter supletori, als establiments on s'exerceixen activitats econòmiques si no hi ha una regulació sectorial específica.

15. Quins són els òrgans locals que intervenen en l'atorgament de les llicències ambientals i en el coneixement de les comunicacions ambientals?

L'Administració local assumeix els règims de llicència ambiental i comunicació prèvia de la Llei 20/2009 i per atendre aquestes competències ha de comptar amb un òrgan tècnic ambiental i un òrgan resolutori.

L'òrgan tècnic ambiental avalua les sol·licituds i els expedients sobre les llicències ambientals i formula la proposta de resolució, que és vinculant si és desfavorable o proposa mesures correctores.

L'òrgan resolutori és l'òrgan municipal competent per atorgar la llicència ambiental, rebre la comunicació ambiental i resoldre les qüestions derivades d'un i altre règim d'intervenció sobre les activitats.

L'òrgan tècnic ambiental, que rep tradicionalment el nom de ponència ambiental, s'ha de constituir obligatòriament en els municipis a partir de 50.000 habitants. De forma voluntària poden constituir-lo els municipis que tinguin entre de 20.000 i 50.000 habitants (art. 38.1 i 2).

Els de menys de 20.000 si justifiquen la capacitat tècnica i de gestió suficients poden, previ informe del Consell Comarcal sol·licitar l'habilitació per tenir-ne a la Ponència Ambiental de la Generalitat (art. 38.3).

També han de constituir l'òrgan tècnic ambiental o ponència ambiental comarcal els consells comarcals per tal de donar servei als municipis de la seva comarca que tinguin menys de 20.000 habitants i als que tinguin entre 20.000 i 50.000 habitants i no comptin amb un òrgan ambiental propi (art. 38.2 i 3). La configuració d'aquests òrgans no està establerta a la Llei 20/2009, i per tant vindrà determinada, d'acord amb l'autonomia que els és pròpia, per la potestat d'autoorganització municipal o comarcal en cada cas. És a dir que la seva composició ha de

ser establerta pel Ple de l'Ajuntament (art. 52.2 e) del TRLMC) o pel del Consell Comarcal (art. 14.2 b del TRLOC). Els membres que formin part d'aquest òrgan cal que tinguin la qualificació tècnica necessària i abastar els sectors ambientals necessaris per complir amb la seva funció.

16. Quin és l'òrgan municipal resolutori, és a dir el competent per a atorgar la llicència ambiental, rebre la comunicació ambiental i resoldre les qüestions derivades d'un i altre règim?

La Llei 20/2009 no atribueix la competència per atorgar les llicències ambientals a cap òrgan municipal en concret. Tampoc ho fa respecte a les qüestions relacionades amb la comunicació ambiental. Per tant aquesta competència en virtut del que disposa l'art.

53.1 lletres r) i u) del TRLMC, respectivament, correspondrà a l'alcalde o alcaldessa. Cal tenir en compte que conforme preveuen els arts. 53.3 i 54.2 b) del TRLMC aquesta competència podrà ser delegada a favor d'un regidor o regidora municipal o de la Junta de Govern Local.

II. Contractació pública

17. Com afecta el factor ambiental a la contractació amb el sector públic?

El 9 de novembre de 2017 es va publicar al BOE la nova Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic (LCSP). Va entrar en vigor als 4 mesos de la seva publicació, és a dir, el 9 de març de 2018.

Aquesta Llei incorpora a l'ordenament jurídic espanyol les Directives 2014/23/UE, de 26 de febrer de 2014, relativa a l'adjudicació de contractes de concessió, institució de llarga tradició jurídica en el dret espanyol, i la Directiva 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública.

En aquest sistema, es segueix l'esquema creat per l'anterior regulació –la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic refosa, després

de múltiples modificacions pel Reial Decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Contractes del Sector Públic (TRLCSP), però amb l'objectiu d'aconseguir una major seguretat jurídica i tracta d'aconseguir que s'utilitzi la contractació pública com instrument per implementar les polítiques tant europees com nacionals en matèria social, mediambiental, d'innovació i de desenvolupament, de promoció de les PYMES, i de defensa de la competència.

Aquesta Llei estableix que en tota contractació pública s'incorpori de manera transversal i preceptiva criteris socials o mediambientals sempre que guardin relació amb l'objecte del contracte, en la convenció de que la seva inclusió proporciona una millor relació qualitat-preu en la prestació contractual, així com una major i millor eficiència en la utilització dels fons públics. Aquests criteris es poden incloure tant al dissenyar-se els criteris d'adjudicació, com criteris qualitius per avaluar la millor relació qualitat-preu, o com a condicions especial d'execució, si bé la seva introducció està supeditada a que es relacionin amb l'objecte del contracte a celebrar.

En l'àmbit mediambiental s'exigeixen certificats de gestió mediambiental a les empreses licitadores, com a condició de solvència tècnica, això és, per acreditar l'experiència d'aquella empresa en l'àmbit de la protecció del medi ambient.

18. Quines persones no podran contractar amb el sector públic per motius ambientals?

No podran contractar amb les entitats previstes a l'art. 3 de la LCSP, les persones en qui concorri, entre d'altres circumstàncies, haver estat condemnades mitjançant sentència ferma per delictes relatius a la protecció del medi ambient (art. 71.1 a LCSP).

Aquesta prohibició, segons l'art. 71.1 b de la LCSP també s'aplicarà a aquelles persones que hagin estat sancionades amb caràcter ferm per infracció molt greu en matèria mediambiental de conformitat amb allò establert a la normativa vigent.

19. Quins aspectes ambientals acrediten la solvència tècnica o professional de l'empresari en els contractes d'obres i en els contractes de serveis?

D'acord amb els arts. 88 i 90 de la LCSP, la solvència tècnica o professional dels empresaris en els contractes d'obres i en els contractes de serveis haurà de ser acreditada per un o diversos mitjans, entre els quals es contempla la indicació de les mesures de gestió mediambiental que l'empresari podrà aplicar a l'hora d'executar el contracte. No obstant això, aquest supòsit només és aplicable "en els casos adequats".

20. Com influeix el factor ambiental en els contractes subjectes a regulació harmonitzada?

En els contractes subjectes a regulació harmonitzada s'exigeix l'acreditació del compliment de les normes de gestió ambiental. Per assegurar aquest compliment, l'art. 94 de la LCSP preveu que els òrgans de contractació podran exigir la presentació de certificats expedits per organismes independents que acreditin que el licitador compleix amb determinades normes de gestió mediambiental, remetent-se al sistema comunitari de gestió i auditoria mediambientals (EMAS) de la Unió Europea, o a altres sistemes de gestió mediambiental reconeguts de conformitat amb l'art. 45 del Reglament (CE) 1221/2009, de 25 de novembre de 2009, o a altres normes de gestió mediambiental fonamentades en les normes europees o internacionals pertinents d'organismes acreditats.

21. En l'establiment de les prescripcions tècniques, quin paper hi juga la protecció del medi ambient?

L'art. 126.4 de la LCSP, en relació amb les regles per a l'establiment de prescripcions tècniques, estableix que aquestes es definiran, entre d'altres, i sempre que l'objecte del contracte afecti o pugui afectar al medi ambient, mitjançant l'aplicació de criteris de sostenibilitat i protecció ambiental, d'acord amb les

definicions i principis regulats en els arts. 3 i 4, respectivament, del Reial Decret legislatiu 1/2016, de 16 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de prevenció i control integrats de la contaminació.

Així mateix, en termes de rendiment o d'exigències funcionals, incorporant a aquestes últimes, quan l'objecte del contracte afecti o pugui afectar el medi ambient, la contemplació de característiques mediambientals. S'estableix expressament que els paràmetres que es facin servir han de ser suficientment precisos com per a permetre la determinació de l'objecte del contracte per part dels licitadors i l'adjudicació d'aquest als òrgans de contractació (art. 126.5 a de la LCSP).

Per últim, quan es prescriuin característiques mediambientals en termes de rendiments o d'exigències funcionals, podran utilitzar-se prescripcions detallades o, si és el cas, parts d'aquestes, tal com es defineixen en les etiquetes ecològiques europees, nacionals o plurinacionals, o en qualsevol altra etiqueta ecològica, sempre que aquestes siguin apropiades per definir les característiques dels subministraments o de les prestacions que siguin objecte del contracte; les seves exigències es basin en informació científica; en el procediment per a la seva adopció hi hagin pogut participar totes les parts concernides com ara organismes governamentals, consumidors, fabricants, distribuïdors i organitzacions mediambientals; i que siguin accessibles a totes les parts interessades. El òrgans de contractació podran indicar que els productes o serveis que tinguin l'etiqueta ecològica es considerin acords amb les especificacions tècniques definides en el plec de prescripcions tècniques, i hauran d'acceptar qualsevol altre mitjà de prova adequat, com un informe tècnic del fabricant o un informe d'assajos elaborat per un organisme tècnic oficialment reconegut (art. 128 de la LCSP).

22. Quines consideracions de tipus ambiental s'han d'incloure en les condicions especials d'execució del contracte?

La LCSP imposa l'obligació a l'òrgan de contractació d'establir en el plec almenys una de les condicions

especials d'execució de tipus mediambiental, social o relatives al treball que s'enumeren a l'art. 202.

En particular, es poden establir, entre altres consideracions mediambientals que persegueixin: la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, contribuint així a donar compliment a l'objectiu que estableix l'art. 88 de la Llei 2/2011, de 4 de març, d'Economia Sostenible; el manteniment o millora dels valors mediambientals que es puguin veure afectats per l'execució del contracte; una gestió més sostenible de l'aigua; el foment de l'ús de les energies renovables; la promoció del reciclatge de productes i l'ús d'envasos reutilitzables; o l'impuls del lliurament de productes a granel i la producció ecològica (art. 202.2 de la LCSP).

23. Quines exigències ambientals es requereixen en el contracte de concessió d'obra pública?

D'acord amb l'art. 247 de la LCSP, en el marc del contracte de concessió d'obra, amb caràcter previ a la decisió de construir i explotar en règim de concessió unes obres, l'òrgan que correspon de l'Administració concedent ha d'acordar la realització d'un estudi de viabilitat.

L'estudi de viabilitat ha de contenir un estudi d'impacte ambiental quan aquest sigui preceptiu d'acord amb la legislació vigent. En els casos restants, es requereix un anàlisi ambiental de les alternatives i les corresponents mesures correctores i protectores necessàries.

L'apartat tercer del mateix article preveu que es sotmet a informació pública l'esmentat estudi de viabilitat durant el termini d'un mes, prorrogable a idèntic termini, i preveu que es traslladi per informe als òrgans de l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes i entitats locals afectats quan l'obra no figuren en el corresponent planejament urbanístic, que haurà d'emetre'l en un mes. L'apartat següent estableix que aquest tràmit d'informació pública servirà també per a complimentar el que concerneix a l'estudi d'impacte ambiental, en els casos en què la declaració d'impacte ambiental resulti preceptiva.

En relació amb aquestes exigències, en cas que s'hagi de redactar un avantprojecte de construcció i explotació de l'obra, aquest haurà de contenir, com a mínim: una memòria en la qual s'exposaran les necessitats a satisfer i els factors socials, tècnics, econòmics, mediambientals i administratius considerats per atendre l'objectiu fixat i la justificació de la solució que es proposa (art. 248.2 a de la LCSP).

24. A quines obligacions de caràcter ambiental, generals i d'ús i conservació, està subjecte el concessionari d'obra?

D'acord amb l'art. 258 f de la LCSP, seran obligacions generals del concessionari, entre d'altres, protegir el domini públic que quedi vinculat a la concessió, en especial, preservant-ne els valors ecològics i ambientals.

L'art. 259.4 de la LCSP, en relació amb l'ús i conservació de l'obra, estableix que el concessionari, entre altres obligacions, haurà de mantenir les obres de conformitat amb el que, en cada moment i segons el progrés de la ciència, disposi la normativa tècnica, mediambiental, d'accessibilitat i eliminació de barreres i de seguretat dels usuaris que resulti d'aplicació.

25. Quin paper hi juga el factor ambiental a l'hora d'establir els criteris de valoració de les ofertes en el procediment d'adjudicació de contractes?

D'acord amb l'art. 145 de la LCSP, l'adjudicació dels contractes es realitzarà utilitzant una pluralitat de criteris d'adjudicació en base a la millor relació qualitat-preu, la qual s'avaluarà d'acord amb criteris econòmics i qualitius.

Els criteris qualitius que estableixi l'òrgan de contractació podrà incloure aspectes mediambientals. En relació a les característiques mediambientals, l'apartat segon de l'article citat especifica que podran referir-se entre altres, a la reducció del nivell d'emissió de gasos d'efecte hivernacle; a l'ús de me-

sures d'estalvi i eficiència energètica i a la utilització d'energia procedents de fonts renovables durant l'execució del contracte i al manteniment o millora dels recursos naturals que es puguin veure afectats per l'execució del contracte.

En relació a l'aplicació de més d'un criteri d'adjudicació, la LCSP determina que procedirà, en particular, en l'adjudicació d'un seguit de contractes, entre els quals es troben els contractes l'execució dels quals pugui tenir un impacte significatiu en el medi ambient, i en què es valoraran condicions ambientals mesurables, com ara el menor impacte ambiental, l'estalvi i l'ús eficient de l'aigua i l'energia i dels materials, el cost ambiental del cicle de vida, els procediments i els mètodes de producció ecològics, la generació i la gestió de residus o l'ús de materials reciclats o reutilitzats, o de materials ecològics (art. 145.3 h de la LCSP). Serà l'òrgan de contractació qui estableixi els esmentats criteris, que han de servir de base per a l'adjudicació del contracte i aquests s'establiran als plecs de clàusules administratives particulars o en el document descriptiu, i haurà de figurar a l'anunci que serveixi de convocatòria de la licitació (art. 145.5 de la LCSP).

III. Accés a la informació ambiental i participació pública

Aquests dos drets, juntament amb l'accés a la justícia, són dos pilars fonamentals del bon govern, reflex del principi de transparència. La seva aplicació ha de ser efectiva i no merament formal. Es reconeixen per primer cop en el Conveni d'Aarhus. Les Directives de la Unió europea 2003/4/CE i 2003/35/CE incorporen aquest conveni. La Llei 27/2006 transposa el seu contingut a l'ordenament jurídic de l'estat espanyol. Tot i que el 2018 es van celebrar els vint anys del Conveni d'Aarhus, a la pràctica encara queda molta feina a fer per a que aquests drets puguin ser exercits de forma real i efectiva. Les administracions públiques juguen un paper fonamental en la plena consecució d'aquests drets.

26. Quins subjectes estan obligats a difondre la informació ambiental?

D'acord amb la Llei 27/2006, són les autoritats públiques les obligades a difondre la informació ambiental. A l'hora de parlar d'autoritat pública, s'hi refereix com a subjectes que tenen el deure a dur a terme les obligacions que s'hi estableixen a la Llei. En l'àmbit local la Llei entén per "autoritat pública" les entitats que integren l'Administració local i les entitats de dret públic que siguin dependents o estiguin vinculades a les entitats locals, totes elles. També inclou, només quan es tracti del dret d'accés a la informació ambiental, les persones físiques o jurídiques quan assumeixin responsabilitats públiques, exerceixin funcions públiques o prestin serveis públics relacionats amb el medi ambient sota l'autoritat, en aquest cas, d'alguna entitat local.

En definitiva, s'està per una concepció àmplia del terme que pot incloure també subjectes privats. També inclou les societats mercantils públiques, els contractistes o concessionaris, els serveis d'interès general regulats o les empreses de certificació o auditoria quan les seves activitats tinguin relació amb el medi ambient.

Cal referir-nos en aquest sentit a la STJUE de 19 de desembre de 2013 (C-279/12, Fish Legal y Shirley) en la que el Tribunal es fixa en si l'entitat, en aquest cas una empresa de sanejament i subministrament d'aigua, és una autoritat pública en els termes de la Llei 27/2006. Per a determinar-ho es fixa, en primer lloc, en si està exercint potestats exorbitants. En segon lloc, en si les entitats no exerceixen una autonomia real en la manera de prestar els serveis perquè l'autoritat pública pot influir de forma decisiva en l'acció d'aquelles empreses en l'àmbit del medi ambient. Per tant, una persona que entra en l'àmbit d'aquesta disposició constitueix una autoritat pública en allò que es refereix a totes les informacions mediambientals que obrin en el seu poder, si bé no està obligada a comunicar informació mediambiental que no guardi relació amb la prestació d'aquests serveis.

També cal apuntar que queden excloses del concepte d'autoritat pública les entitats, òrgans o institucions quan actuïn en el exercici de les seves funcions legislatives o judicials. Podríem pensar si això pot afectar als ens locals, però en tant que elaboren i adopten disposicions normatives amb rang inferior a la llei l'excepció no se'ls aplica. Així ho corrobora la STJUE de 18 de juliol de 2013 (C-515/11, Deutsche Umwelthilfe eV), que diu que aquesta previsió no pot afectar als ministeris quan elaboren i adopten disposicions normatives de rang inferior a la llei.

27. Quines obligacions en l'àmbit de la informació ambiental es requereix dels ajuntaments en termes generals?

La LBRL i el TRLMRLC preveuen que les corporacions locals han de facilitar la informació més àmplia possible sobre la seva activitat (arts. 69 a 72 i 154 a 171 respectivament). En el cas concret de l'obligació de difusió i posada a disposició del públic de la informació ambiental, ens hem de remetre a la Llei bàsica estatal 27/2006, de 18 de juliol, reguladora dels drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient. La Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, només serà aplicable de forma supletòria en allò que no reguli la Llei 27/2006.

Aquesta Llei estableix unes premisses en relació amb aquesta informació: que es faci de manera progressiva i amb el grau d'amplitud, de sistemàtica i de tecnologia més ampli possible (art. 1.2).

Cal prèviament aclarir que aquesta Llei, a l'hora de parlar d'autoritat pública, s'hi refereix com a subjectes que tenen el deure a dur a terme les obligacions que s'hi estableixen. En l'àmbit local la Llei entén per "autoritat pública" les entitats que integren l'Administració local i les entitats de dret públic que siguin dependents o estiguin vinculades a les entitats locals, totes elles. També inclou, només quan es tracti del dret d'accés a la informació ambiental, les persones físiques o jurídiques quan assumeixin responsabili-

tats públiques, exerceixin funcions públiques o prestin serveis públics relacionats amb el medi ambient sota l'autoritat, en aquest cas, d'alguna entitat local.

En relació amb les obligacions generals entorn de la informació ambiental, l'art. 5 preveu que les administracions públiques duguin a terme les següents actuacions:

- Informar al públic de manera adequada sobre els drets que els atorga la Llei, així com de les vies per exercitar aquests drets.
- Facilitar informació per al seu correcte exercici, així com consell i assessorament en la mesura de les seves possibilitats.
- Elaborar llistes d'autoritats públiques en atenció a la informació ambiental que obri en el seu poder, les quals es faran públicament accessibles. La Llei exigeix almenys una llista unificada d'autoritats públiques per a cada comunitat autònoma, però això no impedeix que els ens locals, els ajuntaments, també ho facin.
- Garantir que el seu personal assisteixi al públic quan tracti d'accedir a la informació ambiental.
- Fomentar l'ús de tecnologies de la informació i de les telecomunicacions per a facilitar l'accés a la informació.
- Garantir el principi d'agilitat en la tramitació i la resolució de les sol·licituds d'informació ambiental.

Així mateix, també es preveu que les autoritats públiques vetllin perquè, en la mesura de les seves possibilitats, la informació que elles recullin, o recollida en el seu nom, estigui actualitzada i sigui precisa i susceptible de comparació.

D'altra banda, també apel·la a les autoritats públiques per tal que adoptin totes aquelles mesures que siguin necessàries per a fer efectiu l'exercici del dret d'accés a la informació ambiental i, entre aquestes, almenys algunes que assenyala expressament i que són les següents:

- Designar unitats responsables d'informació ambiental.
- Crear i mantenir mitjans de consulta de la informació sol·licitada.

- Crear registres o llistes de la informació ambiental que està en poder de les autoritats públiques o punts d'informació, amb indicacions clares sobre on pot trobar-se aquesta informació.

A la pràctica aquestes obligacions s'han anat implantant a través de les pàgines web dels departaments ambientals de les Administracions públiques, que inclouen un apartat relatiu als drets ambientals on es recullen els seus aspectes bàsics i la normativa d'aplicació; faciliten informació sobre qüestions que poden suscitar-se per a exercitar el dret; i preveuen, en alguns casos, bústies genèriques d'obtenció d'informació i també específics per a la presentació de sol·licituds d'accés a la informació.¹ Així mateix, moltes administracions públiques han creat una unitat responsable d'informació ambiental, que apareix identificada a la web, amb la finalitat de facilitar el contacte.

D'altra banda, a la pràctica, la publicitat activa es realitza per mitjans electrònics i es facilita la presentació de sol·licituds per correu electrònic, tot i que persisteixen algunes dificultats en el subministrament de la informació en format electrònic.

28. Quines obligacions de difusió activa o publicitat activa d'informació ambiental té l'ajuntament?

Les administracions públiques tenen atribuïda l'anomenada tasca de difusió activa de la informació. Aquestes obligacions venen previstes a l'art. 6 de la Llei 27/2006 i concretament per als ajuntaments comporten les següents obligacions:

L'adopció de les mesures oportunes per a assegurar la difusió gradual de la informació i la seva posada a disposició del públic de la manera més àmplia i sistemàtica possible.

- L'organització i l'actualització de la informació ambiental rellevant per a les seves funcions que obri en el seu poder, o en el d'una altra entitat en el seu nom, per a la difusió activa i sistemà-

1 - RAZQUIN LIZARRAGA, Jose Antonio, "Acceso a la información en materia de medio ambiente en España: balance y retos de futuro", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, Vol. IX Núm. 1 (2018) p.10.

tica al públic, particularment per mitjà de les tecnologies de la informació i les telecomunicacions, sempre que se'n pugui disposar.

- L'adopció de les mesures necessàries per a garantir que la informació ambiental es faci disponible gradualment en bases de dades electròniques de fàcil accés al públic a través de xarxes públiques de telecomunicacions.

Cal apuntar que la Llei estableix que les obligacions relatives a la difusió de la informació ambiental per mitjà de les tecnologies de la informació i de les telecomunicacions s'entendran complertes a partir de la creació d'enllaços amb adreces electròniques a través de les quals es pugui accedir a aquesta informació.

29. Quina informació ambiental estan obligats a difondre activament els ajuntaments?

La pròpia Llei 27/2006 (art. 7), estableix un contingut mínim de la informació objecte de difusió. D'altra banda, puntualitza que la informació sigui actualitzada, si escau. Cal tenir en compte que no s'ha de confondre la informació amb el document o suport que la conté.

Com a mínim la informació objecte de difusió haurà d'incloure els següents extrems:

- Els textos de tractats, convenis i acords internacionals i els textos legislatius comunitaris, estatals, autonòmics o locals sobre el medi ambient o relacionats amb la matèria.
- Les polítiques, els programes i els plans relatius al medi ambient, així com les seves avaluacions ambientals quan escaigui.
- Els informes sobre els avanços registrats en matèria d'aplicació dels elements enumerats en els apartats 1 i 2 d'aquest article quan aquests hagin estat elaborats en format electrònic o mantinguts en aquest format per les autoritats públiques.
- Els informes sobre l'estat del medi ambient contemplats en l'art. 8, el qual estableix que les administracions públiques elaboraran i publicaran, com a mínim, cada any, un informe de conjuntura sobre l'estat del medi ambient i

cada quatre anys un conforme complet. Es preveu que siguin d'àmbit nacional i autonòmic i, si és el cas, local, amb la qual cosa també afecta els ajuntaments. Prescriu que inclouran dades sobre la qualitat del medi ambient i les pressions que aquest pateixi, així com un sumari tècnic que sigui comprensible per al públic.

- Les dades o resums de les dades derivades del seguiment de les activitats que afectin o puguin afectar el medi ambient.
- Les autoritzacions amb un efecte significatiu sobre el medi ambient i els acords en matèria de medi ambient. En defecte d'això, la referència al lloc on es pot sol·licitar o trobar la informació de conformitat amb el que es disposa en l'art. 5, al qual ens hem referit en la pregunta anterior i que regula les obligacions genèriques.
- Els estudis sobre l'impacte ambiental i les avaluacions del risc relatius als elements del medi ambient esmentats en l'art. 2.3 a, essent aquests l'aire i l'atmosfera, l'aigua, el sòl, la terra, els paisatges i espais naturals, inclosos els aiguamolls i les zones marines i costaneres, la diversitat biològica i els seus components, inclosos els organismes genèticament modificats i la interacció entre aquests elements. En defecte d'això, una referència al lloc on es pot sol·licitar o trobar la informació de conformitat amb el que es disposa en l'art. 5.
- D'acord amb l'art. 9, quan hi hagi una amenaça imminent per a la salut humana o el medi ambient ocasionada per activitats humanes o per causes naturals, les administracions públiques difondran immediatament i sense demora tota la informació que obri en poder de les autoritats públiques o en la d'altres subjectes en el seu nom, de manera que permeti al públic que pugui resultar afectat adoptar les mesures necessàries per a prevenir o limitar els danys que es poguessin derivar d'aquesta amenaça. En aquest cas, la informació es diferenciarà per raó de sexe quan aquest sigui un factor significatiu per a la salut humana. Tot això, sens per-

judici de qualsevol obligació específica d'informar derivada de la legislació vigent. No obstant això, no serà d'aplicació quan concorrin causes de defensa nacional o seguretat pública, de conformitat amb l'art. 13.1.

D'acord amb l'aplicació supletòria de la Llei 19/2013, i en tant que la llei 27/2006 no diu res al respecte, l'àmbit objectiu de la difusió activa s'ha vist ampliat a:

- Les directrius, instruccions, acords, circulars o respostes a consultes plantejades del Dret que tinguin efectes jurídics.
- Els avantprojectes de la llei o els projectes de Decrets legislatius la iniciativa dels quals els hi correspongui, quan es sol·licitin els dictàmens als òrgans consultius corresponents. En el cas de que no sigui preceptiu cap dictamen la publicació es realitzarà en el moment de la seva aprovació.
- Els projectes de Reglament la iniciativa dels quals els hi correspongui. Quan sigui preceptiva la sol·licitud de dictàmens, la publicació es produirà una vegada aquests s'hagin sol·licitat als òrgans consultius corresponents sense que això suposi, necessàriament, l'obertura d'un tràmit d'audiència pública.
- Les memòries i informes que conformen els expedients d'elaboració dels textos normatius, en particular, la memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu regulada pel Real Decret 1083/2009, de 3 de juliol.
- Els documents que d'acord amb la legislació sectorial vigent, hagin de ser sotmesos a un període d'informació pública durant la seva tramitació.

30. A quines obligacions en matèria de difusió d'activa de la informació resten sotmesos els ajuntaments quan hi hagi una amenaça imminent per a la salut humana o el medi ambient ocasionada per activitats humanes o per causes naturals?

Quan hi hagi una amenaça imminent per a la salut humana o el medi ambient ocasionada per activitats humanes o per causes naturals, les administracions públiques difondran immediatament i sense demora

tota la informació que obri en poder de les autoritats públiques o en la d'altres subjectes en el seu nom, de manera que permeti al públic que pugui resultar afectat adoptar les mesures necessàries per a prevenir o limitar els danys que es poguessin derivar d'aquesta amenaça. En aquest cas, la informació es diferenciarà per raó de sexe quan aquest sigui un factor significatiu per a la salut humana. Tot això, sens perjudici de qualsevol obligació específica d'informar derivada de la legislació vigent. No obstant això, no serà d'aplicació quan concorrin causes de defensa nacional o seguretat pública, de conformitat amb l'art. 13.1 (art. 9 Llei 27/2006).

31. Què comporta l'anomenat deure de difusió passiva de la informació ambiental? Què succeeix si no es dona la informació en el termini previst o es denega injustificadament?

El deure d'informació passiva està sotmès a les sol·licituds d'informació ambiental que es presentin davant de l'autoritat pública competent per a resoldre-les. La Llei entén com a tal aquella que posseeixi la informació sol·licitada, directament o a través d'altres subjectes que la posseeixin en el seu nom.

L'ajuntament estarà obligat a donar la informació ambiental que se li demani a través de la sol·licitud. Aquesta informació la podrà demanar "el públic" entès en sentit ampli i obert: tota persona física o jurídica, així com les seves associacions, organitzacions i grups. És a dir, tota persona, qualsevol que sigui la seva nacionalitat, domicili o seu i sense que estigui obligada a declarar un interès determinat. Un cop formulada la sol·licitud passarà a tenir la consideració de sol·licitant, adquirint la condició d'interessat.

32. Com cal procedir per a resoldre les sol·licitud d'accés a la informació ambiental?

El procediment que es durà a terme per resoldre-la serà el procediment general. Això no obstant, s'incideix en les garanties que s'hauran de complir, com a mínim:

- En cas d'imprecisió a l'hora de requerir la informació, se li demanarà al sol·licitant que l'es-

pecifiqui i se l'assistirà per a concretar-li la petició d'informació al més aviat possible. Com a molt tard, abans que s'acabi el termini: un mes, o dos, si és el cas.

- En cas que aquest ajuntament no tingui la informació requerida remetrà la sol·licitud a qui la posseeixi i li comunicarà al sol·licitant.
- Si a aquest ajuntament no li fos possible donar la informació al sol·licitant, haurà d'informar-lo directament sobre l'autoritat pública a qui s'ha de dirigir per tal de demanar aquesta informació.

L'ajuntament haurà de resoldre la sol·licitud facilitant la informació ambiental demanada o comunicant al sol·licitant els motius de denegació.

El termini per a fer-ho és com més aviat millor i, com a molt tard, un mes des que es va rebre la sol·licitud al registre de l'autoritat pública competent per a resoldre-la, que pot ser el mateix ajuntament davant del qual s'ha presentat o una altra a la qual se li hagi remès la documentació. Aquest és el termini establert amb caràcter general. No obstant això, el termini es pot allargar fins a dos mesos quan el volum i la complexitat de la informació siguin tals que resulti impossible complir el termini d'un mes. En aquest segon cas caldrà informar el sol·licitant, tant de l'ampliació del termini com dels motius que la justifiquen.

33. En quin format s'ha de subministrar la informació sol·licitada?

La informació se subministrarà en la forma o format que determini el sol·licitant. Això no obstant, l'ajuntament pot decidir facilitar-la en un altre format quan concorri alguna de les circumstàncies següents:

- Que la informació ja hagi estat difosa sobre la base del deure de difusió activa i el sol·licitant hi pugui accedir fàcilment. En aquest cas s'indicarà on es pot trobar o se li remetrà en el format que estigui disponible.
- Que es consideri raonable posar-la a disposició del sol·licitant en un altre format o forma i que ho justifiqui adequadament.

Cal apuntar que, per tal de facilitar la informació ambiental, els ajuntaments procuraran conservar aquesta informació quan estigui en el seu poder, o en la d'altres subjectes en el seu nom, en formes o formats de fàcil reproducció i accés mitjançant telecomunicacions informàtiques o per altres mitjans electrònics.

34. Quan pot negar-se l'ajuntament a donar aquesta informació ambiental?

La Llei 26/2007 estableix uns supòsits taxats que fonamenten la denegació de facilitar la informació ambiental sol·licitada (art. 13). Aquesta Llei parla d'excepcions a l'obligació de facilitar la informació i considera que es podran denegar les sol·licituds quan concorri qualsevol de les circumstàncies que s'indiquen a continuació. La interpretació d'aquestes excepcions s'ha de fer de manera molt restrictiva, és a dir, ponderant en cada cas concret l'interès públic atès amb la divulgació d'una informació i l'interès atès amb la seva denegació i motivada.

Les excepcions que inclou són les següents:

- a. Que la informació sol·licitada a l'autoritat pública no obri en poder d'aquesta o en el d'una altra entitat en el seu nom, sens perjudici del que disposa l'art. 10.2 b, que preveu com a garantia que quan l'autoritat pública no posseeixi la informació requerida remetrà la sol·licitud a la que la posseeixi, i donarà compte d'això al sol·licitant.
- b. Que la sol·licitud sigui manifestament irraonable.
- c. Que la sol·licitud estigui formulada de manera excessivament general, tenint en compte que quan una sol·licitud d'informació ambiental estigui formulada de manera imprecisa, l'autoritat pública demanarà al sol·licitant que l'especifiqui i l'assistirà per concretar la seva petició d'informació al més aviat possible i, a tot tardar, abans que expiri el termini d'un mes.
 - Que la sol·licitud es refereixi a material en curs d'elaboració o a documents o dades in-conclusos, entenent com a tals aquells sobre

els quals l'autoritat pública estigui treballant activament.

- Si la denegació es basa en aquest motiu, l'autoritat pública competent haurà d'esmentar en la denegació l'autoritat que està preparant el material i informar el sol·licitant sobre el temps previst per acabar la seva elaboració.
- Que la sol·licitud es refereixi a comunicacions internes, tenint en compte l'interès públic atès per la revelació.
- Quan la revelació de la informació sol·licitada pugui afectar negativament els següents extrems:
 - La confidencialitat dels procediments de les autoritats públiques, quan l'esmentada confidencialitat estigui prevista en una norma amb rang de llei.
 - Les relacions internacionals, la defensa nacional o la seguretat pública.
 - Les causes o els assumptes subjectes a procediment judicial o en tràmit davant dels tribunals (en aquest supòsit, en tot cas, haurà d'identificar l'òrgan judicial davant del qual es tramiti), el dret de tutela judicial efectiva o la capacitat per a realitzar una investigació de caire penal o disciplinària.
 - La confidencialitat de dades de caràcter comercial i industrial, quan aquesta confidencialitat estigui prevista en una norma amb rang de llei o en la normativa comunitària, amb la finalitat de protegir interessos econòmics legítims, inclòs l'interès de mantenir la confidencialitat estadística i el secret fiscal.
 - Els drets de propietat intel·lectual i industrial (llevat dels casos en què el titular n'hagi consentit la seva divulgació).
 - El caràcter confidencial de les dades personals (com ho regula la LO 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal) sempre que la persona

interessada a qui afecti no n'hagi consentit el seu tractament o revelació.

- Els interessos o la protecció d'un tercer que hagi facilitat voluntàriament la informació sol·licitada sense estar obligat a això per la legislació vigent (se n'exceptuen els supòsits en els quals la persona n'hagi consentit la seva divulgació).
- La protecció del medi ambient a la qual es refereix la informació sol·licitada. En particular, la que es refereix a la localització de les espècies amenaçades o a la dels seus llocs de reproducció.

35. Quan no es podrà denegar la informació basant-se en la confidencialitat?

En relació amb les emissions al medi ambient, les autoritats públiques no podran fonamentar la denegació de facilitació d'informació basant-se en l'art. 13 ap. 2, lletres a, d, f, g i h. És a dir, basant-se en la confidencialitat dels procediments, la confidencialitat de les dades personals, els interessos o la protecció d'un tercer i la protecció del medi ambient.

Quan la sol·licitud demani informació sobre factors com ara substàncies, energia, soroll, radiacions o residus, inclosos residus radioactius, emissions, abocaments i altres alliberacions al medi ambient, que afectin o puguin afectar els elements del medi ambient com són l'aire i l'atmosfera, l'aigua, el sòl, la terra, els paisatges i els espais naturals, inclosos els aiguamolls i les zones marines i costaneres, la diversitat biològica i els seus components, inclosos els organismes modificats genèticament; i la interacció entre aquests elements, la Llei estableix (art. 12) que en aquest cas l'ajuntament, les autoritats públiques, hauran d'informar, si així se sol·licita, sempre que estigui disponible, el lloc on es pot trobar informació sobre els següents extrems: el mètode de medicació, inclòs el mètode d'anàlisi, de mostreig i tractament previ de les mostres utilitzat per a l'obtenció de la informació o la referència al procediment normalitzat dut a terme.

36. Es pot facilitar la informació de forma parcial?

Sí, es pot donar el supòsit de subministrar de manera parcial la informació a disposició del sol·licitant quan es pugui separar de la informació que no es pot donar per les circumstàncies que preveu la llei i que apuntem a continuació: “La informació ambiental sol·licitada que estigui en poder de les autoritats públiques o en el d’un altre subjecte en el seu nom es posarà parcialment a la disposició del sol·licitant quan sigui possible separar del text de la informació sol·licitada la informació a què es refereix l’art. 13, apartats 1 d, 1 e i 2.” (art. 14).

37. Com ha de procedir l’ajuntament quan es resol negativament a la petició d’informació ambiental?

Quan resolgui no facilitar la informació, parcialment o totalment, en la forma o format sol·licitats, haurà de comunicar-ne sempre els motius de denegació al sol·licitant en el termini d’un mes o, si és el cas, de dos mesos, des de la recepció de la sol·licitud en el registre de l’autoritat pública competent per a resoldre, especificant la forma o format en què, si és el cas, es podria facilitar la informació demanada i indicant els recursos que procedeixen contra la negativa.

La notificació per escrit o electrònica serà el mitjà a través del qual es comunicarà una negativa a facilitar la informació total o parcialment. Serà d’aquesta manera quan s’hagi sol·licitat per escrit o fins i tot si així es demana. En aquesta notificació caldrà incloure la informació sobre el procediment de recurs previst (recurs d’alçada o reposició, si és el cas, i recurs contenciós administratiu).

38. En quins procediments relacionats amb el medi ambient, d’aprovació de plans i programes i disposicions generals té dret a participar el públic?

Es podrà participar, d’acord amb l’art. 17 de la Llei 27/2006, en l’elaboració, modificació o revisió de plans i programes que versin sobre les matèries següents:

- Residus
- Piles i acumuladors
- Nitrats
- Envasos i residus d'envasos
- Qualitat de l'aire
- Aquelles altres normatives que estableixi la normativa autonòmica;
- En matèria d'aigües i en aquells plans i programes afectats per la legislació sobre avaluació dels efectes dels plans i programes en el medi ambient (és important apuntar que en aquests dos últims casos s'ajustarà al que digui la legislació específica).

Cal afegir que queden exclosos, en tot cas, aquells plans i programes que tinguin com a únic objectiu la defensa nacional o la protecció civil en casos d'emergència.

D'altra banda, quan es tracti de disposicions generals, és a dir, de normes relacionades amb el medi ambient, les administracions públiques asseguraran que s'observin les garanties en matèria de participació establertes en l'art. 16 en relació amb l'elaboració, la modificació i la revisió de les disposicions de caràcter general que versin sobre les matèries següents:

- Protecció de les aigües
- Protecció contra el soroll
- Protecció dels sòls
- Contaminació atmosfèrica
- Ordenació del territori rural i urbà i utilització dels sòls
- Conservació de la naturalesa, diversitat biològica
- Monts i aprofitaments forestals
- Gestió dels residus
- Productes químics, inclosos els biocides i els plaguicides
- Biotecnologia
- Altres emissions, abocaments i alliberament de substàncies en el medi ambient
- Avaluació d'impacte mediambiental
- Accés a la informació, participació pública en la presa de decisions i accés a la justícia en matèria de medi ambient.

- Aquelles altres matèries que estableixi la normativa autonòmica.

La revisió de les normes de participació en l'elaboració, la modificació i la revisió de les normes l'objecte exclusiu del qual sigui la prevenció de riscos laborals s'ajustarà al que es disposa en la seva normativa específica.

S'estableixen unes exclusions que esmentem a continuació:

- Els procediments administratius d'elaboració de disposicions de caràcter general que tinguin per objecte la regulació de matèries relacionades exclusivament amb la defensa nacional, amb la seguretat pública, amb la protecció civil en casos d'emergència o amb el salvament de la vida humana en el mar.

Les modificacions de les disposicions de caràcter general que no resultin substancials pel seu caràcter organitzatiu, procedimental o anàleg, sempre que no impliquin una reducció de les mesures de protecció del medi ambient.

- Els procediments d'elaboració de disposicions de caràcter general que tinguin per únic objecte l'aprovació de plans o programes, que s'ajustaran a allò establert en la seva normativa específica.

39. En què consisteix aquest dret de participació?

El dret de participació pública en assumptes de caràcter mediambiental consisteix, en termes generals i d'acord amb l'art. 16 de la Llei 27/2006, en els següents punts:

- a. Que s'informi al públic mitjançant avisos públics o altres mitjans apropiats, com els electrònics, quan se'n disposi, sobre qualsevol proposta de plans, programes o disposicions de caràcter general o, si escau, de la seva modificació o de la seva revisió, que la informació pertinent sobre aquestes propostes sigui intel·ligible i es posi a la disposició del públic, inclosa la relativa al dret a la participació en els processos decisoris i a l'Administració pública competent

a la qual es poden presentar comentaris o formular al·legacions.

- b. Que el públic tingui dret a expressar observacions i opinions quan estiguin obertes totes les possibilitats, abans que s'adoptin decisions sobre el pla, programa o disposició de caràcter general.
- c. Que es tinguin degudament en compte els resultats de la participació pública quan s'adoptin les decisions que s'han esmentat prèviament.
- d. Que s'informi al públic de les decisions adoptades i dels motius i consideracions en els quals es basin aquestes decisions, incloent la informació relativa al procés de participació pública. Això es farà un cop examinades les observacions i les opinions expressades pel públic.

La Llei demana que les administracions públiques, en aquest cas els ajuntaments, amb la finalitat que es pugui participar de manera efectiva en el procés, determinin amb la suficient antelació quins membres del públic tenen la consideració de persona interessada per a participar en els procediments que hem esmentat anteriorment. Aquests membres constitueixen, en tot cas, les persones interessades, que seran:

- Tota persona física o jurídica en la qual concorri qualsevol de les circumstàncies previstes en l'art. 4 de la Llei 39/2015. És a dir:
 - Aquells que promoguin el procediment com a titulars de drets o interessos legítims individuals o col·lectius;
 - Els que, sense haver iniciat el procediment, tinguin drets que puguin resultar afectats per la decisió que s'adopti i es personin en el procediment en tant que no hagi recaigut resolució definitiva.
 - Aquells els interessos dels quals, legítims, individuals o col·lectius, es puguin veure afectats per la resolució i que es personin en el procediment quan encara no hi hagi resolució definitiva.
 - Les associacions i les organitzacions representatives d'interessos econòmics i socials, com a titulars d'interessos legítims collec-

tius, en els termes que la llei reconegui (com veurem, la Llei 26/2007 ho fa).

- Derivada d'alguna relació jurídica transmissible.
- Les persones jurídiques sense ànim de lucre que compleixin els requisits establerts en l'art. 23 d'aquesta Llei. Per tant:
 - Que tinguin entre les finalitats acreditades en els seus estatuts la protecció del medi ambient en general o la d'algun dels seus elements en particular.
 - Que s'haguessin constituït legalment almenys dos anys abans de l'exercici de l'acció i que exerceixin de manera activa les activitats necessàries per aconseguir les finalitats previstes en els seus estatuts.
 - Que, segons els seus estatuts, desenvolupin la seva activitat en un àmbit territorial que resulti afectat per l'actuació, o si escau, l'omissió administrativa.

Aquestes persones jurídiques sense ànim de lucre a les quals ens hem referit tindran dret a l'assistència jurídica gratuïta en els termes previstos en la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta. El que hem dit no substitueix el que pugui dir qualsevol altra disposició que amplii els drets reconeguts per la Llei 27/2006. Com és el cas de la llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental que encomana a les administracions públiques adoptar les mesures adequades per a identificar les persones que hagin de ser consultades, amb la finalitat de garantir que la seva participació en els procediments d'avaluació ambiental sigui efectiva. A més, estableix la possibilitat de crear registres per a la inscripció de persones físiques o jurídiques que acreditin la condició de persona interessada d'acord amb la definició que conté la pròpia llei, que és la mateixa que hem plasmat en les línies anteriors. Així mateix preveu que, en virtut dels principis d'informació mútua, cooperació i col·laboració, les Administracions públiques establiran els mecanismes més eficaços per a un efectiu intercanvi d'informació sobre les persones interessades que s'hagin identificat (D.A.14).

40. Què és i quines funcions té el Consell Assessor de Medi Ambient que afectin els ajuntaments?

El Consell Assessor de Medi Ambient està adscrit, a efectes administratius, a l'avui en dia anomenat Ministerio para la Transición Ecológica y el reto demográfico (MITECO). És un òrgan col·legiat que té per objecte la participació i el seguiment de les polítiques ambientals generals orientades al desenvolupament sostenible. Entre els seus components s'hi troba un representant de l'associació d'entitats locals d'àmbit estatal amb major implantació. En l'actualitat el representant pertany la Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP).

La funció que destaquem, de totes les establertes per l'art. 19 de la Llei 27/2006, per ser rellevant per a l'Administració local, és que:

- a. Les entitats que integren l'Administració local podran sol·licitar a la presidència del Consell que aquest emeti informes sobre matèries de la seva competència relatives al medi ambient.

IV. L'avaluació ambiental: avaluació d'impacte ambiental i avaluació ambiental estratègica

41. Què s'entén per Avaluació Ambiental?

D'acord amb la Llei 21/2013, de 9 de desembre, s'entén per Avaluació Ambiental, el "procés a través del qual s'analitzen els efectes significatius que tenen o poden tenir els plans, programes i projectes, abans de la seva adopció, aprovació o autorització sobre el medi ambient, incloent en aquest anàlisi els efectes d'aquells sobre els factors següents: la població, la salut humana, la flora, la fauna, la biodiversitat, la geodiversitat, la terra, el sòl, el subsòl, l'aire, l'aigua, el clima, el canvi climàtic, el paisatge, els béns materials, inclòs el patrimoni cultural, i la interacció entre tots els factors esmentats". L'avaluació ambiental inclou tant "l'avaluació ambiental estratègica" com "l'avaluació d'impacte ambiental" (art. 5.1 a).

A Catalunya, la Llei 6/2009, de 28 d'abril, d'avaluació ambiental de plans i programes, ha estat la norma de referència en l'avaluació dels plans i programes amb incidència ambiental. No obstant això, el caràcter de legislació bàsica de la Llei de l'Estat 21/2013, fa necessària una adaptació de la Llei catalana a la Llei estatal. Fins que es porti a terme aquesta adequació normativa, la Llei 16/2015, de 21 de juliol, de simplificació de l'activitat administrativa de l'Administració de la Generalitat i dels governs locals de Catalunya i d'impuls de l'activitat econòmica, estableix en la seva Disposició addicional vuitena, l'obligació d'aplicar les prescripcions de la Llei 6/2009, sempre que aquestes no contradiguin les regles previstes a la Llei estatal i de conformitat amb les estipulacions recollides en la seva disposició.

La Llei catalana 6/2009 defineix l'avaluació ambiental com “el procés d'integració de les consideracions ambientals en la preparació, aprovació i seguiment dels plans i programes que poden tenir efectes significatius sobre el medi ambient. L'avaluació ambiental inclou la preparació d'un informe de sostenibilitat ambiental del pla o programa, la realització de consultes i el tràmit de participació pública, la consideració d'aquests aspectes en la memòria ambiental que s'adopti i el seguiment posterior dels efectes de l'execució del pla o programa sobre el medi ambient” (art. 2 a).

42. Què s'entén per Avaluació Ambiental Estratègica?

La Llei 21/2013 defineix l'Avaluació Ambiental Estratègica (AAE), que procedeix respecte dels plans i programes y que conclou mitjançant la “Declaració Ambiental Estratègica, respecte dels sotmesos al procediment d'avaluació estratègica ordinària, conforme al Capítol I del Títol II de la Llei; mitjançant “Informe Ambiental Estratègic”, respecte dels sotmesos al procediment d'avaluació estratègica simplificada, conforme a la Secció 2a del Capítol I del Títol II.

La Llei catalana 6/2009 estableix una catalogació de diferents plans o programes que s'han de sotmetre

a l'AAE. S'han de sotmetre a l'AAE tots aquells plans i programes que estiguin recollits a l'Annex I de la norma, als quals se'ls presumeix una incidència en el medi ambient que justifica la seva aplicació.

A més, s'hauran de sotmetre a l'AAE aquells plans i programes que poden tenir efectes significatius sobre el medi ambient, i així sigui exigít per una disposició legal o reglamentaria o bé per acord del Govern. Què s'entén a aquests efectes per “pla o programa que pot tenir efectes significatius sobre el medi ambient”? L'art. 2 de la Llei 6/2009 defineix el concepte de plans i programes com: “el conjunt de documents elaborats per les administracions públiques que, independentment de la denominació concreta que tinguin, són el marc per a decisions d'autorització ulteriors, fixen finalitats i objectius, estableixen prioritats per a l'actuació pública i harmonitzen i compatibilitzen decisions amb la protecció del medi ambient, sense que siguin executables directament. Són també plans o programes, segons la present Llei, els de promoció privada que aprova una administració pública”.

Per saber què hem d'entendre per “efectes significatius sobre el medi ambient” ens hem de remetre a l'art. 6.2 de la Llei 6/2009: “(...) els plans i programes que estableixen el marc per a l'autorització de projectes sotmesos a avaluació d'impacte ambiental, en els següents supòsits: a) Els instruments de planejament territorial; b) Els instruments de planejament urbanístic; c) Els plans i programes relatius a l'agricultura, la ramaderia, la silvicultura, la pesca i l'aqüicultura, l'energia, la indústria, el transport i la mobilitat, la gestió dels residus, la gestió dels residus hídrics, l'ocupació del domini públic maritimoterrestre, la mineria, les telecomunicacions, el turisme, els equipaments comercials, els espais naturals i la biodiversitat; d) Els plans i programes de prevenció de riscos amb una potencial incidència ambiental significativa; i e) Els plans i programes que poden tenir efectes apreciables en alguna de les zones protegides mitjançant la Directiva 92/43/ CEE, del Consell, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbits naturals i de la fauna i la flora silvestres, o en altres espais del Pla d'espais d'interès natural”.

Així, l'AAE es converteix en una eina per a la protecció del medi ambient i constitueix una tècnica fonamental per tal d'integrar les consideracions ambientals en l'elaboració de la legislació, polítiques, plans i programes que puguin tenir efectes significatius sobre el medi ambient, tot assegurant que es tindran en compte aquests efectes en el procés de presa de decisions, amb caràcter previ a la seva aprovació.

Com ha destacat Razquin Lizarraga: “Se configura básicamente como un procedimiento evaluatorio de la incidencia ambiental de planes y programas, de carácter anticipado e independiente de la evaluación de impacto ambiental de proyectos (EIA). Contribuye a la protección ambiental y al desarrollo sostenible, refuerza y facilita la EIA de proyectos e integra el medio ambiente en las decisiones sobre sectores específicos. Es un proceso de ayuda a la decisión para integrar la sostenibilidad y favorecer la participación pública en los niveles más altos de decisión”².

43. Què s'entén per Avaluació d'Impacte Ambiental?

La Llei 21/2013 defineix l'Avaluació d'Impacte Ambiental (AIA) com aquell procediment administratiu que procedien respecte dels projecte, el qual: “(...) tindrà caràcter instrumental respecto del procedimiento administrativo” (art. 5.1 a).

El Tribunal Constitucional ha definit l'AIA a la Sentència 13/1998, de 22 de gener, com una “tècnica de protecció ambiental de caràcter anticipado o preventivo (si bien no alcance al escalón superior de la planificación y programación, propio de la llamada evaluación estratégica), dirigida a introducir la variable ambiental en la ejecución de proyectos tanto de obras y actividades públicas como de obras y actividades promovidas por particulares” (FJ 3).

2 - RAZQUIN LIZARRAGA, J.A., “Evaluación ambiental estratégica de planes y programas”, a l'obra col·lectiva dirigida per ALONSO GARCÍA, E. i LOZANO CUTANDA, B., *Diccionario de Derecho Ambiental*, Iustel, Madrid, 2006, p. 640.

A més, la Sentència afegeix que “la evaluación del impacto ambiental es un instrumento que sirve para preservar los recursos naturales y defender el medio ambiente en los países industrializados. Su finalidad propia es facilitar a las autoridades competentes la información adecuada, que les permita decidir sobre un determinado proyecto con pleno conocimiento de sus posibles impactos significativos en el medio ambiente. La legislación ofrece a los poderes públicos, de esta forma, un instrumento para cumplir su deber de cohonestar el desarrollo económico con la protección del medio ambiente. La evaluación de impacto ambiental aparece configurada como una técnica o instrumento de tutela ambiental preventiva –con relación a proyectos de obras y actividades desde ámbito objetivo global o integrador y de naturaleza participativa” (FJ 4).

Per tant, podem afirmar que l’AIA és l’instrument per protegir el medi ambient, ja que analitza els possibles efectes adversos sobre el medi ambient que poden provocar l’execució dels projectes o activitats aprovats o comunicats a l’administració pública, permetent introduir mesures correctores o minimitzadors del seu impacte ambiental.

44. Com es poden veure afectats els ajuntaments per la normativa sobre Avaluació Ambiental en relació amb l’AIA i a amb l’AAE?

Les competències sobre l’Avaluació Ambiental corresponen, fonamentalment, a l’Estat i a les comunitats autònomes i, en principi, queden al marge les administracions locals.

Els ens locals, i principalment els municipis, es poden veure afectats per la normativa sobre Avaluació Ambiental. En l’aprovació de plans urbanístics o d’altre caire, que s’hauran de sotmetre a AAE i com a titulars de projectes sotmesos a AIA o com a administració competent per a l’aprovació del projecte.

L’art. 5.1 d de la Llei 21/2013 defineix l’òrgan substantiu com aquell “òrgan de l’Administració pública que ostenta les competències per a adoptar o aprovar un pla o programa, per a autoritzar un projecte, o per

a controlar l'activitat dels projectes subjectes a declaració responsable o comunicació prèvia, llevat que el projecte consisteixi en diferents actuacions en matèries la competència de les quals l'ostentin diferents òrgans de l'Administració pública estatal, autonòmica o local, en aquest cas, es considerarà òrgan substantiu aquell que ostenti les competències sobre l'activitat a la finalitat de la qual s'orienti el projecte, amb prioritat sobre els òrgans que ostentin competències sobre activitats instrumentals o complementàries respecte a aquella”.

En el cas de plans, programes i projectes, l'adopció, aprovació o autorització de les quals correspon a les entitats locals, les funcions atribuïdes per aquesta Llei a l'òrgan ambiental i l'òrgan substantiu correspondran a l'òrgan de l'Administració autonòmica o local que determini la legislació autonòmica. Per tant, la norma estatal fa una referència a la normativa autonòmica per determinar l'òrgan competent en el cas de plans, programes i projectes, l'adopció, l'aprovació o l'autorització dels quals correspongui a les entitats locals.

No obstant, els municipis, durant el procediment han d'emetre un informe sobre aquelles matèries que siguin de competència local. D'acord amb la Llei 20/2009, per exemple els ajuntaments, tenen una intervenció preceptiva quant a contaminació per sorolls, vibracions, escalfor, olors, subministrament d'aigua, abocaments al sistema públic de sanejament o al clavegueram municipal i gestió de residus municipals (art. 8.2).

A més, també expedeixen l'informe urbanístic a la fase prèvia, aquells ajuntaments dels municipis on es pretén ubicar l'activitat, acreditant la compatibilitat de l'activitat amb el planejament urbanístic.

En tot cas, les Administracions públiques han d'ajustar les seves actuacions en matèria d'avaluació ambiental als principis de lleialtat institucional, coordinació, informació mútua, cooperació, col·laboració i coherència.

V. Taxes i tributs

45. Poden els ajuntaments establir tributs ambientals?

D'acord amb l'art. 4.1 b de la LBRL, els municipis gaudeixen de la potestat tributària i la financera, però cal tenir en compte que la Constitució espanyola, en els arts. 31.3 i 133, estableix una reserva de llei en matèria tributària, motiu pel qual és necessari que una llei determini amb caràcter previ els elements essencials dels tributs locals. Les ordenances locals únicament tenen rang reglamentari, fet que obliga els ajuntaments a respectar la configuració dels tributs efectuada per la llei habilitadora, que és el Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals (TRLHL). Per tant, els ajuntaments només podran utilitzar la tributació per a la protecció del medi ambient quan de manera expressa o implícita ho prevegi el TRLHL.

46. Contempla la legislació sobre hisendes locals tributs locals de caràcter ambiental?

El TRLHL no contempla la possibilitat d'establir tributs locals de caràcter ambiental. Cap dels impostos que de forma obligatòria o de forma potestativa s'estableixen a favor dels ajuntaments pot considerar-se ambiental, tot i que des d'un punt de vista molt ampli es podrien identificar elements ambientals en l'Impost sobre els vehicles de tracció mecànica (IVTM). No obstant això els ajuntaments disposen d'alguns mecanismes per introduir la variable ambiental en els seus tributs. Per exemple, introduir a les ordenances fiscals sobre els impostos locals bonificacions fiscals. Ara bé cal tenir en compte que aquestes bonificacions han d'estar previstes amb caràcter general pel legislador.

47. Quines bonificacions fiscals de caràcter ambiental contempla el TRLHL?

Les bonificacions fiscals que els ajuntaments podran reconèixer en les seves ordenances segons preveu el TRLHL són actualment les següents:

1. Una bonificació de fins al 50 % de la quota íntegra de l'Impost de béns Immobles (IBI) per als béns immobles on s'hagin instal·lat sistemes per a l'aprofitament tèrmic o elèctric de l'energia solar (art. 74.5 TRLHL).
2. Una bonificació de fins al 50 % de la quota corresponent de l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE) per als subjectes passius que tributin per quota municipal i que utilitzin o produeixin energia a partir d'instal·lacions per a l'aprofitament d'energies renovables o sistemes de cogeneració; realitzin les seves activitats industrials, des de l'inici de la seva activitat o per trasllat posterior en locals o instal·lacions allunyats de les zones més poblades del terme municipal; estableixin un pla de transport per als seus treballadors que tingui per objecte reduir el consum d'energia i les emissions causades pel desplaçament als llocs de treball i fomentar la utilització dels mitjans de transport més eficients, com el transport col·lectiu o el compartit (art. 88.2 c TRLHL).
3. Una bonificació de fins al 75 % de la quota de l'Impost sobre els Vehícles de Tracció Mecànica (IVTM) en funció de la classe de carburant que consumeixi el vehicle, i en relació amb la incidència de la combustió d'aquest carburant en el medi ambient (art. 95.6 a TRLHL).
4. Una bonificació de fins al 75 % de la quota de l'IVTM en funció de les característiques dels motors dels vehicles i la seva incidència en el medi ambient (art. 95.6 b TRLHL).
5. Una bonificació de fins al 95 % de la quota a favor de les construccions, instal·lacions o obres en les que s'incorporin sistemes per a l'aprofitament tèrmic o elèctric de l'energia solar (art. 103.2 a TRLHL).

48. Els ajuntaments poden establir taxes de caràcter ambiental?

D'acord amb el TRLHL, els ajuntaments poden establir taxes com a contraprestació patrimonial per la prestació de serveis públics o la realització d'activitats administratives de competència local. A diferència del cas dels impostos en l'àmbit de les taxes, els ajuntaments tenen una major capacitat per introduir les seves polítiques d'incentiu ambiental.

Com ha posat de manifest LOZANO CUTANDA d'acord amb els criteris establerts per al càlcul de taxes a la Llei Reguladora d'Hisendes Locals, res impedeix que els Ajuntaments estableixin tarifes progressives en funció de la contaminació produïda, sempre i tant que allò recaptat no excedeixi en el seu conjunt el cost real o previsible del servei o activitat del que es tracti. Això obre la porta als sistemes que s'anomenen de pagament per producció, que s'estan mostrant arreu els més eficients per a la reducció en la producció de residus i per a la seva separació òptima.³

49. Quines són les taxes en les que es podria introduir la variable ambiental?

Els municipis poden establir taxes per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic local o per la prestació d'un servei públic de la seva competència i entre aquest darrers n'hi ha diversos amb una evident incidència ambiental com és el cas de la taxa municipal per la recollida i tractament de residus, la taxa per la prestació del servei d'abastament d'aigua potable, o la relativa al servei de clavegueram i al tractament d'aigües residuals.

En l'actualitat alguns municipis han començat a imposar tarifes marginalment creixents per al consum d'aigua o sistemes de pagament de la taxa de recollida i tractament de residus per generació de residus, malgrat les limitacions que el sistema de recollida convencional presenta per a la seva efectiva

3 - LOZANO CUTANDA, B., Derecho Ambiental Administrativo, La Ley, Madrid, 2010.

aplicació. Pel que fa a les taxes sobre la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic alguns ajuntaments apliquen taxes d'entrada a espais naturals i, si bé no és comú a Catalunya, arreu d'Europa hi ha diverses ciutats que apliquen taxes vinculades a la mobilitat amb transport privat a determinades zones del casc urbà que cabrien també dins d'aquest concepte.

D'acord amb la LRSCEC els ajuntaments estan obligats, en el termini de 3 anys des de l'entrada en vigor de la llei, per tant, abans de 2025, a crear una taxa o, en el seu cas una prestació patrimonial de caràcter públic no tributària específica, diferenciada i no deficitària, que permeti implantar sistemes de pagament per generació i que reflecteixi el cost real, directe o indirecte, de les operacions de recollida, transport i tractament dels residus, inclosos la vigilància d'aquestes operacions i el manteniment i la vigilància posterior al tancament dels abocadors, les campanyes de conscienciació i comunicació, així com els ingressos derivats de l'aplicació de la responsabilitat ampliada del productor, de la venda de materials i d'energia" (art.11.3). A tal fi es preveu que es tinguin en compte determinades particularitats com:

a) La inclusió de sistemes per incentivar la recollida separada en habitatges de lloguer de vacances i similar; b) La diferenciació o la reducció en el supòsit de pràctiques de compostatge domèstic o comunitari o de separació i recollida separada de matèria orgànica compostable; c) La diferenciació o la reducció en el supòsit de participació en recollides separades per a la posterior preparació per a la reutilització i el reciclatge, per exemple en deixalleries o en els punts de lliurament alternatius acordats per l'entitat local; d) La diferenciació o la reducció per a les persones i les unitats familiars en situació de risc d'exclusió social. (art. 11.4). Per últim, s'exigeix als ens locals comunicar aquestes taxes i els càlculs usats per a la seva confecció a les autoritats competents de les CCAA.

Segona part.
**Competències
sectorials**

I. Aigües

50. Quines competències tenen els ajuntaments en matèria d'aigües i com es manifesta?

D'acord amb l'art. 25.2 c, l'art. 26.1 a i l'art. 86.2 de la LBRL i els arts. 66.3 l i 67 a del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya (TRLMC), així com l'art. 5 del Decret legislatiu 3/2003 pel qual s'aprova el Text refós de la legislació en matèria d'aigües de Catalunya, els municipis tenen competències en els següents àmbits:

- a. Abastament d'aigua potable
- b. Clavegueram
- c. Tractament d'aigües residuals
- d. Control sanitari de les aigües
- e. Adequació ambiental i urbanística de l'espai fluvial

Es manifesta mitjançant l'establiment del servei municipal de subministrament domiciliari d'aigua potable i el de clavegueram, serveis tots dos obligatoris a tots els municipis (arts. 26 de la LBRL i 67 del TRLMC). I també de manera més ampla mitjançant el de sanejament o tractament d'aigües residuals per al qual la legislació anteriorment esmentada habilita als municipis.

Cal tenir en compte la reserva que a favor dels ens locals estableix l'art. 86.2 de la LBRL en relació als esmentats serveis d'abastament domiciliari d'aigua i al sanejament d'aigües residuals, que aquest precepte qualifica de serveis essencials.

51. Com es complementa aquesta competència amb les que té assignades l'Administració de la Generalitat?

L'Administració de la Generalitat és titular de les competències de planificació i d'ordenació del cicle de l'aigua i com a tal garanteix l'abastament dels municipis i controla i supervisa les xarxes bàsiques d'abastament (abastament en alta), enteses com el conjunt d'instal·lacions afectades a la captació i l'adducció, les plantes de potabilització, les conduccions, les estacions de bombament i els dipòsits reguladors que siguin susceptibles de portar aigua fins als dipòsits de capçalera o punts de connexió d'un o més sistemes municipals de subministrament d'aigua (abastament en baixa), amb independència de la titularitat i la gestió (art. 4 del Decret legislatiu 3/2003). L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) com a ens instrumental de caràcter públic dependent de l'Administració de la Generalitat és qui té encomanades la majoria d'aquestes competències (art. 7 del Decret legislatiu 3/2003).

Pel que fa al sanejament d'aigües residuals, sens perjudici de les competències que corresponen als ens locals relatives al clavegueram i al tractament d'aigües residuals, correspon a l'ACA l'autorització d'abocaments dels sistemes públics de sanejament al medi i l'eventual reutilització dels efluent, l'alta inspecció i altres funcions de control (art. 8.2 m del Decret legislatiu 3/2003).

D'acord amb el Decret legislatiu 3/2003 i el Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya, l'ACA finança les obres de sanejament en alta. Així mateix, atribueix als ens locals els recursos necessaris per a la prestació eficient dels serveis de sanejament. L'atribució s'efectua amb afectació de destinació i pot comprendre les despeses d'inversió, de millores, de manteniment, de reposició d'inversions i d'explotació de l'estació de depuració d'aigües residuals i de les instal·lacions del sistema en alta. També pot comprendre totalment o parcialment les despeses dels sistemes de sanejament locals segons el nombre i la complexitat d'aquests.

Pel que fa a les conques tributàries dels rius Ebre, Garona i Xúquer (que inclou la del riu Sènia), caldrà tenir en compte les competències que, per tractar-se de rius que no discorren íntegrament pel territori de Catalunya, li corresponen a les Confederacions Hidrogràfiques estatals dels esmentats rius.

Cal tenir també present les particularitats del Consorci d'aigües de Tarragona pel que fa a l'abastament d'aigua procedent de la concessió sobre el riu Ebre destinada a més de 70 municipis del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (Llei 18/1981, d'1 de juliol), així com les competències que en el seu àmbit territorial té l'Àrea Metropolitana de Barcelona en matèria d'obres hidràuliques i abastament d'aigua potable, de sanejament i evacuació d'aigües residuals, i de coordinació dels serveis municipals corresponents (Llei 31/2010, de 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona).

52. De quina manera els ens locals poden prestar els serveis d'abastament d'aigua i de sanejament d'aigües?

Els ens locals poden prestar aquests serveis de forma directa o de forma indirecta. Per forma directa s'entén la prestació indiferenciada de la resta de serveis administratius, cosa poc comú llevat dels petits municipis, o bé la constitució d'una societat mercantil amb capital íntegrament públic per a la gestió del servei, fórmula més comú en els municipis més grans (arts. 85 i següents de la LBRL i 255 del TRLMC i 211 a 227 del Decret 179/1995, de 13 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'obres, activitats i serveis de les entitats locals de Catalunya [ROAS]).

La prestació indirecta consisteix en encomanar a una empresa privada la gestió del servei, mitjançant una concessió (segurament la fórmula més estesa de prestació) o bé mitjançant la constitució d'una societat mercantil de capital mixt, en part municipal i en part pertanyent al sector privat. L'adjudicació de la concessió o la selecció del soci o socis privats per a constituir una societat de capital mixt ha de ser duta a terme mitjançant un expedient de contractació ad-

ministrativa de conformitat amb allò que disposa la legislació sobre contractes del sector públic (arts. 85 i següents de la LBRL, 264 del TRLMC i 282 a 296 del ROAS).

Igualment els esmentats serveis poden ésser presats de forma associada per part de diversos municipis mitjançant una mancomunitat (arts. 115 i següents del TRLMC) o bé poden ser encomanats al seu consell comarcal mitjançant delegació o conveni (art. 167 del ROAS).

53. De quina manera poden els ens locals regular aquests serveis?

Mitjançant el Reglament d'aquests serveis o bé mitjançant ordenances locals específiques poden els ajuntaments regular aquests serveis o bé preveure altres mesures normatives complementaries relacionades amb la gestió de l'aigua com ara en matèria d'estalvi d'aigua.

En el darrers anys molts ajuntaments s'han plantejat la necessitat d'aprovar ordenances en matèria d'estalvi d'aigua, justificant aquesta competència, en la LBRL que reconeix als municipis la potestat de dictar ordenances en l'àmbit de les seves competències (art. 4.1.a), entre les quals s'inclou el subministrament d'aigua potable i l'evacuació i tractament d'aigües residuals (art. 25.2.c) i el reconeixement també d'aquesta potestat en el TRLMC (arts. 8.1. a i 66.3.l), a manca de desenvolupament legislatiu en l'àmbit estatal i autonòmic d'aquesta matèria, ja que ni el Text refós de la Llei d'aigües ni el Decret legislatiu 3/2003 regulen específicament l'estalvi d'aigua.

Existeixen ordenances tipus d'estalvi d'aigua, per exemple, l'encarregada per la Diputació de Barcelona⁴, i més de 50 municipis arreu de Catalunya en disposen.⁵

4 - <https://www.diba.cat/documents/63810/508804/xarxasost-pdf-OrdenancaAigua-pdf.pdf> ([Última consulta, 28 de gener de 2019]).

5 - Per una anàlisi més amplia sobre el marc jurídic de l'estalvi d'aigua veieu, RECORDÀ COS, J., *Marc jurídic de l'estalvi d'aigua: Especial referència a l'àmbit local*, Publicacions URV, Tarragona 2012.

II. Costes

54. Els espais costaners formen part del terme municipal?

Sí, perquè la jurisprudència del Tribunal Suprem i el Tribunal Constitucional ha reconegut que els ports i la zona maritimoterrestre s'inclouen en el terme municipal on estan ubicats, "basándose en que legalmente todo el territorio nacional se divide en términos municipales de forma que no puedan quedar espacios territoriales excluidos de ellos" (STC 77/1984, de 3 de juliol).

La LC respecta les competències municipals, establint a la disposició addicional sisena que "las limitaciones en el uso del suelo previstas en esta Ley se aplicarán sin menoscabo de las competencias que las Comunidades Autónomas y Ayuntamientos puedan ejercer en materia de ordenación del territorio y del litoral y urbanismo".

A més, la jurisprudència consolidada ha manifestat que el caràcter demanial de la zona costanera no afecta les competències urbanístiques que tenen atribuïts els ajuntaments.

55. Els ajuntaments tenen competències sobre el domini públic maritimoterrestre?

La Llei 22/1988, de 28 de juny, de costes, modificada per la Llei 2/2013, de 29 de maig, de protecció i ús sostenible del litoral (LC), contempla en el seu art. 115 un conjunt de competències municipals en aquesta matèria, que malgrat no fer una atribució directa de competències, perquè remet a la legislació autonòmica, expressa que podrà incidir sobre:

- a) Informar els atermenaments del domini públic maritimoterrestre.
- b) Informar les sol·licituds de reserves, adscripcions, autoritzacions i concessions per a l'ocupació i l'aprofitament del domini públic maritimoterrestre.
- c) Exploitar els serveis de temporada que puguin establir-se en les platges per qualsevol de les

formes de gestió directa o indirecta previstes en la legislació de Règim Local.

- d) Mantenir les platges i els llocs públics de bany en les condicions adequades de neteja, higiene i salubritat, així com vigilar l'observança de les normes i les instruccions dictades per l'Administració de l'Estat sobre salvament i seguretat de les vides humanes.

En el mateix sentit, l'art. 225 del Reial Decret 876/2014, de 10 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament General de Costes (RC), contempla les competències municipals.

56. Quines competències tenen els ajuntaments sobre les platges?

La LBRL no fa referència expressa a les competències municipals sobre les platges.

Són la LC i el seu Reglament els que contempnen les competències municipals sobre aquesta matèria. En concret, l'art. 115 de la LC i l'art. 225 del RC preveuen, entre les competències possibles dels ajuntaments, les següents:

- a) Explotar els serveis de temporada que puguin establir-se en les platges per qualsevol de les formes de gestió directa o indirecta previstes en la legislació de Règim Local.
- b) Mantenir les platges i els llocs públics de bany en les condicions adequades de neteja, higiene i salubritat, així com vigilar l'observança de les normes i les instruccions dictades per l'Administració de l'Estat sobre salvament i seguretat de les vides humanes.

57. Com intervé l'ajuntament en les competències estatals i autonòmiques sobre el domini públic maritimoterrestre?

En procediments de competència de l'Administració de l'Estat o de la Comunitat Autònoma, l'Ajuntament pot intervenir mitjançant tràmits de consulta, informe o audiència.

Aquesta intervenció municipal es concretarà en cada procediment, de la següent manera:

- En el procediment d'atermenament del domini públic maritimoterrestre, segons l'art. 12.2 de la LC, l'Ajuntament emetrà informe que haurà de ser emès en el termini d'un mes.
- D'acord amb els arts. 18.1 de la LC i 38.1 del RC es requereix informe preceptiu de l'Ajuntament afectat a l'expedient de desafectació, prèvia declaració de no necessitat dels béns per a la protecció o la utilització del domini públic.
- La declaració de zona de reserva s'ha de sotmetre a informe previ dels ajuntaments afectats (arts. 47.3 i 115 b de la LC i 102.5 del RC).
- D'acord amb l'art. 54.2 del RC, quan la realització o la modificació dels accessos públics i dels aparcaments sigui competència de l'Administració de l'Estat i es dugui a terme mitjançant l'expropiació forçosa o la imposició de servitud de pas, és preceptiu l'informe de l'ajuntament afectat.
- En la tramitació dels projectes d'obres de competència de l'Administració de l'Estat, si es tracta de projectes d'obres de primer establiment, reforma o gran reparació resulta, segons l'art. 98.4 del RC, preceptiu l'informe de l'Ajuntament on s'emplacin les obres.
- En els procediments per a l'atorgament d'autoritzacions i concessions demaniales competència de l'Administració de l'Estat es requereix informe preceptiu de l'ajuntament (art. 115 b de la LC i 152.6 del RC).
- En el procediment de protecció de determinats trams de la costa per part de l'Administració de l'Estat s'exigeix, abans de l'aprovació definitiva, informe dels ajuntaments afectats perquè els mateixos puguin formular les objeccions que derivin dels seus instruments d'ordenació aprovats o en tramitació (arts. 22.2 de la LC i 43 del RC).

58. Com intervé l'Administració de l'Estat en els procediments d'ordenació territorial i urbanística que afecten el litoral?

L'Administració estatal participa en la tramitació dels instruments d'ordenació urbanística que són competència de l'Administració local. L'art. 112 a de la LC estableix que correspon a l'Administració de l'Estat emetre informe, amb caràcter preceptiu i vinculant, dels plans i normes d'ordenació territorial o urbanística i les seves modificacions o revisions. De manera més detallada, l'art. 117 de la LC preveu dos informes que ha d'emetre l'Administració de l'Estat: un, previ a l'aprovació inicial, el qual s'ha d'emetre en el termini d'un mes; i l'altre, previ a l'aprovació definitiva, el qual s'ha d'emetre en el termini de dos mesos.

59. L'Administració de l'Estat pot suspendre actes i acords adoptats per l'ajuntament?

D'acord amb l'art. 119 de la LC, el Delegat del Govern, a instància del Ministre d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient podrà suspendre els actes i acords adoptats per les entitats locals que afectin a la integritat del domini públic maritimoterrestre o de la servitud de protecció o que suposin una infracció manifesta d'allò disposat a l'art. 25 de la LC.

60. L'ajuntament pot ampliar i reduir una servitud de protecció?

L'extensió de la zona de la servitud de protecció podrà ser ampliada per l'Administració de l'Estat, però d'acord amb la Comunitat Autònoma i l'Ajuntament corresponent, fins a un màxim de uns altres 100 metres més quan sigui necessari per assegurar l'efectivitat de la servitud, en atenció a les peculiaritats del tram de costa de que es tracti (art. 23.2 c de la LC).

En els marges dels rius fins on siguin sensibles les marees l'extensió d'aquesta zona podrà reduir-se per l'Administració de l'Estat, d'acord amb la Comunitat Autònoma i l'Ajuntament corresponent, fins a un mínim de 20 metres, en atenció a les característiques ge-

omorfològiques, als seus ambients de vegetació, i a la seva distància respecte de la desembocadura.

III. Residus

La LRSCEC comporta canvis rellevants en la prevenció i gestió de residus en l'àmbit local, atès que incorpora noves exigències, atenent a l'economia circular, per assolir nous reptes en l'àmbit de la unió europea. No obstant, això Catalunya encara no ha aprovat la llei catalana de residus a la qual ja s'havia compromès amb la LCCC per al 2019.

61. Què és un residu?

El Decret legislatiu 1/2009, de 21 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora dels residus entén per residu “qualsevol substància o objecte de què el seu posseïdor o la seva posseïdora es desprengui o tingui la intenció o l'obligació de desprendre-se'n” igual que la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular (LRSCEC).

62. Quins residus ha de gestionar l'ajuntament?

Tant la legislació bàsica estatal com la catalana encarreguen als ens locals i, per tant, també als ajuntaments, la gestió dels residus domèstics, anomenats residus municipals per la llei catalana i abans coneguts com a urbans.

Els residus domèstics, d'acord amb la LRSCEC són: “residus perillosos o no perillosos generats a les llars com a conseqüència de les activitats domèstiques. Es consideren també residus domèstics els similars en composició i quantitat als anteriors generats en serveis i indústries, que no es generin com a conseqüència de l'activitat pròpia del servei o indústria.

S'inclouen també en aquesta categoria els residus que es generen a les llars, entre d'altres, olis de cuina usats, aparells elèctrics i electrònics, tèxtil, piles, acumuladors, mobles, estris i matalassos, així com

els residus i enderroc procedents d'obres menors de construcció i reparació domiciliària.

Tindran la consideració de residus domèstics, els residus procedents de la neteja de vies públiques, zones verdes, àrees recreatives i platges, els animals domèstics morts i els vehicles abandonats”.

Així mateix, l'ens local està obligat a recollir de forma selectiva les següents fraccions: paper, metall, plàstic, vidre, biorresidus d'origen domèstic (abans del 30 de juny de 2022 per a EELL amb població de dret superior a 5000 habitants, i abans del 31 de desembre de 2023 per a la resta. En aquest cas inclou també el compostatge domèstic o comunitari), els residus tèxtils (abans del 31 de desembre de 2024), els olis de cuina usats (abans del 31 de desembre de 2024), els residus domèstics perillosos (abans del 31 de desembre de 2024), els fluxos voluminosos, com residus de mobles (abans del 31 de desembre de 2024), altres fraccions de residus que es determinin per reglament.

S'exigeix que els models de recollida siguin els més eficients com el porta a porta o l'ús de contenidors tancats o intel·ligents que garanteixin ratios de recollida similars (art. 25 LRSCE).

La legislació catalana els anomena “residus municipals” i els defineix com: “residus generats en els domicilis particulars, els comerços, les oficines i els serveis, i també els que no tenen la consideració de residus especials i que per llur naturalesa o composició es poden assimilar als que es produeixen en els dits llocs o activitats. Tenen també la consideració de residus municipals els residus procedents de la neteja de les vies públiques, zones verdes, àrees recreatives i platges; els animals domèstics morts; els mobles, els estris i els vehicles abandonats; els residus i els enderroc procedents d'obres menors i reparació domiciliària”.

Cal advertir que aquesta llei serà pròximament derogada ja que està en tràmit la llei de prevenció de residus i ús racional dels recursos que ja preveia la Llei 16/2017, d'1 d'agost, de canvi climàtic.

La LRSCEC inclou també el terme residu municipal, del qual s'exclouen alguns dels domèstics; amb el qual no s'ha de confondre, que són dels quals s'han de rendir comptes a la UE, ja que s'inclou “a l'efecte de

determinar l'àmbit d'aplicació dels objectius en matèria de preparació per a la reutilització i el reciclatge i les seves normes de càlcul establerts (...) i s'entén sense perjudici de la distribució de responsabilitats per a la gestió de residus entre els agents públics i privats”.

Els residus comercials (residus generats per l'activitat pròpia del comerç, a l'engròs i al detall, dels serveis de restauració i bars, de les oficines i dels mercats, així com de la resta del sector serveis) no perillosos també poden ser gestionats pels ajuntaments si els productors no ho fan per si mateixos. Els ens locals ho podran imposar, fins i tot (art. 12.4 LRSCEC).

63. Quines competències té l'ajuntament en matèria de residus, amb caràcter obligatori?

La LRSCEC atribueix als ens locals o a les diputacions forals quan escaigui:

- a. Com a servei obligatori, en tot els seu àmbit territorial: la recollida, el transport i el tractament dels residus domèstics en la forma en què estableixin les seves respectives ordenances, de conformitat amb el marc jurídic que estableixi la pròpia llei, les lleis i els instruments de planificació, que en el seu cas, aprovin les CCAA i en la normativa sectorial en matèria de responsabilitat ampliada del productor. Als seus efectes s'haurà de disposar d'una xarxa de recollida suficient que inclourà deixalleries o, en el seu cas, puts de lliurament alternatius que hagin estat acordats per l'entitat local per a la retirada gratuïta dels mateixos. La prestació d'aquest servei correspon als municipis que podran dur-la a terme de forma independent o associada, d'acord amb la LBRL.
- b. Aprovar programes de gestió de residus per a les EELL amb una població de dret superior a 5000 habitants, de conformitat amb els plans autonòmics i estatals de gestió de residus.
- c. Recopilar, elaborar i actualitzar la informació necessària per al compliment de les obligacions derivades de la legislació en matèria de residus i subministrar-la a les CCAA, en particular la

informació relativa als models de recollida, als instruments de gestió, a les quantitats recollides i tractades, especificant el destí de cada fracció, incloent la informació acreditada pels productors de residus comercials no perillosos, quan aquests residus no estiguin gestionats per l'entitat local.

- d. Exercir la potestat de vigilància i inspecció, i la potestat sancionadora en l'àmbit de les seves competències.

Per últim, també preveu que les autoritats competents es dotin dels mitjans humans i materials suficients per a donar compliment a les obligacions establertes a la llei, entre altres, les relatives a l'autorització, vigilància, inspecció i sanció.

64. Quines competències té atribuïdes l'ajuntament en matèria de residus, amb caràcter potestatiu?

Les entitats locals podran, tot i que no hi estan obligades:

- a. Elaborar estratègies d'economia circular, programes de prevenció i, per les EELL amb una població de dret inferior a 5000 habitants, programes de gestió dels residus de la seva competència.
- b. Gestionar els residus comercials no perillosos en els termes que estableixin les seves respectives ordenances, sens perjudici de que els seus productors puguin gestionar-los per si mateixos en els termes de l'article 20.3 LRSCEC. Quan l'entitat local estableixi el seu propi sistema de gestió, podrà imposar, de manera motivada y basant-se en criteris de major eficiència i eficàcia en termes econòmics i ambientals en la gestió dels residus, la incorporació obligatòria dels productors de residus a l'esmentat sistema en determinats supòsits.
- c. A través de les seves ordenances, obligar al productor o a un altres posseïdor de residus domèstics o de residus les característiques dels quals dificultin la seva gestió a que adoptin mesures per eliminar o reduir les esmentades ca-

racterístiques o a que els dipositin en la forma i llocs adequats.

- d. Realitzar les seves activitats de gestió de residus directament o mitjançant qualsevol altra forma de gestió prevista a la legislació sobre règim local. Aquestes activitats es podran dur a terme per cada entitat local de forma independent o mitjançant l'associació de varies entitats locals.
- e. Les autoritats competents podran declarar servei públic totes o algunes de les operacions de gestió de determinats residus quan es demostrï una incorrecta gestió dels residus de manera continuada, y d'això es pugui derivar un risc significatiu per a la salut humana i el medi ambient.

65. És important que l'ajuntament aprovi ordenances en matèria de residus?

L'aprovació d'ordenances en l'àmbit dels residus té una gran rellevància i es concreta, fonamentalment, en la regulació de les activitats productores de residus domèstics i altres de la gestió d'aquests residus. Han de regular moltes coses *ex novo* i no només complementar la legislació estatal i autonòmica, amb la qual cosa es converteixen en imprescindibles per gestionar els residus urbans. Amb l'aprovació de la LRSCEC és necessari que les ordenances sigui actualitzades.

IV. Sòls contaminats i espais degradats

La LRSCEC incorpora alguns canvis, poc substancials, en l'àmbit del sòls contaminats, sobretot pel que fa a aspectes procedimentals. La llei catalana, no obstant això, encara no s'ha actualitzat.

66. Què s'entén per sòl contaminat, i per espai degradat?

S'entén per "sòl contaminat" aquell les característiques del qual han estat alterades negativament per la presència de components químics de caràcter perillós procedents de l'activitat humana en concentració

tal que comporti un risc inacceptable per a la salut humana o el medi ambient, d'acord amb els criteris i estàndards que es determinin pel Govern. (art. 2 ax LRSCEC).

La llei de residus catalana inclou també els espais degradats considerant-los “el sòl afectat per abocaments incontrolats de residus, les característiques del qual no es veuen alterades negativament per la presència de components químics de caràcter perillós en concentració superior als nivells genèrics de referència establerts per la normativa vigent” (art. 3.1.h).

67. Quines competències tenen atribuïdes directament els ajuntaments en matèria de sòls contaminats?

La Llei bàsica estatal de residus, que és on s'inclou la regulació dels sòls contaminats, no atorga cap competència expressa als ens locals en aquesta matèria. En canvi, la Llei catalana, el Decret legislatiu 1/2009, preveu expressament que “les actuacions de regeneració d'espais degradats han de ser ordenats per l'ajuntament o, si procedeix, pel consell comarcal, on es trobi ubicat l'espai degradat” (art.19 c). Aquesta qüestió s'ha de tenir en compte per regenerar els espais degradats per descarregues incontrolades, abocament de residus i recuperar els sòls contaminats. Així com que l'acció de la Generalitat encaminada a la regeneració dels espais degradats de Catalunya ha de dur-se a terme assistint als ens locals i cooperant-hi amb ells, i, si això no és suficient, aplicant la subrogació o l'execució subsidiària establertes a l'art. 151 del TRLMRLC aprovat pel Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril.

Els ens locals també està previst que puguin intervenir en la reparació en via convencional dels danys al medi ambient per sòls contaminats. L'art. 101 LRSCEC permet que les actuacions per a procedir a la neteja i la recuperació dels sòls declarats com a contaminats es puguin dur a terme mitjançant acords subscrits entre els obligats a realitzar aquestes operacions i autoritzats per les CCAA, a través de convenis entre aquells i les administracions públiques compe-

tents (podria tractar-se d'un ens local) o, en el seu cas, a través dels contractes previstos a la LCSP.

Entenem que en aquest cas podria tractar-se d'un ens local i per això seria possible intervenir en l'elaboració dels convenis. Aquests convenis podran concretar incentius econòmics que puguin servir d'ajuda per a finançar els costos de descontaminació i recuperació dels sòls declarats contaminats. No obstant això, en qualsevol cas, les despeses sempre són a càrrec d'aquell que és obligat a realitzar les operacions de recuperació del sòl. Així mateix, a la pràctica sembla que no s'empri gaire aquesta eina.

68. En quins altres procediments relacionats amb la protecció del sòl i la seva contaminació intervenen els ajuntaments?

En el procediment d'atorgament d'Autorització Ambiental Integrada (AAI), competència de la Generalitat l'ajuntament s'haurà de pronunciar sobre la suficiència i idoneïtat del projecte i de la documentació presentada i haurà d'emetre un informe preceptiu i vinculant de tots els aspectes ambientals sobre els que té competència. Arrel de la transposició de la Directiva d'Emissions industrials que ha modificat la Llei 16/2002, l'AAI conté mesures més efectives per la protecció del sòl i de les aigües subterrànies.

En el procediment d'atorgament de llicència ambiental en tant que òrgan competent per atorgar-la, l'ens local haurà d'analitzar la documentació que se li faciliti en la que es fa constar les característiques del sòl en la qual s'emplaça l'activitat projectada, sempre que es tracti d'una activitat potencialment contaminant del sòl, d'acord amb el RD 9/2005. En el contingut de la llicència caldrà fer constar, com a mínim, "la determinació, si és precís, de les prescripcions que garanteixin la protecció del sòl (...)" (art. 29.1 e i 49.1 e de la Llei 20/2009).

En relació amb les activitats sotmeses a comunicació prèvia i/o declaració responsable també en seran els responsables del seu control.

En matèria urbanística els ajuntaments també hauran de tenir en compte si el sòl està contaminat a

l'hora d'elaborar el planejament urbanístic (arts. 6.3 i 100 del Decret 305/2006). També en quant a les càrregues d'urbanització caldrà que tinguin en compte que les despeses de descontaminar un sòl serà una càrrega individualitzada no assumible pel conjunt de la comunitat reparcel·latòria, sinó pel propietari del sòl.

69. Quines possibilitats té l'ajuntament de regular a les ordenances municipals sobre sòls contaminats?

Tot i la modificació de la LBRL per part de la LRSAL de l'article relatiu a les competències municipals, entenem que l'ajuntament pot incloure a les ordenances aspectes relatius a la coordinació amb l'administració de la Generalitat, especialment amb l'Agència de Residus de Catalunya, en temes de comunicació i traspàs d'informació en matèria de sòls contaminats. També és recomanable incloure expressament el mandat que té encomanat l'ajuntament d'ordenar les recuperacions del sòl als obligats a descontaminar el sòl.

V. Contaminació atmosfèrica

70. Que s'entén per contaminació atmosfèrica?

La definició jurídica de contaminació atmosfèrica es recull a la normativa bàsica de l'Estat, en l'art. 3 de la Llei 34/2007, de 15 de novembre, de Qualitat de l'Aire i Protecció de l'Atmosfera, com "la presència en l'atmosfera de matèries, substàncies o formes d'energia que impliquin molèstia greu, risc o dany per la seguretat o la salut de les persones, el medi ambient i de més béns de qualsevol naturalesa".

També la Llei 22/1983, de 21 de novembre, de Protecció de l'Ambient Atmosfèric del Parlament de Catalunya (LPAA) ho defineix al seu art. 1.2 de forma similar, establint que s'entén per contaminació atmosfèrica "la presència en l'aire de substàncies o de formes d'energia que impliquen risc, dany immediat o diferit o molèstia per a les persones i per als béns de qualsevol naturalesa".

71. Què s'entén per nivell d'emissió?

Segons l'art. 3.1 de la LPAA, és “la quantia de cada contaminant alliberada a l'atmosfera en un període determinat”.

El Reial Decret 100/2011, de 28 de gener, actualitza el catàleg de les activitats potencialment contaminants de l'atmosfera, que es contemplan a l'annex IV de la Llei 34/2007, de 15 de novembre, de Qualitat de l'Aire i Protecció de l'Atmosfera. També estableix determinades disposicions bàsiques per a la seva aplicació i uns mínims criteris comuns en relació amb les mesures per al control de les emissions que poden adoptar les comunitats autònomes per a les activitats incloses a l'esmentat catàleg.

A més el Reial Decret 818/2018, de 6 de juliol, estableix mesures per la reducció de les emissions nacionals de determinats contaminants atmosfèrics, incorporant les previsions contingudes a la Directiva 2016/2284 del Parlament europeu i del Consell, de 14 de desembre de 2016.

Per establir els nivells d'emissió en la llicència corresponent, és necessari tenir en compte: a) la garantia que no s'infringeixen les normes de qualitat ambiental, d'acord amb la normativa vigent en matèria de medi ambient; b) el nivell de tecnologia disponible més adequada; c) la informació resultant dels mapes de vulnerabilitat i capacitat del territori.

72. Què s'entén per nivell d'immissió?

Segons l'art. 3.2 de la LPAA és “la quantitat de contaminants existents per unitat de volum d'aire, qual-sevol que sigui la seva naturalesa”. Aquests nivells s'han establert a l'Annex I del Decret 833/1975, però ha estat desenvolupat o substituït per les previsions incorporades en les successives normes aprovades posteriorment. Com són: el Reial Decret 547/1979, de 20 de febrer, sobre modificació de l'annex IV del Decret 833/1975, de 8 de febrer, pel qual es desenvolupa la Llei de Protecció de l'Ambient Atmosfèric; el Reial Decret 717/1987, de 27 de maig, pel qual es modifica parcialment el Decret 833/1975, de 6 de febrer,

i s'estableixen noves normes de qualitat de l'aire en allò referent a contaminació per diòxid de nitrogen i plom, derogat pel Reial Decret 1073/2002, de 18 d'octubre, sobre avaluació i gestió de la qualitat de l'aire ambient en relació amb el diòxid de sofre, el diòxid de nitrogen, òxids de nitrogen, partícules, plom, benzè i monòxid de carboni, derogat, al seu torn, pel Reial Decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat de l'aire; el Reial Decret 646/1991, de 22 d'abril, pel qual s'estableixen noves normes sobre limitació a les emissions a l'atmosfera de determinats agents contaminants procedents de grans instal·lacions de combustió, derogat pel Reial Decret 646/1991, de 22 d'abril, pel qual s'estableixen noves normes sobre limitació a les emissions de l'atmosfera de determinats agents contaminants procedents de grans instal·lacions de combustió; el Reial Decret 1800/1995, de 3 de novembre, pel qual es modifica el Reial Decret 646/1991, de 22 d'abril, pel qual es fixen les condicions pel control dels límits d'emissió de SO₂ en l'activitat del refinament de petroli; el Reial Decret 430/2004, de 12 de març, pel qual s'estableixen noves normes sobre limitació d'emissions a l'atmosfera de determinats agents contaminants procedents de grans instal·lacions de combustió, i es fixen certes condicions pel control de les emissions en l'atmosfera de les refineries de petroli; el Reial Decret 100/2011, de 28 de gener, d'actualització del catàleg d'activitats potencialment contaminants de l'atmosfera i s'estableixen les disposicions bàsiques per la seva aplicació; el Reial Decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat de l'aire; el Reial Decret 815/2013 de 18 d'octubre, que aprova el Reglament d'emissions industrials i de desenvolupament de la Llei 16/2002, d'1 de juliol, de prevenció i control integrats de la contaminació; i el Reial Decret 39/2017, de 27 de gener, pel qual es modifica el Reial Decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat de l'aire, que estableix les bases pel futur desenvolupament reglamentari d'un índex de qualitat de l'aire nacional.

73. Què és la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA)?

El repartiment competencial entre comunitats autònomes i entitats locals s'amplia amb aquestes Xarxes, ja que són les responsables de controlar, vigilar i gestionar les mateixes, que són un teixit de mesures de la qualitat de l'aire que compta amb diverses estacions de mesura fixa a peu de territori.

Amb l'objectiu de conèixer l'estat de la qualitat de l'aire, la seva evolució en el temps i la seva variació, en funció de les circumstàncies meteorològiques, o d'un altre tipus, es va crear la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA), mitjançant la Llei 22/1983, de 21 de novembre, definida per l'Ordre de 20 de juny de 1986 i adscrita administrativament al Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

D'acord amb l'art. 13 de la LPAA, per tal d'assegurar l'eficàcia de l'acció pública en la prestació del servei de vigilància i la previsió de la contaminació atmosfèrica i poder garantir al públic el dret d'accés a aquesta informació, el programa d'instal·lació o funcionament de la XVPCA es regeix per una sèrie de normes concretades al mateix article. En aquest sentit, s'assenyala que: a) les estacions sensores i altres equipaments necessaris que han de complir les prescripcions tècniques assenyalades pel Departament de Medi Ambient; b) les dades sobre qualitat de l'aire que controla la Xarxa han de ser validades pel Departament de Medi Ambient, tenint en compte que a les Administracions locals competents els correspon la informació al públic d'aquestes dades; c) aquestes dades seran les úniques legalment vàlides per promoure la declaració de zones d'atenció i protecció especial, així com per formular mapes de capacitat i vulnerabilitat del territori; d) pel que afecta als municipis, poden integrar els seus equipaments de vigilància i previsió de la qualitat de l'aire i establir equipaments de mesura complementaris per al control de la qualitat de l'aire en el seu terme municipal; e) la gestió d'aquestes estacions sensores de la Xarxa que siguin titularitat de la Generalitat s'haurà de dur a terme per

conveni o consorci amb els municipis on es trobin instal·lades; f) els sobre costos que pugui generar la inclusió d'aquests equipaments locals de vigilància i previsió de la qualitat de l'aire a la Xarxa hauran de ser finançats pel Departament de Medi Ambient.

74. Què és el mapa de vulnerabilitat i capacitat del territori?

Un dels mecanismes d'intervenció de caràcter preventiu sobre les activitats potencialment contaminants que estableix la LPAA són els mapes de vulnerabilitat i capacitat del territori.

El Decret 322/1987, de 23 de setembre, a l'art. 3.1, defineix com a mapa de vulnerabilitat i capacitat del territori "aquell conjunt d'informacions sobre els elements que constitueixen el medi i que permeten avaluar la incidència de les emissions de contaminants a l'atmosfera en una zona determinada i dictaminar sobre la seva influència".

Segons l'apartat segon del precepte esmentat anteriorment, aquestes informacions es tindran en compte en tots els procediments d'autorització d'activitats potencialment emissores de contaminants situades en el seu àmbit territorial. Així, els mapes constitueixen un element de referència per a l'actuació dels poders públics.

Quant a la seva finalitat, l'aprovació d'aquests mapes té una gran importància perquè s'utilitzen com a informació de referència en la redacció de plans urbanístics i per les adaptacions corresponents dels plans d'ordenació urbanística municipal. Això és així perquè com manifesta l'art. 5 de la LPAA "les informacions resultants dels mapes de vulnerabilitat i capacitat del territori han de servir de referència tant en la formulació del planejament territorial i urbanístic com en els procediments d'autorització d'activitats potencialment contaminants de l'atmosfera situades al corresponent àmbit territorial".

També existeixen en altres matèries sectorials, per exemple sobre el sector agrari, a la Llei 16/2017, d'1 d'agost, de canvi climàtic, es regulen els mapes de

vulnerabilitat dels cultius i espècies animals d'animals d'interès productiu (art. 14).

75. Què ha de contenir el mapa de vulnerabilitat i capacitat del territori?

D'acord amb el que disposen l'art. 5 i concordants de la LPAA, i l'art. 6 del Decret 322/1987, que desenvolupa la LPAA, els mapes de vulnerabilitat s'hauran d'actualitzar periòdicament, i contindran les informacions bàsiques següents:

- a. Els nivells d'immissió mesurats en cada zona, incloent l'anàlisi i caracterització de la qualitat de l'aire en l'àmbit considerat, fonamentalment pel que fa als valors estadístics dels nivells d'immissió durant diferents períodes de temps. Així com l'inventari de les emissions contaminants de l'atmosfera.
- b. Les condicions meteorològiques i fisiogràfiques de cada zona, així com les característiques fisiogràfiques, climatològiques, ecològiques i urbanístiques de l'àmbit territorial.
- c. Diagnosi del comportament atmosfèric de l'àmbit territorial basant-se en les informacions dels apartats anteriors.
- d. La localització d'activitats contaminants existents i el volum i la classe de contaminant que aboquen a l'atmosfera.
- e. Les circumstàncies i característiques d'habitatge, cultiu, aigües, masses forestals, vies de comunicació, activitats i instal·lacions industrials, de serveis, ramaderes i de tota classe, així com els espais protegits existents a la zona. Així com la delimitació de zones determinades del territori que, davant la concurrència d'unes condicions prefixades de concentració de contaminants i d'episodis meteorològics recurrents, limitatius de la dispersió o, si s'escau, en supòsits d'emissions accidentals, es pugui declarar, si convé, la zona com a zona d'urgència o, si s'escau, d'atenció especial.
- f. Diagnosi de la situació present.

- g. Anàlisi prospectiva de l'evolució de la qualitat de l'aire en funció de les variacions de les emissions.
- h. Orientació per poder adoptar estratègies de protecció de la qualitat de l'aire en funció de les informacions obtingudes de la diagnosi de la situació present i l'anàlisi prospectiva de l'evolució de la qualitat de l'aire.

76. Com intervé l'ajuntament en l'elaboració dels mapes de vulnerabilitat i capacitat del territori?

Els municipis intervenen directament en el procés d'elaboració d'aquests mapes de vulnerabilitat i capacitat del territori a través del tràmit d'audiència amb el qual compten, encara que la delimitació, la formulació i l'aprovació d'aquests mapes correspon a l'Administració de la Generalitat.

L'ajuntament afectat també pot intervenir en la seva formulació mitjançant la prestació de col·laboració tècnica que preveu l'art. 7.2 del Decret 322/1987.

77. Quines competències té l'ajuntament en matèria de contaminació atmosfèrica?

La LPAA fixa les competències de les Administracions públiques en matèria de contaminació atmosfèrica, en concret a l'art. 11 estableix que corresponen a les corporacions locals les següents:

- a) Aprovar les ordenances corresponents, o bé adaptar les ja existents, d'acord amb les finalitats i les mesures previstes en la LPAA, previ informe del Departament de Governació.
- b) Comprovar i exigir que els projectes tècnics que acompanyen la sol·licitud de llicència municipal per a l'exercici d'activitats classificades potencialment com a contaminants de l'atmosfera contenen les determinacions mínimes assenyalades per reglament.
- c) Declarar la "Zona d'Urgència".
- d) Participar amb els òrgans de la Generalitat en el control de l'emissió o de l'immissió de contaminants; en l'elaboració del mapa o dels mapes

de vulnerabilitat o de capacitat del territori pel que fa a contaminació atmosfèrica que preveu l'art. 5; en la declaració de zona d'atenció especial que preveuen els arts. 7 i 8; en la formulació del pla preventiu de mesures d'actuació en zona declarada d'atenció especial i en l'execució de les accions que comporti; en la declaració de zona de protecció especial que preveu l'art. 10; en la formulació del pla de mesures que preveu l'art. 8 i en l'execució de les accions que comporti.

- e) Imposar les sancions que preveuen els arts. 16 i 17, prèvia instrucció a l'expedient corresponent, en què s'ha de donar tràmit d'audiència als interessats i comunicar-ho a la Generalitat.
- f) Adaptar els plans d'ordenació urbanística municipal a les prescripcions de la LPAA o a les que resultin del mapa o dels plans que preveu l'art. 5.

El precepte esmentat anteriorment també preveu que els municipis inclosos en un pla d'actuació especial han d'establir les estacions sensors adequades per a vigilar la contaminació atmosfèrica, d'acord amb les previsions que s'estableixen en el mateix pla. A més, la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, estableix al seu art. 42 que les corporacions locals participaran als òrgans de direcció de les Àrees de Salut i tindran una sèrie de responsabilitats mínimes sens perjudici de les competències de la resta d'Administracions públiques com són: el control sanitari del medi ambient (contaminació atmosfèrica, abastament d'aigua, sanejament d'aigües residuals, residus urbans i industrials); control sanitari d'indústries, activitats, serveis, transports, sorolls i vibracions; control sanitari d'edificis i llocs d'habitatge i convivència humana; control sanitari de la distribució i subministrament d'aliments, begudes i els seus mitjans de transport; control sanitari de cementiris i policia sanitària mortuòria.

Per acabar, l'art. 4.2 del Decret 139/2018, de 3 de juliol, sobre els règims d'intervenció ambiental atmosfèrica dels establiments on es desenvolupin ac-

tivitats potencialment contaminadores de l'atmosfera, determina que correspon als municipis exercir el control de les prescripcions referents a la prevenció de la contaminació atmosfèrica i del mesurament de les emissions dels focus establerts al grup C o sense grup assignat, si procedeix, i subjectes per la Llei 20/2009, de 4 de desembre a llicència ambiental o comunicació.

78. Com intervé l'ajuntament en la zonificació i en l'elaboració dels plans de mesures?

Els ens locals intervenen de diferents maneres en la declaració de les diverses zones afectades per episodis rellevants de contaminació atmosfèrica.

D'acord amb l'art. 7 de la LPAA, si tenen lloc determinades situacions meteorològiques esporàdiques o per causes accidentals que fan que se superin els nivells d'immissió fixats, la zona afectada serà declarada "zona d'atenció especial" pel conseller, però els alcaldes dels municipis afectats podran declarar provisionalment la zona com a "zona d'urgència". Els ajuntaments, com especifica l'art. 14.4 del Decret 322/1987, també podran declarar una zona d'urgència en el supòsit de concurrència d'unes condicions prefixades de concentració de contaminants i d'episodis meteorològics recurrents limitatius de la dispersió o, si s'escau, en supòsits d'emissions accidentals.

Un cop declarada, per l'alcalde, una zona d'urgència, es podran aplicar totes o algunes de les mesures contingudes en el pla de mesures previst per aquella zona, però haurà de comunicar aquesta resolució al Departament de Territori i Sostenibilitat, el qual, abans de setanta-dues hores, declararà la zona, si s'escau, zona d'atenció especial. Però, si manca el pla de mesures, l'alcalde haurà d'aplicar alguna de les mesures contingudes a l'art. 9.1 LPAA, que citem a continuació:

- a) Respecte dels focus fixos d'emissió contaminant: disminuir el temps o modificar l'horari de funcionament; obligar a fer ús de les reserves de combustibles poc contaminants o d'altres

energies alternatives, si s'escau; o excepcionalment, suspendre el procés que regia l'emissió.

- b) Respecte dels focus mòbils d'emissió contaminant: planificar la circulació, o prohibir-la si cal.

Les corporacions locals també poden instar la declaració d'una zona d'atenció especial i els ajuntaments afectats poden intervenir en la formulació dels plans de mesures preventius o posteriors a la declaració i en l'execució de les actuacions que se'n derivin. Així, d'acord amb l'art. 13 del Decret 322/1987, els ajuntaments afectats podran instar la necessitat de formulació d'aquests plans, i la resolució sobre la necessitat de formulació d'aquest pla s'ha de prendre amb audiència dels ajuntaments afectats.

Els ajuntaments podran instar la declaració de zones de protecció especial, la qual es realitza amb l'acord del ple, acompanyat de l'informe dels Serveis Municipals de Protecció de l'Entorn o dels Serveis tècnics corresponents que hagin servit per fonamentar l'acord municipal. Però, si la petició és instada pel conseller, els municipis afectats podran realitzar les observacions que creguin oportunes i aportar la informació que tinguin disponible sobre la zona afectada. No podem oblidar que també es preveu sotmetre l'expedient a audiència dels municipis afectats i la participació d'un representant dels municipis afectats en la formulació de la proposta de resolució sobre la declaració de la zona de protecció especial, que se sotmetrà a l'aprovació del Consell Executiu.

Els ajuntaments també intervenen en la formulació del pla d'actuació pel sector del territori declarat zona de protecció especial, formulant el pla amb l'aprovació provisional d'aquest o mitjançant el tràmit d'audiència.

Així mateix, correspon als municipis afectats l'execució dels plans de mesures i d'actuació i el seu seguiment, i la realització d'una avaluació global dels resultats obtinguts.

Sense oblidar que, en l'àmbit de la seva competència, les entitats locals poden formular directament un pla de mesures i aprovar-lo provisionalment.

VI. Contaminació odorífera o per olors

79. Què s'entén per contaminació odorífera o per olors?

Segons el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, en aquests darrers anys, la regulació mediambiental ha augmentat significativament, en paral·lel a una societat actual més participativa i dotada d'una major conscienciació ambiental, que reclama la intervenció de les administracions públiques amb l'objectiu de garantir el benestar i la qualitat de vida. En aquest sentit, destaca, en els darrers temps, l'augment del nombre de queixes rebudes en les diferents administracions sobre aspectes que fins fa pocs anys no eren objecte de reclamació, com és el cas de les molèsties per soroll i olors. Pel que fa a la contaminació odorífera, les dades actuals indiquen que representa un 30% de les denúncies i queixes rebudes en les diferents administracions territorials.

Aquestes noves demandes es reflecteixen en els informes anuals del Síndic de Greuges de Catalunya, així com en la instància del Parlament de Catalunya cap al Govern de la Generalitat per regular la contaminació odorífera.

La contaminació per olors no és un concepte nou, i ja s'inclou com un factor de contaminació a la Llei 22/1983, de 21 de novembre, de protecció de l'ambient atmosfèric. També el Tribunal Europeu de Drets Humans i la jurisprudència contenciosa administrativa han declarat que la contaminació per olors pot arribar a afectar en determinats supòsits el dret a la intimitat domiciliària de les persones.

La norma UNE-EN 13725 defineix l'olor com la propietat organolèptica perceptible per l'òrgan olfactiv quan inspira determinades substàncies volàtils.

L'olor és una reacció sensorial de determinades cèl·lules situades a la cavitat nasal. La relació entre olor i molèstia percebuda és complexa de definir. Hi conflueixen factors físics i químics de fàcil determinació, però també d'altres de caràcter subjectiu més difícils d'avaluar, com per exemple el caràcter

agradable o desagradable de l'olor (to hedònic), la sensibilitat de cada persona, o l'entorn en què és percebuda.

80. Què pot fer l'ajuntament en matèria d'olors?

En l'actualitat a Espanya no existeix una regulació específica sobre la contaminació odorífera o per olors, ni a nivell estatal ni autonòmic, encara que es tracti d'un problema ambiental que origina un gran nombre de denúncies i queixes dels ciutadans, només a Catalunya hi ha un esborrany de llei que roman aturat des del 2010. Andalusia és la única Comunitat Autònoma que té una regulació al respecte (Decret 239/2011, de 12 de juliol, pel qual es regula la qualitat del medi ambient atmosfèric i es crea el Registre de Sistemes d'Avaluació de la Qualitat de l'Aire a Andalusia).

D'altra banda, el Tribunal Europeu de Drets Humans ha considerat que la contaminació per olors afecta a drets fonamentals, com és la intimitat i la inviolabilitat domiciliària. Així s'ha manifestat aquest tribunal en Sentències de referència com l'emblemàtica Sentència López Ostra (STEDH de 9 de desembre de 1994).

No obstant això, els ajuntaments poden fer ús de la potestat reglamentària, que els atribueix l'art. 4.1 a de la LBRL, a les Administracions públiques de caràcter territorial com són els municipis, les províncies i les illes, per regular aquesta matèria a través de les ordenances municipals, i així ho han fet alguns municipis. Tot i que el TSJC en el seu dia va considerar que els ens locals no eren competents en matèria de contaminació odorífera (SSTSJC de 28 de febrer de 2002 i de 10 de novembre de 2003), aquestes sentències van ser cassades pel Tribunal Suprem que va avalar la competència municipal de regular mitjançant ordenança la protecció contra la contaminació odorífera mentre no existeixi normativa estatal i autonòmica que ho faci, en base al principi d'autonomia local.

Lliçà de Vall va ser un dels municipis pioners en regular aquesta matèria. També Banyoles disposa d'una ordenança d'olors, entre altres municipis.

81. Què es recomana que faci l'ajuntament davant d'episodis d'olors?

Segons el Departament de Territori i Sostenibilitat de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, l'actuació en cas que existeixin episodis d'olor és complexa i per això necessita tant de la implicació de les administracions com de la col·laboració de la ciutadania.

S'ha de tenir en consideració que d'episodis d'olor se'n poden produir de moltes classes: baixa intensitat però de llarga duració, alta intensitat però de curta duració, puntuals al llarg d'un període de temps o d'una alta freqüència temporal. Aquest fet obliga a la necessitat d'una objectivització de la molèstia que ofereixi unes garanties tant al ciutadà com a les instal·lacions generadores d'olor.

L'ajuntament pren un paper essencial en aquesta tasca d'avaluació i determinació prèvia de la molèstia, ja que en tractar-se de l'administració més propera al ciutadà pot oferir una resposta més ràpida en cas que existeixin episodis d'olor, a través de la presència del seu personal.

La Generalitat com a òrgan territorial superior ha de ser capaç de donar suport i facilitar els criteris tècnics a les diferents administracions locals per tal d'abordar la problemàtica de les olors.

L'atenció i la transparència a l'hora d'abordar els problemes de les olors és bàsica per tal d'oferir a la ciutadania la confiança i la resposta que espera de l'Administració pública.

Una actuació ràpida és primordial per tal d'evitar la repetició dels episodis i l'increment de les queixes, així com la possibilitat de detectar l'origen de les molèsties.

En el cas que existeixin molèsties recomana que:

- Anoteu la queixa seguint el format d'un formulari de queixes.
- Avalueu l'impacte d'acord amb les taules FIDO. A partir de l'avaluació de la freqüència, la intensitat, la duració i l'ofensivitat d'una olor, és possible determinar la necessitat d'una actuació immediata.

- Si es considera important, personeu-vos-hi i detecteu-ne l'origen (formulari d'actuació)
- En cas que se superin els valors de referència, establiu accions correctores.

VII. Contaminació acústica

82. Què s'entén per contaminació acústica?

Segons expressa la Llei estatal 37/2003, de 17 de novembre, del soroll, la contaminació acústica és la presència en l'ambient de sorolls o vibracions, qualsevol que sigui l'emissor acústic que els origini, que impliquin molèstia, riscos o dany per a les persones, per al desenvolupament de les seves activitats o per als béns de qualsevol naturalesa, o que causin efectes significatius sobre el medi ambient (art. 3 d).

Una altra aproximació conceptual condueix a afirmar que és “el contaminant físic que consisteix en una barreja complexa de sons de freqüències diferents, que produeix una sensació auditiva considerada molesta o incòmoda i que amb el pas del temps i per efecte de la seva reiteració pot esdevenir perjudicial per a la salut de les persones” (art. 4 e de Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica).

83. Quin és el marc jurídic actual sobre la contaminació acústica?

En l'àmbit estatal, la Llei 37/2003, de 17 de novembre, del soroll, estableix una regulació bàsica estatal en matèria de soroll amb la finalitat de prevenir, vigilar i reduir la contaminació acústica.

A Catalunya, la contaminació acústica queda regulada per la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica (LPCA), i el seu desplegament reglamentari, el Decret 245/2005, de 8 de novembre, pel qual es fixen els criteris per a l'elaboració dels mapes de capacitat acústica, i el Decret 176/2009, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 16/2002, i se n'adapten els annexos.

Un altre instrument normatiu important per a la prevenció de la contaminació acústica són les ordenances municipals, les quals han de concretar la intervenció que correspon als ajuntaments, d'acord amb la legislació de règim local, la pròpia normativa reguladora del soroll i d'altres sectorials.

84. Quines competències té l'ajuntament en matèria de contaminació acústica?

D'acord amb l'art. 25.2 b de la LBRL, modificat per la Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local (LRSAL), el municipi exercirà com a competència pròpia la protecció del medi ambient urbà i, en particular, sobre la protecció contra la contaminació acústica.

En el marc de la LPCA i del Decret 176/2009, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de la LPCA, es concreten les següents competències municipals:

- a) Declarar zones acústiques de règim especial (ZARE) i aplicar un règim especial d'actuacions per a aconseguir la progressiva disminució del soroll a l'ambient exterior a la zona, mitjançant els diversos instruments legals, normatius i de control de què disposen (arts. 8 de la LPCA i 7.6 del Reglament).
- b) Elaborar un mapa de capacitat acústica amb els nivells d'immissió dels emissors acústics (arts. 9 de la LPCA i 7.4 del Reglament).
- c) Incloure en el planejament urbanístic les zones de sensibilitat acústica definides en els mapes de capacitat acústica d'àmbit municipal i les normes per a les noves construccions en zones de soroll (art. 9.7 de la LPCA).
- d) Comprovar el compliment de les mesures establertes per la Llei per a les noves construccions en zones de soroll, abans que s'atorguin els permisos i les llicències corresponents (arts. 13.2 de la LPCA i 7.11 del Reglament)
- e) Regular les activitats i les relacions de veïnatge, d'acord amb el que disposa l'art. 21 de la LPCA (art. 14 de la LPCA).

- f) Concedir l'autorització expressa del treball nocturn a la via pública i en la construcció i la suspensió provisional dels objectius de qualitat acústica (arts. 15.5 de la LPCA i 7.3 del Reglament).
- g) Exigir en les activitats dels annexos II i III de la Llei 20/2009, de 4 de desembre, de prevenció i control ambiental d'activitats de Catalunya, de la seva competència, la inclusió en el projecte tècnic que ha d'acompanyar la sol·licitud de llicència ambiental o en la documentació que ha d'acompanyar la comunicació a l'Ajuntament o la llicència d'obertura, un estudi d'impacte acústic (art. 18 de la LPCA).
- h) Exigir l'estudi d'impacte acústic en activitats i instal·lacions sotmeses a llicència d'obres o altres actes d'intervenció municipal diferents als esmentats als arts. 18 i 19 (art. 20 de la LPCA).
- i) Elaborar i aprovar ordenances reguladores de la contaminació per sorolls i vibracions, sense que en cap cas puguin reduir les exigències i els paràmetres de contaminació acústica establerts per la Llei (art. 21 de la LPCA). D'acord amb la disposició addicional sisena, els ajuntaments de municipis de més de 5.000 habitants han d'aprovar les ordenances en el termini de tres anys a comptar de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei (el termini expirava l'11 d'octubre de 2005).
- j) Elaborar cada cinc anys, a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta llei, mapes estratègics de soroll i plans d'acció de les aglomeracions de més de 100.000 habitants, de tots els grans eixos viaris on el trànsit sobrepassi els 3.000.000 de vehicles l'any, dels grans eixos ferroviaris on el trànsit sobrepassi els 30.000 trens l'any i dels grans aeroports d'acord amb els indicadors establerts a l'annex XII (art. 23.1 de la LPCA).
- k) Oferir informació i publicar les dades relatives al soroll. També ha de promoure campanyes d'educació, formació o sensibilització ciutadana en relació a la problemàtica que comporta la

contaminació per sorolls i vibracions (arts. 24 de la LPCA i 7.7 del Reglament).

- l) Inspeccionar i controlar la contaminació acústica de les activitats, els comportaments ciutadans, la maquinària i els vehicles de motor, sens perjudici dels controls que es facin en la inspecció tècnica dels vehicles. Es poden cedir aquestes competències als consells comarcals o a les entitats locals supramunicipals (arts. 27.1 de la LPCA i 7.1 del Reglament).
- m) Imposar les sancions per infracció de les normes establertes per la LPCA relatives a la maquinària, les activitats i els comportaments ciutadans (art. 37 de la LPCA).
- n) Controlar les vies urbanes i, quan se sobrepassin els valors d'atenció establerts per l'annex I de la Llei, l'administració titular ha d'establir mesures de millora acústica que tinguin en compte el finançament corresponent. (arts. 38.3 de la LPCA i 7.2 del Reglament).
- o) Declarar les zones d'especial protecció de la qualitat acústica (ZEPQA) en les àrees incloses en sòl urbà i urbanitzable (art. 7.5 del Reglament).
- p) Elaborar i aprovar els mapes estratègics de soroll d'àmbit municipal (art. 7.8 del Reglament).
- q) Elaborar i aprovar els plans d'acció en matèria de contaminació acústica d'àmbit municipal (art. 7.9 del Reglament).
- r) Elaborar els plans específics de mesures per minimitzar l'impacte acústic (art. 7.10 del Reglament).

85. Què és la zonificació acústica?

És la delimitació del territori en diferents franges segons la seva sensibilitat acústica, d'acord amb el que estableix l'art. 6 del Decret 245/2005, de 8 de novembre i l'art. 10 del Decret 176/2009, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de la LPCA:

- a) Zona de sensibilitat acústica alta (A)
- b) Zona de sensibilitat acústica moderada (B)
- c) Zona de sensibilitat acústica baixa (C)

- d) Zones de soroll
- e) Zones d'especial protecció de la qualitat acústica (ZEPQA)
- f) Zones acústiques de règim especial (ZARE)

La zonificació acústica d'un terme municipal ha de tenir en compte les àrees urbanitzades, els nous desenvolupaments urbanístics, els sectors del territori afectats per sistemes generals d'infraestructures de transport, o altres equipaments públics que ho reclamin, i els espais d'interès natural que gaudeixin o demandin una protecció especial contra la contaminació acústica (art. 10.3 del Reglament).

La zonificació acústica queda subjecte a revisió periòdica, que s'ha de fer com a màxim cada deu anys, des de la data de llur aprovació. Les successives modificacions, revisions i adaptacions del planejament territorial i urbanístic, que afectin els usos del sòl, i la tramitació de plans urbanístics de desenvolupament que estableixin usos pormenoritzats del sòl, comporten la necessitat de revisar la zonificació acústica (arts. 5.3 de la LPCA i 11 del Reglament).

86. Què és un mapa de capacitat acústica?

Els mapes de capacitat acústica són uns instruments de gestió ambiental del soroll, segons l'art. 26 del Reglament de la LPCA.

S'han d'elaborar d'acord amb el que preveu el Decret 245/2005, de 8 de novembre, pel qual es fixen els criteris per a l'elaboració dels mapes de capacitat acústica, i han de tenir en compte els objectius de qualitat acústica del territori i els valors límit d'immissió aplicables als emissors acústics que preveuen els seus annexos.

D'acord amb l'art. 9.3 de la LPCA, els mapes de capacitat acústica han d'incloure la informació següent:

- a) La immissió al soroll calculada o mesurada;
- b) Els models de càlcul utilitzats;
- c) Les dades d'entrada per al càlcul de soroll;
- d) L'afectació dels sectors exposats al soroll;
- e) Les zones de sensibilitat acústica atribuïdes;
- f) Els valors límit d'immissió i els valors d'atenció atribuïts a cada zona de sensibilitat acústica.

Tots els ajuntaments han d'aprovar el mapa de capacitat acústica però els municipis de menys de 1.000 habitants poden delegar la gestió directa d'aquesta competència al consell comarcal o a una altra entitat local supramunicipal (art. 9.5 de la LPCA).

Cal tenir en compte que aquests mapes de capacitat acústica només es poden modificar quan es produeixin canvis en l'ordenació urbanística o el planejament viari, com expressa l'art. 9.5 de la LPCA.

87. Què és un mapa estratègic de soroll?

És un instrument per a la gestió ambiental del soroll i s'elabora d'acord amb el que preveu l'art. 27 del Reglament.

Les entitats locals i les administracions titulars d'infraestructures han d'elaborar i aprovar, previ tràmit d'informació pública per un període mínim d'un mes, cada cinc anys a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta llei, mapes estratègics de soroll i plans d'acció de les aglomeracions de més de 100.000 habitants, de tots els gran eixos viaris on el trànsit sobrepassi els 3.000.000 de vehicles l'any, dels grans eixos ferroviaris on el trànsit sobrepassi els 30.000 trens l'any i dels grans aeroports d'acord amb els indicadors establerts per l'annex XII (arts. 23 de la LPCA i 27 del Reglament).

88. Què és l'estudi d'impacte acústic?

D'acord amb l'art. 18 de la LPCA, les activitats incloses als annexos I, II i III de la Llei 20/2009, de 4 de desembre, de prevenció i control ambiental de les activitats, han d'incloure en el projecte tècnic que ha d'acompanyar la sol·licitud d'autorització ambiental, de llicència ambiental, o en la documentació que ha d'acompanyar la comunicació a l'Ajuntament o, si escau, la llicència d'obertura d'establiments, un estudi d'impacte acústic que ha de tenir el contingut mínim establert per l'annex X de la mateixa Llei.

Les activitats i les infraestructures sotmeses al procediment d'avaluació d'impacte ambiental susceptibles de generar sorolls i vibracions per si ma-

teixes o per l'ús a què són destinades han d'incloure, també requereixen un estudi d'impacte acústic d'aquelles emissions, amb les mesures preventives o correctores necessàries per a contrarestar-ho (arts. 19 de la LPCA i 48 del Reglament de la LPCA).

Els ajuntaments, d'acord amb l'art. 48.4 del Reglament de la LPCA, de manera motivada, poden determinar que les activitats i instal·lacions sotmeses a llicència d'obres o altres actes d'intervenció municipal no incloses en cap dels apartats anteriors i susceptibles de generar sorolls, vibracions o sorolls i vibracions hagin de presentar un estudi d'impacte acústic amb el contingut mínim que determina l'annex X.

89. Pot esdevenir responsable l'ajuntament en matèria de contaminació acústica? En quins casos?

Sí. La inactivitat o la passivitat municipal en l'exercici de les seves competències de control de la contaminació acústica pot donar lloc a la responsabilitat patrimonial dels ajuntaments. Existeix una reiterada jurisprudència que declara lesionats determinats drets fonamentals, com la integritat física, la intimitat i la inviolabilitat del domicili en casos de contaminació acústica i alhora declara l'existència de responsabilitat patrimonial dels ajuntaments per la seva passivitat en el control de la contaminació acústica. Així, es condemna els ajuntaments a indemnitzar pels danys i perjudicis patits els particulars afectats, davant un funcionament anormal del servei municipal en el control del soroll o una intervenció insuficient per assolir l'objectiu perseguit.

VIII. Contaminació lumínica o lluminosa

90. Què s'entén per contaminació lumínica o lluminosa?

La Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn (LOAE) —que té com a objecte la regulació de les

instal·lacions i els aparells d'enllumenament exterior i interior, pel que fa a la contaminació lumínica que poden produir— defineix la contaminació lumínica com “l'emissió de flux lluminós de fonts artificials nocturnes en intensitats, direccions o rangs espectrals innecessaris per a la realització de les activitats previstes en la zona en què s'han instal·lat els llums” (art. 4.1 a).

91. Quin és el marc jurídic regulador de la contaminació lumínica o lluminosa?

En l'àmbit estatal no existeix una llei bàsica que, amb caràcter general, reguli la contaminació lumínica, però sí un Reial Decret, el 1890/2008, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'eficiència energètica en instal·lacions d'enllumenat exterior i les seves instruccions tècniques complementàries EA-01 a EA-07, en especial el què estableix la instrucció tècnica ITC-EA-03, que tracta les qüestions tècniques. La Llei 34/2007, de qualitat de l'aire i protecció atmosfèrica i la Llei 21/2013 d'avaluació ambiental també en fa referència però de forma molt succinta. Aquest Reial Decret té per objecte establir les condicions tècniques de disseny, execució i manteniment que han de reunir les instal·lacions d'enllumenat exterior, amb la finalitat de: millorar l'eficiència i estalvi energètic, així com la disminució de les emissions de gasos d'efecte hivernacle; limitar el resplendor lluminós nocturn o contaminació lluminosa i reduir la llum intrusa o molesta.

Algunes comunitats autònomes, exercint les seves competències en la protecció del medi ambient, han regulat aquesta matèria. Catalunya, pionera, va aprovar la LOAE, i modificada per les Lleis 26/2009, 9/2011 i 2/2014 i 3/2015. Va ser desenvolupada pel Decret 82/2005, de 3 de maig, que posteriorment va ser anul·lat. Actualment la desenvolupa el Decret 190/2015.

El 5 de desembre de 2011 es va publicar al DOGC núm. 6019 la Resolució TES/2809/2011, de 29 de novembre, per la qual es dóna publicitat a la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

(TSJC), de 7 de desembre de 2007, que va declarar nul de ple dret el Decret 82/2005, de 3 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de desenvolupament de la Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn. Aquesta sentència té efecte des de la seva publicació, per tant des del 5 de desembre de 2011. Això vol dir que tot allò dut a terme d'acord amb l'establert al Decret abans del 5 de desembre de 2011 serà vàlid, atès que la sentència no afecta als actes administratius.

L'any 2015 es va dictar un nou Decret, el Decret 190/2015, de 25 d'agost, de desplegament de la Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenat per a la protecció del medi nocturn. Serà aquest el Decret pel qual s'hauran de regir els municipis a l'hora de desenvolupar les seves competències en matèria de protecció contra la contaminació lumínica. Aquest Decret té per finalitat regular els sistemes d'il·luminació exterior, i els d'il·luminació interior pel que fa a l'afectació a l'exterior, per protegir el medi a la nit, mantenir al màxim possible la claror natural del cel, evitar la contaminació lumínica i prevenir els efectes nocius sobre els espais naturals i l'entorn urbà, i millorar l'eficiència energètica de la il·luminació artificial per tal de promoure l'estalvi d'energia i de recursos naturals (art. 2).

Els municipis, a través de la potestat normativa de la qual gaudeixen, poden aprovar ordenances municipals en defensa del cel fosc, ja que la LBRL als arts. 2, 25 i 26 els atribueix competència en matèria de medi ambient i enllumenat públic. La redacció actual estableix expressament que té competències sobre el medi ambient urbà, entre les quals cita expressament la protecció contra la contaminació lumínica (art. 25.1 b). Entre els serveis que s'exigeix que presti el municipi, en tot cas, s'hi troba el d'enllumenat públic (art. 26). La plataforma Cel Fosc, entre altres, reclamen una regulació coordinada entre els municipis de la contaminació lluminosa, ja que al desprendre's per l'atmosfera i no ser un espai estanc la lluminositat d'un municipi pot afectar també a altres limítrofs o propers.

92. Quins són els principals instruments de prevenció i control de la contaminació lumínica?

La LOAE articula una sèrie de mecanismes d'intervenció i control de la contaminació lumínica, com són: la zonificació del territori en funció de la seva vulnerabilitat; l'establiment de prohibicions i limitacions; la fixació de les característiques de les instal·lacions i els aparells d'il·luminació; l'establiment d'un règim estacional i un horari d'usos de l'enllumenat; la intervenció administrativa; la creació d'instruments econòmics; la inspecció, el control i la sanció.

93. Quines competències tenen els municipis en matèria de contaminació lumínica?

La LOAE a l'art. 9 estableix una sèrie d'obligacions, amb caràcter general, de les Administracions públiques en relació amb la contaminació lumínica. S'imposa que:

- a) Els enllumenats distribueixin la llum de la manera més efectiva i eficient i utilitzin la quantitat mínima de llum per satisfer els criteris d'enllumenament.
- b) Els llums utilitzats siguin tancats o apantallats, d'acord amb el que estableixen els arts. 6 i 7.
- c) Els enllumenats exteriors que s'instal·lin preferentment tinguin acreditada llur qualitat per a evitar la contaminació lumínica i estalviar energia, d'acord amb el que estableix l'art. 7.3.
- d) Els components dels enllumenats s'ajustin adequadament a les característiques dels usos i de la zona enllumenada i emetin preferentment en la zona de l'espectre visible de longitud d'ona llarga.
- e) Els enllumenats estiguin connectats només quan calgui, mitjançant temporitzadors, si escau.
- f) Els enllumenats es mantinguin apagats en horari nocturn, quan no siguin necessaris.
- g) Les instal·lacions i els aparells d'enllumenament siguin sotmesos al manteniment adequat per a la conservació permanent de llurs característiques.

En relació amb la zonificació els ajuntaments tenen la tasca de proposar la classificació de les zones a E1, E2, E3 o E4, d'acord amb la protecció que vulguin que tingui. Serà el departament competent de la Generalitat en matèria de medi ambient qui ho aprovi (art. 5).

En els llocs d'especial valor astronòmic o natural que estiguin en zona E1 es poden establir punts de referència per tal d'augmentar-ne la protecció. Els punts de referència i les àrees d'influència s'estableixen per una resolució del conseller o consellera competent en matèria de medi ambient, a proposta del director o directora general competent en matèria de prevenció de la contaminació lumínica, amb audiència prèvia als ajuntaments afectats (art. 6).

Els ajuntaments també participen en l'elaboració del Mapa de la protecció envers la contaminació lumínica a Catalunya. Així com en la modificació d'aquest, en els termes que indica l'art. 7 en els seus apartats 3 i 4:

“3.El Mapa es modifica en els supòsits i amb els procediments següents:

- a) Quan s'aprova una modificació de la classificació del sòl en el planejament urbanístic que afecta la zonificació d'aquest sòl en el Mapa. En aquest cas, l'ajuntament ha de comunicar la modificació al departament competent en matèria de medi ambient i aquest, un cop comprovat el supòsit, modifica el Mapa.*
- b) En els supòsits previstos a l'art. 5, a proposta de l'ajuntament. La proposta ha de contenir la documentació que acrediti que l'ajuntament ha donat audiència a les persones interessades i ha valorat les al·legacions presentades, si s'escau. La direcció general competent en matèria de contaminació lumínica valora la proposta, requereix a l'ajuntament les dades o documents necessaris per completar-la, si escau, i formula la proposta de resolució. En cas que es proposi la no-aprovació de la*

proposta, s'ha de donar audiència prèvia a l'ajuntament.

- c) Quan s'inclouen nous espais en el Pla d'espais d'interès natural (PEIN) o en la xarxa Natura 2000 o bé s'amplien els ja inclosos, i quan s'estableix o es modifica un punt de referència. En aquests supòsits, la modificació del Mapa es fa d'ofici pel departament competent en matèria de medi ambient.*

- 4. El Mapa i les seves modificacions s'aproven per resolució del conseller o consellera competent en matèria de medi ambient, a proposta del director o directora general competent en matèria de contaminació lumínica."*

D'acord amb l'art. 8.3 la declaració dels espais amb un cel nocturn de qualitat correspon: a) A l'òrgan municipal competent de l'ajuntament del terme municipal on se situen, per a les àrees incloses en sòl urbà o en sòl urbanitzable. b) Al director o directora general competent en matèria de contaminació lumínica, per a les àrees que tenen un àmbit supramunicipal, a proposta dels municipis afectats, i per a les àrees incloses en sòl no urbanitzable.

En relació amb l'enllumenat exterior en períodes espacials

- "1. Els ajuntaments poden establir un règim propi d'enllumenat exterior en períodes especials, en els casos següents:*
- a) El període nadalenc. L'enllumenat nadalenc s'ha de mantenir apagat en horari nocturn, excepte en els dies específics establerts per cada ajuntament.*
 - b) Les festivitats locals, d'acord amb el calendari anual establert per cada ajuntament.*
 - c) Els esdeveniments nocturns singulars, festius, firals, esportius o culturals a l'aire lliure.*
- 2. Els ajuntaments han de vetllar perquè la il·luminació que estableixin en els períodes especials minimitzi la contaminació lumínica, opti-*

mitzi el consum energètic i funcioni el mínim temps possible en horari de nit.

3. *En el període nadalenc la il·luminació ornamental ha de disposar d'un sistema d'accionament programable i limitar la potència màxima per unitat de superfície a l'establerta a la normativa d'eficiència energètica en instal·lacions d'enllumenat exterior (art. 10).*

En relació amb l'enllumenat exterior ornamental, d'acord amb l'art. 13.3, "Els ajuntaments han d'establir els tràmits per autoritzar l'enllumenat exterior ornamental del seu municipi, d'acord amb les prescripcions d'aquest article.

4. *Els ajuntaments determinen els elements d'interès especial de tipus cultural, històric o artístic del seu terme municipal als quals s'aplica aquest article i la previsió específica per a aquest tipus d'elements que estableix l'article 14.2.b)."*

En relació amb les "Característiques dels aparells en instal·lacions d'il·luminació exterior" i les llums es permet que els ajuntaments estableixin valors de flux d'hemisferi superior diferents dels previstos a l'apartat 2 de l'annex 2, atenent les característiques i especificitats del seu terme municipal, sempre que això no suposi una disminució del nivell de protecció establert pel Decret. (art. 14.2)

Pel que fa al programa de manteniment regulat a l'art. 15 s'exigeix que "per tal de facilitar la gestió de l'enllumenat públic i dels seus consums energètics, els ajuntaments han de disposar d'un inventari actualitzat de les instal·lacions i aparells d'il·luminació dels seus municipis."

L'actual decret estableix a l'art. 17 les següents competències dels ens locals:

3. *Els ajuntaments, addicionalment, han de:*
 - a) *Promoure campanyes de sensibilització de la societat sobre la prevenció de la contaminació lumínica.*

b) *Dur a terme accions per promoure l'adequació de la il·luminació exterior de titularitat privada en els supòsits i les condicions establerts en la disposició transitòria primera.*

4. *Els ajuntaments poden establir una zonificació pròpia en el seu terme municipal, sempre que no disminueixi el nivell de protecció aprovat en virtut del Mapa de la protecció envers la contaminació lumínica a Catalunya, llevat de casos excepcionals quan hi concorrin causes justificades. El departament de la Generalitat competent en matèria de medi ambient ha d'emetre informe sobre les propostes de zonificació municipals. En cas que una proposta de zonificació prevegi zones amb nivell de protecció inferior a l'aprovat en el Mapa, l'ajuntament ha d'indicar i motivar les causes justificades en què es basa, i només pot aprovar la proposta si l'informe del departament conté un pronunciament favorable sobre les causes indicades. L'ajuntament ha de comunicar al departament de la Generalitat competent en matèria de medi ambient l'aprovació de la zonificació pròpia del seu terme municipal.*

94. Què és la zonificació i la planificació?

La zonificació del territori és un dels principals instruments que estableix la normativa catalana, que consisteix a dividir el territori en diverses zones en funció de les característiques i les peculiaritats de cadascuna en relació amb la intensitat de llum que pot ser tolerada. En concret, l'art. 5.2 LOAE, preveu la divisió del territori en les següents zones:

- a) Zona E1: àrees incloses en el Pla d'espais d'interès natural o en àmbits territorials que hagin d'ésser objecte d'una protecció especial, per raó de llurs característiques naturals o de llur valor astronòmic especial, en les quals només es pot admetre una brillantor mínima.
- b) Zona E2: àrees incloses en àmbits territorials que només admeten una brillantor reduïda.

- c) Zona E3: àrees incloses en àmbits territorials que admeten una brillantor mitjana.
- d) Zona E4: àrees incloses en àmbits territorials que admeten una brillantor alta.
- e) Punts de referència: punts pròxims a les àrees de valor astronòmic o natural especial incloses en la zona E1, per a cadascun dels quals cal establir una regulació específica en funció de la distància a què es trobin de l'àrea en qüestió.

D'acord amb l'art. 5.3 els ajuntaments poden establir una zonificació pròpia en el seu terme municipal, sempre que no disminueixi el nivell de protecció aprovat en virtut de l'apartat 2, llevat que concorren causes justificades, d'acord amb el que sigui regulat per reglament.

95. Quin és el mapa de protecció envers la contaminació lluminosa vigent?

Actualment el “Mapa de protecció envers la contaminació lluminosa a Catalunya” en vigor és l'aprovat per Resolució de 29 de juny de 2018, del conseller del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

96. L'ajuntament pot intervenir en la regulació horària de la il·luminació exterior?

Sí, la LOAE i el Decret actualment vigent 190/2015 atribueixen als ajuntaments la capacitat d'establir una regulació horària de la il·luminació exterior.

La LOAE, exigeix que l'enllumenat exterior, tant de propietat pública com de propietat privada s'ha de mantenir apagat en horari nocturn, tant en zones comercials com en zones industrials, residencials o rurals, amb algunes excepcions que enumera:

- a. Per raons de seguretat
- b. Per a enllumenar carrers, camins, vials, llocs de pas i, mentre siguin destinades a aquest ús, zones d'equipament i d'aparcament
- c. Per a usos comercials, industrials, agrícoles, esportius o recreatius durant el temps d'activitat.

- d. Per altres motius justificats, que han de determinar en via reglamentària i s'han d'haver especificat en la memòria justificativa que exigeix l'art. 6.3.

Així mateix, encomana als ajuntaments que regulin un règim propi d'enllumenat per als esdeveniments nocturns, singulars, festius i ferials, esportius o culturals a l'aire lliure, que han de compatibilitzar la prevenció de la contaminació lumínica i l'estalvi energètic amb les necessitats derivades dels esdeveniments citats.

La LOAE es remet al reglament per a la fixació dels criteris generals del règim estacional i horari d'usos d'enllumenat exterior, el qual haurà de tenir en compte el que hem esmentat anteriorment i ha de fixar els condicionants aplicables a l'enllumenat en horari nocturn de monuments o d'altres elements d'un interès cultural, històric o turístic especial i tenir en compte l'ús dels sistemes d'il·luminació més eficients. A més preveu que el que estableix aquest article també és aplicable als enllumenats interiors, tant els de propietat pública com els de propietat privada, si produeixen intrusió lumínica a l'exterior (art. 8).

L'art. 9 del Decret 190/2015 estableix el següent:

1. A efectes de l'aplicació de la Llei 6/2001, de 31 de maig, i d'aquest Decret, s'estableixen els horaris següents:
 - a) L'horari de nit o nocturn és la franja horària compresa entre les 23 hores UTC (temps universal coordinat) fins a la sortida del sol. A les zones E1 i E2, fora del nucli urbà l'horari de nit s'inicia a les 22 hores UTC.
 - b) L'horari de vespre és la franja horària compresa des de la posta de sol fins que s'inicia l'horari de nit.
2. Els ajuntaments poden establir en el seu terme municipal horaris de nit més amplis.
3. L'enllumenat de pistes d'esquí en cap cas pot estar en funcionament més enllà de les 21:00 hores UTC, a no ser que es doni un esdeveniment esportiu de caràcter extraordinari per al qual l'Ajuntament estableixi un règim propi tal com preveu l'art. 10.

Interessa destacar la competència que s'atorga als ajuntaments d'establir en el seu terme municipal horaris de nit més amplis.

Pel que fa a l'enllumenat exterior en períodes especials l'art. 10 de Decret 190/2015 preveu que els ajuntaments poden establir un règim propi d'enllumenat exterior en períodes especials, en els casos següents:

- a) El període nadalenc. L'enllumenat nadalenc s'ha de mantenir apagat en horari nocturn, excepte en els dies específics establerts per cada ajuntament.
- b) Les festivitats locals, d'acord amb el calendari anual establert per cada ajuntament.
- c) Els esdeveniments nocturns singulars, festius, firals, esportius o culturals a l'aire lliure.

Així mateix preveu que els ajuntaments han de vetllar perquè la il·luminació que estableixin en els períodes especials minimitzi la contaminació lumínica, optimitzi el consum energètic i funcioni el mínim temps possible en horari de nit.

Per últim, exigeix que en el període nadalenc la il·luminació ornamental ha de disposar d'un sistema d'accionament programable i limitar la potència màxima per unitat de superfície a l'establerta a la normativa d'eficiència energètica en instal·lacions d'enllumenat exterior.

97. Quines instal·lacions i aparells d'illuminació exterior es requereixen?

El Decret 190/2015 regula als arts. 11 i 12 les característiques generals de les instal·lacions d'il·luminació exterior i les característiques específiques de les instal·lacions d'il·luminació interior, respectivament. En aquest cas, es refereix específicament a l'enllumenat exterior específic, l'enllumenat exterior viari i per a vianants, l'enllumenat exterior industrial, l'enllumenat exterior esportiu, l'enllumenat exterior de seguretat, l'enllumenat de senyalització d'aerogeneradors, l'enllumenat exterior comercial i publicitari i l'enllumenat exterior esporàdic. L'art. 14 regula les característiques dels aparells en instal·lacions d'illu-

minació exterior, en especial, les làmpades, els llums, el sistema d'accionament, els sistemes de regulació de flux lluminós, i el distintiu de qualitat.

98. Els ajuntaments tenen l'obligació d'adequar els enllumenats públics municipals a les prescripcions normatives?

Sí. L'art. 12 del Decret 82/2005 (declarat nul) obligava els ajuntaments a formular un pla municipal d'adequació de la il·luminació exterior existent al seu municipi seguint les prescripcions de la LOAE i el Decret 82/2005.

Aquest pla municipal d'adequació de la il·luminació exterior existent ha de concretar el programa d'actuacions per a l'adaptació de l'enllumenat públic i les accions per tal de promoure l'adequació de la il·luminació exterior de titularitat privada. El pla havia de contenir l'anàlisi de la il·luminació exterior per zones de protecció a la contaminació lluminosa del municipi, les actuacions prioritzades i el calendari d'execució de l'adaptació, en funció de la incidència de la contaminació lluminosa al medi ambient (art. 12.1 del Decret 82/2005).

La LOAE preveu que d'acord amb els criteris d'estalvi energètic, en els processos de renovació de l'enllumenat públic s'han de substituir les làmpades de vapor de mercuri d'altra pressió (VM) per altres de menor emissió de radiació de longitud d'ona curta i major eficàcia lluminosa. Aquests processos han de tendir a la reducció de la potència instal·lada.

99. Com intervé l'ajuntament en els projectes d'il·luminació exterior?

Segons l'art. 16 del Decret 82/2005, tots els projectes d'il·luminació exterior, tant si eren promoguts per particulars com per ens públics, que requereixin la llicència d'obres o altres llicències d'intervenció municipal, han d'acreditar el compliment de la normativa reguladora de la contaminació lumínica, motiu pel qual han d'aportar un informe de les característiques de la il·luminació exterior signat per l'autor del projecte.

A més, en els procediments de contractació per a l'adjudicació d'obres i serveis d'il·luminacions exteriors, els plecs de clàusules administratives particulars contindran els requisits tècnics que determina la normativa (art. 16.3 del Decret 82/2005).

I en la sol·licitud d'autorització ambiental, llicència ambiental o comunicació a l'ajuntament, d'acord amb l'establert a la Llei 20/2009, de 4 de desembre, de prevenció i control ambiental de les activitats, segons l'art. 17 del Decret 82/2005, és obligatori incloure l'informe de les característiques de la il·luminació exterior.

Recordem que el Decret ha estat declarat nul per la STSJC i que cal aplicar a les noves activitats (després del 5 de desembre de 2011) la LOAE fins que no sigui aprovat el nou Reglament que la desenvolupi i el RD 1890/2008.

En relació amb el règim d'intervenció de l'Administració ambiental la LOAE, aplicable fins l'aprovació del nou reglament, estableix que les característiques dels enllumenats exteriors, ajustades a les disposicions de la present Llei i de la normativa que la desenvolupi s'han de fer constar en els projectes tècnics annexos a la sol·licitud d'autorització ambiental, a la sol·licitud de llicència ambiental i, en el seu cas, a la comunicació de l'activitat d'acord amb el que estableix la Llei 20/2009 (art. 10.1). També preveu que això li sigui aplicable als enllumenats interiors si produeixen intrusió lumínica a l'exterior.

L'actual Decret 190/2015 en relació amb el règim d'intervenció administrativa ambiental de les activitats estableix el següent, establert a l'art. 18:

“En els procediments per aplicar els règims d'intervenció administrativa ambiental de les activitats, pel que fa a les instal·lacions d'illuminació exterior, s'ha d'acreditar el compliment dels requisits que estableixen la Llei 6/2001, de 31 de maig, i aquest Decret, amb la documentació prevista a l'annex 1. En el cas d'activitats sotmeses al règim de comunicació, la documentació prevista a l'annex 1 s'ha d'integrar en el projecte bàsic de l'activitat, i la certificació tècnica prevista

a l'art. 52.3.b) de la Llei 20/2009, del 4 de desembre, ha d'acreditar que l'activitat i les instal·lacions s'adeqüen a aquesta documentació.”

En relació amb les llicències municipals estableix el que segueix en l'art. 19:

“En els procediments per a l'atorgament de llicències d'obres o altres llicències municipals de projectes que incloguin instal·lacions d'illuminació exterior, s'ha d'acreditar el compliment dels requisits establerts a la Llei 6/2001, de 31 de maig, i en aquest Decret, amb la documentació prevista a l'annex 1.”

Pel que fa a l'avaluació ambiental l'art. 20 diu que:

- “1. Els projectes sotmesos a avaluació d'impacte ambiental que, d'acord amb l'apartat 1 de l'annex I, requereixen un projecte tècnic, han d'incloure en l'estudi d'impacte ambiental l'avaluació de la possible intrusió lumínica que poden generar en el seu entorn.*
- 2. L'estudi ambiental estratègic dels plans i programes sotmesos a avaluació ambiental estratègica que siguin susceptibles de generar contaminació lumínica han de tenir en compte i integrar els objectius i preceptes d'aquest Decret.”*

100. Què succeeix amb les activitats que han obtingut autorització o llicència abans de l'anul·lació del Decret 84/2005?

Les activitats que tinguin autorització o llicència ambiental atorgada abans del 5 de desembre de 2011, hauran d'acreditar en el control inicial i posteriors periòdics el compliment de les condicions establertes en la mateixa autorització o llicència.

En els controls de les activitats, pel que fa a les prescripcions relatives a prevenció de la contaminació lluminosa, s'actuarà de la forma següent:

- a. En les instal·lacions que disposin d'una autorització o llicència que contempli condicions espe-

cífiques quant a límits d'emissió lluminosa, característiques de les instal·lacions d'il·luminació o del règim de funcionament es verificarà que compleixen les citades especificacions.

- b. En les instal·lacions que disposin d'una autorització o llicència que no contempli condicions específiques i contemplin una frase genèrica remetent al compliment de la Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenat per a la protecció del medi nocturn i del Decret 82/2005, pel qual s'aprova el reglament de desenvolupament de la citada Llei només es verificarà que es compleixen les condicions que corresponen a la Llei 6/2001.

IX. Contaminació electromagnètica

101. Que s'entén per contaminació electromagnètica?

La contaminació electromagnètica constitueix una de les noves formes de contaminació que s'ha manifestat els últims anys, com a conseqüència de la proliferació de les instal·lacions de radiocomunicació, en especial les antenes de telefonia mòbil.

En el nostre ordenament jurídic no existeix una definició, encara que la comunitat científica i la doctrina expressen que és la produïda per les radiacions de l'espectre electromagnètic generades pels equips electrònics i altres elements productes de l'activitat humana.

102. Què pot fer l'ajuntament en matèria de contaminació electromagnètica?

Els ens locals tenen atribuïda la corresponent potestat reguladora en el sector de les telecomunicacions als efectes de la instal·lació i ubicació d'infraestructures i equips de radiocomunicació, en l'exercici de les seves competències i en el marc que preveu la legislació estatal. Però, segons la jurisprudència del Tribunal Suprem, els ens locals no tenen capacitat per adoptar normes addicionals de protecció de la salut pública més estrictes que les fixades per la normativa

estatal tant en relació als límits d'emissions radioelèctriques com en la fixació de distàncies mínimes a les corresponents infraestructures, ja que l'Estat ha adoptat –ex. art. 149.1.16 CE de manera completa i total les mesures de protecció sanitària davant els nivells tolerables d'exposició a les emissions radioelèctriques (SSTS 11 de febrer de 2013; 30 d'abril de 2013; 27 de maig de 2013; 10 de juliol de 2013; entre altres). Aquests últims pronunciaments suposen un canvi de criteri en relació a la línia interpretativa en que es contemplava que els municipis podien atendre els interessos derivats de la seva competència en matèria urbanística, incloent-hi els aspectes estètics, de seguretat a les edificacions i ambientals. (SSTS de 15 de desembre de 2003; 23 de maig de 2006; 13 de desembre de 2010; 23 de novembre de 2010; entre altres).

103. L'ajuntament pot aprovar una ordenança que afecti al desplegament de les xarxes públiques de comunicacions electròniques?

Atès que les instal·lacions de radiocomunicació tenen incidència sobre el territori municipal, els ajuntaments tenen la potestat reguladora i d'intervenció sobre aquesta matèria.

La normativa dictada per qualsevol Administració pública que afecti al desplegament de xarxes públiques de comunicacions electròniques, en tot cas, haurà de reconèixer el dret d'ocupació del domini públic o la propietat privada per al desplegament de les xarxes públiques de conformitat amb la Llei 11/2022, de 28 de juny, General de Telecomunicacions (LT).

L'art. 49.6 a) de la LT estableix uns requisits que haurà de complir aquella normativa:

- Ser publicada en un diari oficial de l'àmbit corresponent de l'Administració competent així com a la pàgina web d'aquesta Administració pública i, en tot cas, ser accessibles per mitjans electrònics;
- Preveure un procediment ràpid, senzill, eficient i no discriminatori de resolució de les sol·licituds d'ocupació que no podrà excedir de 4 mesos comptats a partir de la presentació

de la sol·licitud, llevat en casos d'expropiació forçosa. No obstant l'anterior, l'obtenció de permisos, autoritzacions o llicències relatius a les obres civils necessàries per a desplegar elements de les xarxes públiques de comunicacions electròniques d'alta o molt alta capacitat, les Administracions públiques concediran o denegaran els mateixos dins dels tres mesos següents a la data de recepció de la sol·licitud completa. Excepcionalment, i mitjançant resolució motivada comunicada al sol·licitant després d'expirar el termini inicial, aquest termini podrà estendre's un mes més, no podent superar el total de quatre mesos des de la data de recepció de la sol·licitud completa. L'Administració Pública competent podrà fixar uns terminis de resolució inferiors.

- Garantir la transparència dels procediments i que les normes aplicables fomentin una competència lleial i efectiva entre els operadors;
- Garantir el respecte dels límits imposats a la intervenció administrativa en la Llei General de Telecomunicacions en protecció dels drets dels operadors. En particular, l'exigència de documentació que els operadors hauran d'aportar haurà de ser motivada, tenir una justificació objectiva, ser proporcionada a la finalitat perseguida i limitar-se a allò estrictament necessari.

104. Com intervé l'ajuntament en l'ordenació dels emplaçaments de les instal·lacions de radiocomunicació?

L'ordenació dels emplaçaments de les instal·lacions de radiocomunicació es troba regulat al Decret 148/2001, de 29 de maig, d'ordenació ambiental de les instal·lacions de telefonia mòbil i altres instal·lacions de radiocomunicació. D'altra banda, aquestes instal·lacions resten subjectes als instruments d'ordenació urbanística que s'aprovin.

L'esmentat Decret, després d'introduir unes regles generals per a l'ordenació dels emplaçaments,

diferència entre l'ordenació dels emplaçaments en la demarcació urbana i en la demarcació no urbana. Per a l'ordenació de la implantació en el territori de les instal·lacions de l'aplicació de sistema d'intervenció administrativa, l'art. 7.2 del Decret 148/2001, estableix que la demarcació urbana està "constituïda pel sòl urbà i urbanitzable programat o amb sectors delimitats i aptes per a urbanitzar", i la demarcació no urbana "constituïda pels sòl no urbanitzable i urbanitzable no programat o sense sectors delimitats".

D'acord amb l'art. 9 del Decret, l'ajuntament no més podrà dur a terme l'ordenació de l'emplaçament de les instal·lacions a la demarcació urbana mitjançant una ordenança municipal específica, la qual s'ha de formular atenent els objectius, principis, criteris i normes tècniques de seguretat que es fixen en aquest decret; i també poden completar aquesta ordenació a través de l'aprovació d'un pla especial urbanístic, que s'haurà de redactar atenent el programa d'implantació i desenvolupament de la xarxa d'instal·lacions que cada operador ha de presentar a l'ajuntament (art. 9.2 del Decret 148/2001). Així, l'ajuntament no podrà realitzar l'ordenació dels emplaçaments de les instal·lacions en la demarcació no urbana perquè aquesta correspon a l'Administració de la Generalitat (art. 10.1 del Decret 148/2001).

105. Es requereix informe ministerial per a l'aprovació d'un instrument de planificació urbanística que afecti al desplegament de les xarxes públiques de comunicacions?

D'acord amb l'art. 50 de la LT, els òrgans encarregats dels procediments d'aprovació, modificació o revisió dels instruments de planificació urbanística que afectin al desplegament de les xarxes públiques de comunicacions electròniques hauran de sol·licitar el corresponent informe del Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital. Aquest informe serà preceptiu i vinculant, pel que fa a l'adequació d'aquests instruments de planificació amb la normativa sectorial de telecomunicacions i sobre les necessitats de xarxes públiques de comunicacions.

106. L'execució d'obres d'instal·lació d'infraestructures de xarxa o estacions radioelèctriques en edificacions de domini privat queden subjectes a l'obtenció de llicència d'obres o edificació?

La submissió generalitzada al control municipal previ o *ex ante* de la instal·lació d'antenes o altres infraestructures en domini privat per a la prestació de serveis de comunicacions electròniques és contrari a l'apartat 6 de l'art. 50 de la LT que recull el principi general d'exigència de declaració responsable.

La disposició final tercera de l'antiga LT modificava la Llei 38/1999, de 5 de novembre, d'Ordenació de l'Edificació, introduint en ella una nova disposició addicional vuitena manifestant que les obres d'instal·lació d'infraestructures de xarxa o estacions radioelèctriques no requeriran l'obtenció de llicència d'obres o d'edificació ni cap altre autorització, però el promotor d'aquestes haurà de presentar davant la autoritat competent en matèria d'obres d'edificació una declaració responsable.

L'actual LT incorpora aquesta prohibició al text legal a l'article 49.9 de la següent manera: "Per a la instal·lació o explotació de les estacions o infraestructures radioelèctriques i recursos associats en domini privat no podrà exigir-se per part de les Administracions públiques competents l'obtenció de llicència o autorització prèvia d'obres, instal·lacions, de funcionament o d'activitat, de caràcter mediambiental ni altres de classe similar o anàlogues, excepte en edificacions del patrimoni historicoartístic amb la categoria de bé d'interès cultural declarada per les autoritats competents o quan ocupin una superfície superior a 300 metres quadrats, computant-se a aquest efecte tota la superfície inclosa dins del clos de l'estació o instal·lació o, tractant-se d'instal·lacions de nova construcció, tinguin impacte en espais naturals protegits.

Per a la instal·lació o explotació de xarxes públiques de comunicacions electròniques fixes o d'estacions o infraestructures radioelèctriques i els seus recursos associats en domini privat diferents de les assenyalades en el paràgraf anterior, no podrà exi-

gir-se per part de les Administracions públiques competents l'obtenció de llicència o autorització prèvia d'obres, instal·lacions, de funcionament o d'activitat, o de caràcter mediambiental, ni altres llicències o aprovacions de classe similar o anàlogues que subjectin a prèvia autorització aquesta instal·lació, en el cas que l'operador hagi presentat voluntàriament a l'Administració Pública competent per a l'atorgament de la llicència o autorització un pla de desplegament o instal·lació de xarxa de comunicacions electròniques, en el qual es contemplin aquestes infraestructures o estacions, i sempre que el citat pla hagi estat aprovat per aquesta administració.

X. Espais naturals

107. Què s'entén per espai natural?

D'acord amb l'art. 2.2 de la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals (LEN), per espais naturals s'han d'entendre “aquells que presentin un o diversos ecosistemes, no essencialment transformats per l' explotació i l'ocupació humanes, amb espècies vegetals o animals d'interès científic o educatiu i els que presentin paisatges naturals de valor estètic”.

En aquest sentit, l'apartat tercer d'aquest mateix article diu que són els inclosos al PEIN, així com les zones especials de conservació (ZEC), les zones de protecció especial per les aus (ZEPA), i els lloc d'importància comunitària (LIC), quan la proposta sigui aprovada pel govern.

Si atenem a l'art. 3.10 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, s'entén per ecosistema aquell “complex dinàmic de comunitats vegetals, animals i de microorganismes i el seu medi no vivent que interactuen com una unitat funcional”. A més, d'acord amb l'apartat 27 del mateix article, el patrimoni natural s'entén com aquell “conjunt de béns i recursos de la naturalesa font de diversitat biològica i geològica, que tenen un valor rellevant mediambiental, paisatgístic, científic o cultural”.

108. Què és el Pla d'espais d'interès natural (PEIN)?

El PEIN és una de les modalitats de protecció dels espais naturals que inclou la legislació catalana, en concret es troba regulada en els arts. 15 a 20 de la LEN i materialitzat mitjançant l'adopció del Decret 328/1992, de 14 de desembre, modificat pel Decret 278/2007, de 18 de desembre, pel qual s'aprova aquest instrument. Tots els espais protegits són PEIN i, a partir d'aquí, poden acumular altres figures jurídiques de protecció que augmentin el seu grau de preservació.

Segons l'art. 15 de la LEN, el PEIN delimita i estableix les determinacions necessàries per a la protecció bàsica dels espais naturals, la conservació dels quals es considera necessari assegurar, d'acord amb els valors científics, ecològics, paisatgístics, culturals, socials, didàctics i recreatius que comporten.

Quant a la seva finalitat, el PEIN estableix un règim jurídic preventiu bàsic destinat a garantir la preservació dels espais que presentin un determinat interès ecològic i paisatgístic, però és el Decret 328/1992, de 14 de desembre, als arts. 12 a 17, el que regula el règim d'usos i activitats, establint un règim urbanístic i altres mesures de caràcter preventiu relatives a la implantació d'usos, instal·lacions i altres activitats susceptibles de lesionar significativament els valors protegits.

L'execució del PEIN comporta la realització de la delimitació definitiva dels diversos espais inclosos, mitjançant alguna de les modalitats següents: l'aprovació d'un pla especial de protecció del medi natural i del paisatge; o la declaració d'alguna de les figures de protecció especials previstes a la LEN.

Consegüentment, el PEIN té els efectes jurídics derivats de la seva condició de pla territorial sectorial, amb vigència indefinida, com indica l'art. 15 de la LEN. I per tant, les determinacions normatives del pla són d'obligat compliment tant per a les Administracions públiques com per als particulars.

109. Quin és el contingut del PEIN?

Aquest instrument, d'acord amb l'art. 17 de la LEN, contindrà:

- a) La descripció de les característiques principals de cada espai,
- b) La justificació de la inclusió,
- c) L'exposició de les causes d'una possible degradació i l'expressió d'actuacions preventives,
- d) La informació sobre el règim urbanístic vigent a la zona,
- e) L'establiment de criteris de prioritat per a ampliacions futures de l'àmbit protegit,
- f) La definició dels beneficis tècnics i financers per a la població de la zona i les seves activitats.

110. Què són els espais naturals de protecció especial i quines formes adopten?

Els espais naturals de protecció especial són aquells espais que, a més de formar part del PEIN, es considera que necessiten una regulació jurídica pròpia i d'una gestió individualitzada. Segons l'art. 21 de la LEN són els següents: parcs nacionals, paratges naturals d'interès nacional, reserves naturals i parcs naturals.

111. Què és la Xarxa Natura 2000?

La Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora salvatges, va preveure la creació d'una xarxa ecològica denominada Xarxa Natura 2000, amb la finalitat de “contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres al territori europeu dels Estats membres al quals s'aplica el Tractat” (art. 2.1).

Aquesta Xarxa Natura 2000 està integrada per zones especials de conservació (ZEC), designades d'acord amb la Directiva Hàbitats, així com de zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA), establertes en virtut de la Directiva d'Aus.

És la Llei 42/2007, de 13 de desembre, la que defineix al seu art. 41 aquesta Xarxa, establint que “és una xarxa ecològica que es compon pels llocs d'importància comunitària, fins la seva transformació en zones especials de conservació i les zones d'especial protecció per a les aus, la gestió de les quals tindrà

en compte les exigències econòmiques, socials i culturals, així com les particularitats regionals i locals”.

A continuació, l'art. 42 estableix què s'ha d'entendre per “llocs d'importància comunitària” (LIC), explicant que “són aquells espais del conjunt del territori nacional o de les aigües marítimes sota sobirania o jurisdicció nacional, incloses la zona econòmica exclusiva i la plataforma continental, aprovats com a tals, que contribueixin de forma apreciable al manteniment, o en el seu cas, al restabliment de l'estat de conservació favorable dels tipus d'hàbitat naturals i els hàbitat de les espècies d'interès comunitari, que figuren respectivament als Annexos I i II d'aquesta Llei, en la seva àrea de distribució natural”. En el cas concret de l'Estat espanyol són les comunitats autònomes les que fan una proposta de LICs candidats a esdevenir ZEC, proposta que ha de passar tràmit d'informació pública. Aquests LICs –com els de tota la Unió Europea no ho són en ferm fins que no són aprovats per la Comissió, llavors compten ja amb el grau de protecció europeu, i passen a ser ZEC sis anys després de la publicació de la Decisió de la Comissió. A Catalunya, es va incloure en la llista de LICs proposats tots els espais PEIN i, tot i que algun es va enretirar, la gran majoria han passat a ser LIC i ZEC i compten, doncs amb el nivell de protecció que dona l'article 6 de la Directiva Hàbitats. La Xarxa Natura 2000 és un procediment obert i, per tant, en qualsevol moment es poden proposar nous espais per a la seva consideració.

112. Quins instruments de protecció del patrimoni natural existeixen?

En l'àmbit estatal, en virtut de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, trobem diversos instruments pel coneixement i la planificació del patrimoni natural i la biodiversitat, com l'Inventari Espanyol del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, els Plans d'Ordenació dels Recursos Naturals, o el Pla Estratègic Estatal del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat. Concretament, aquest últim té l'objectiu d'establir i definir objectius, accions i criteris que promoguin la conservació, l'ús sostenible, i en el seu cas, la restauració del patrimoni,

recursos naturals terrestres i marins, i de la biodiversitat i geodiversitat. En la seva elaboració i aprovació participen el Ministeri de Medi Ambient i altres Ministeris com el d'Agricultura, Pesca i Alimentació o el de Foment, juntament amb les comunitats autònomes a través de la Comissió Estatal pel Patrimoni Natural i la Biodiversitat, tenint en compte que, en tot cas, el procediment d'elaboració inclourà tràmits d'informació pública i consulta de les Administracions públiques afectades, per tant, dels ens locals (art. 13).

A més, també es preveuen en aquesta mateixa Llei instruments per la catalogació, conservació i restauració d'hàbitats i espais del patrimoni natural (arts. 24 i ss.) en què només es parla de la participació de les comunitats autònomes en el procediment.

A Catalunya, el juliol de 2018 el Govern de la Generalitat va aprovar l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya, el document de planificació estratègica que defineix el full de ruta de les polítiques de conservació de la natura a Catalunya fins el 2030. L'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya defineix objectius estratègics a assolir l'any 2030, però es desplegarà de forma quadriennal, amb línies d'actuació que es concretaran en accions, la primera fase ha sigut durant el període 2019-2022. Articulat sobre la base de sis principis rectors, que defineixen les prioritats de l'acció del Govern per conservar la natura i frenar la pèrdua de biodiversitat a Catalunya des de 1r) el coneixement i la gestió de la informació sobre el patrimoni natural; 2n) la conservació dels hàbitats, les espècies i els processos ecològics; 3r) la reorientació del model territorial; 4t) la integració de les polítiques sectorials; 5è) l'estructura administrativa i el marc legal, i 6è) la implicació social. Malgrat l'elaboració del primer pla d'acció i la constitució de la Comissió de Seguiment de l'Estratègia han patit una demora considerable, sobretot a causa dels efectes de la COVID-19, en les darreres dècades, Catalunya ha desenvolupat els seus propis inventaris de Patrimoni natural, entre els que cal destacar el Banc de Dades de Biodiversitat i l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic.

Resulta interessant apuntar també la Llei 19/2022, de 30 de setembre, per al reconeixement de personali-

tat jurídica a la llacuna del Mar Menor i la seva conca, resultat d'una mobilització ciutadana que culmina en una iniciativa legislativa popular exitosa, i mitjançant la qual, per primera vegada en l'ordenament jurídic espanyol, es reconeix com a persona jurídica subjecte de drets una realitat no humana. Tot i que caldrà veure l'abast real d'aquesta regulació i si existirà una complicitat dels Jutjats i Tribunals que permeti treure'n partit, especialment atenent a la seva deficient tècnica jurídica, suposa un exemple de tècnica innovadora i imaginativa de protegir el patrimoni natural existent.

113. Quines són les obligacions dels ajuntaments en la gestió dels espais naturals?

Segons l'art. 4 de la LEN, els ens locals tenen l'obligació d'adequar les seves disposicions per a canalitzar les actuacions i les dels particulars, d'acord amb els objectius establerts per aquesta Llei i tenint en compte l'exercici de qualsevol activitat dels seus habitants, per assolir les finalitats següents:

- a) Protegir els sòls de les intervencions que puguin comportar l'increment de l'erosió i la pèrdua de la seva qualitat i, si escau, protegir els declivis descoberts de vegetació amb plantacions o altres mesures físiques que evitin la seva degradació.
- b) Preservar les aigües continentals -tant les superficials com les subterrànies i litorals de tot tipus d'elements contaminants a fi de mantenir-les en condicions que les facin compatibles amb la conservació de la seva població animal i vegetal.
- c) Conservar i regenerar les zones humides i salvaguardar els espais naturals litorals.
- d) Evitar l'emissió de gasos, partícules i radiacions que puguin afectar greument l'ambient atmosfèric i evitar els sorolls innecessaris que puguin pertorbar el comportament normal de la fauna.
- e) Preservar les espècies vegetals i la seva diversitat i conservar les superfícies forestals.
- f) Protegir la fauna salvatge evitant la destrucció del mitjà físic, la introducció d'espècies estranyes nocives i la pressió cinegètica excessiva.

- g) Protegir els espais naturals de determinats contaminants químics que perjudiquen moltes espècies protegides.
- h) Mantenir la diversitat, la singularitat i les característiques dels ecosistemes en general.
- i) Fomentar els usos i les activitats que, en el marc de la present llei, afavoreixin el desenvolupament de les diferents zones i possibilitin la contenció de la despoblació rural.
- j) Controlar l'impacte produït per la implantació d'elements artificials, infraestructures o actuacions generadores de transformacions lesives, al mitjà natural.
- k) Condicionar els llocs singulars afectats per activitats que hagin estat causa d'alteracions perjudicials per la naturalesa o el paisatge.
- l) Facilitar la disponibilitat d'espais naturals suficients per a la investigació, l'educació i l'oci.
- m) Fomentar la formació escolar en les qüestions relacionades amb la protecció de la naturalesa i el medi ambient.
- n) Fomentar el respecte dels ciutadans per la naturalesa, per aconseguir un major coneixement i la sensibilització col·lectiva pel que fa al patrimoni cultural de Catalunya.

L'art. 36 de la LEN també preveu que els ens locals, en el marc de les seves competències, han de vetllar pel compliment de les disposicions d'aquesta normativa de protecció dels espais naturals.

114. Com intervenen els ajuntaments en els espais naturals de protecció especial?

Els ens locals intervenen en els espais naturals de protecció especials, en la seva declaració, planificació i gestió.

Pel que fa a la declaració d'aquests, malgrat que correspon amb caràcter general a la comunitat autònoma, l'art. 27.1 a de la LEN estableix que els ens locals que tenen competències urbanístiques poden promoure reserves naturals i parcs naturals, però cal que tota l'àrea proposada pertanyi al seu àmbit territorial.

En el procediment de tramitació, com expressa l'art. 27.1 bis s'ha d'obrir un procés d'informació i participació als ciutadans i entitats de l'àmbit territorial afectat, i d'acord amb l'art. 27.2 de la LEN, s'ha de donar audiència prèvia a les corporacions locals interessades en l'actuació proposada.

Aquests ens intervenen en l'emissió de l'informe previ per part del Consell de Protecció de la Natura, perquè els ens locals s'hi troben representats, com indica l'art. 35 de la LEN.

En els espais naturals declarats per decret, les entitats locals promotores poden exercir, segons l'art. 32.3 de la LEN, els drets de tempteig i de retracte si ho reconeix el decret de creació i en les condicions que aquest determina.

En relació amb la planificació, la LEN parla dels plans especials per a l'ordenació de l'ús i la gestió dels espais naturals un cop declarats, instruments que segons la normativa urbanística vigent poden ser formulats i tramitats per les entitats locals amb competències urbanístiques.

Un cop un espai ha estat declarat protegit, els ajuntaments afectats han d'adequar el seu planejament urbanístic a les directrius del pla especial de l'espai, en un termini de dos anys, d'acord amb l'art. 5.4 de la LEN.

Pel que fa a la gestió, l'art. 29.2 de la LEN preveu que els parcs naturals i les reserves naturals corresponen als seus promotors i que el decret de declaració pot establir la participació de les entitats locals.

A més, la Llei 5/2017, de 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic i de creació i regulació dels impostos sobre grans establiments comercials, sobre estades en establiments turístics, sobre elements radiotòxics, sobre begudes ensucrades envasades i sobre emissions de diòxid de carboni, ha incorporat a la LEN l'art. 20 bis que preveu que per la gestió dels espais del PEIN, malgrat ser competència del departament competent en matèria de medi natural i biodiversitat, aquest pot subscriure convenis de col·laboració amb les administracions locals, i en aquest cas hauran d'informar sobre els efectes previsibles en la conservació de l'espai natu-

ral protegit dels plans territorials i urbanístics i dels projectes d'actuació específica en sòl no urbanitzable, i també de les llicències urbanístiques sol·licitades que no requereixin l'aprovació prèvia d'aquests projectes; així com emetre un informe preceptiu previ a l'atorgament de les autoritzacions necessàries per a l'execució de qualsevol pla, obra, moviment de terres o explotacions dels recursos naturals, a l'interior o a l'exterior de l'espai protegit i que poden afectar-lo; a més de promoure i, en el cas que li correspongui la competència, executar les actuacions relatives a la conservació i restauració del patrimoni natural, biodiversitat, geodiversitat, qualitat paisatgística, recerca científica, divulgació i interpretació ambiental, seguiment, control i vigilància, ordenació o foment de l'ús públic, desenvolupament socioeconòmic i millora rural, dotació d'infraestructures i serveis, o formació i capacitació.

Per acabar, cal afegir que l'art. 45 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, estableix que, respecte de les zones especials de conservació i les zones d'especial protecció pels ocells incloses a la Xarxa Natura 2000, tot i que seran les comunitats autònomes les que fixaran les mesures de conservació necessàries, també les administracions competents "prendran les mesures apropiades" especialment referides a plans o instruments de gestió, per evitar-ne el deteriorament o les alteracions que repercuteixin en les espècies que hagin motivat la designació d'aquestes àrees, per tant, també els ens locals competents hauran de vetllar per l'adequada conservació d'aquestes zones naturals.

XI. Paisatge

115. Què s'entén per paisatge a efectes de protecció?

L'avanç del desenvolupament humà i la seva intervenció en la naturalesa ha comportat el descobriment de nous béns jurídics ambientals que cal protegir. Aquest ha estat el cas del paisatge, la idea del qual s'ha anat revaloritzant. Si inicialment va rebre aten-

ció des d'una perspectiva exclusivament elitista, en l'actualitat la idea de paisatge és entesa com un fet de gran interès natural i social, com un objectiu ecològic i cultural.

La comprensió de què és el paisatge ha sofert una evolució important, la màxima expressió de la qual es pot trobar en l'ordenament internacional. En concret, la Convenció Europea del Paisatge de Florència de 20 d'octubre de 2000 constitueix un document jurídic de primer ordre i de gran valor per a la concreció de la idea de paisatge com a bé jurídic ambiental autònom. Després de recollir en el seu Preàmbul que “el paisatge és un element important de la qualitat de vida de les poblacions”, l'art. 1.a de la Convenció Europea del Paisatge assenyala que amb el terme paisatge “es designa qualsevol part del territori, tal com és percebut per les poblacions, el caràcter de la qual resulta de l'acció de factors naturals i/o humans i de les seves interrelacions”.

Per la seva banda, la Llei catalana 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge acull pràcticament de manera literal la definició de paisatge continguda en la Convenció Europea de Florència, quan al seu art. 3 expressa que s'entén: “(...) qualsevol part del territori, tal com la col·lectivitat la percep, el caràcter de la qual resulta de l'acció de factors naturals o humans i de llurs interrelacions”.

116. Què és l'Observatori del Paisatge?

L'Observatori del Paisatge, d'acord amb l'art. 13 de la Llei catalana 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, és una entitat de suport i col·laboració amb l'Administració de la Generalitat en totes les qüestions relacionades amb l'elaboració, l'aplicació i la gestió de les polítiques de paisatge. La seva creació respon a la necessitat d'estudiar el paisatge, elaborar propostes i impulsar mesures de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya en el marc d'un desenvolupament sostenible. Cada quatre anys l'Observatori emet un informe sobre l'estat del paisatge a Catalunya, informe que haurà de presentar davant el Parlament català.

Aquesta entitat adoptarà la forma de personificació jurídica que s'adeqüi més a les seves funcions, d'acord amb el que en cada cas disposi la normativa reguladora aplicable a la figura jurídica que correspongui (art. 13.2). I la seva composició ha de comprendre una àmplia representació dels diversos agents que actuen sobre el territori i el paisatge o que hi estan relacionats. En concret, hi han d'estar representats els departaments de la Generalitat concernits, els ens locals i els sectors socials, professionals i econòmics.

117. Quines funcions té atribuïdes l'Observatori del Paisatge?

El Decret 343/2006, de 19 de setembre, pel qual es desenvolupa la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, i es regulen els estudis i informes d'impacte i integració paisatgística, detalla a l'art. 17 les seves funcions, que entre d'altres són:

- a) Formular els criteris, els principis generals, les estratègies i les orientacions que permetin adoptar mesures destinades a la protecció, la gestió i l'ordenació del paisatge i per a la definició de la política de paisatge de Catalunya.
- b) Establir mecanismes d'observació de l'evolució i la transformació del paisatge.
- c) Establir els criteris i la metodologia per a l'elaboració dels catàlegs del paisatge.
- d) Elaborar, revisar i actualitzar periòdicament els catàlegs del paisatge de Catalunya o, si escau, coordinar i dirigir aquests treballs de conformitat amb el que s'estableix en l'art. 12.
- e) Elaborar cada quatre anys l'informe al qual es refereix l'apartat 6 de l'art. 13 de la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, sobre l'estat del paisatge a Catalunya.
- f) Realitzar estudis i propostes sobre polítiques, normatives, estratègies i plans que tinguin incidència en el paisatge.
- g) Realitzar campanyes de sensibilització social respecte al paisatge, la seva evolució, les seves funcions i la seva transformació.

- h) Difondre estudis i establir metodologia de treball en matèria de paisatge.
- i) Estimular la col·laboració científica i acadèmica en matèria de paisatge, així com els intercanvis de treballs i les experiències entre especialistes i experts d'universitats i altres institucions acadèmiques i culturals.
- j) Fer el seguiment d'iniciatives d'àmbit estatal, europeu i internacional en matèria de paisatge.
- k) Participar en les xarxes d'observatoris de paisatge i entitats semblants, tant de la resta de l'Estat com europeus i internacionals, així com en el seguiment d'iniciatives d'investigació i difusió de coneixements que s'adoptin a escala estatal, europea o internacional.

118. Quins instruments jurídics protegeixen el paisatge?

La Llei catalana 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge recull una sèrie d'instruments d'intervenció que podem dividir en dos grups.

En primer lloc, la Llei fa referència als instruments d'intervenció que estan vinculats expressament al planejament territorial, on s'inclouen els catàlegs del paisatge i les directrius del paisatge. I en segon lloc, la norma autonòmica esmenta els instruments vinculats a la forma d'intervenció política, com les cartes del paisatge.

119. Què és el catàleg del paisatge?

Els catàlegs del paisatge es defineixen a l'art. 10 de la Llei catalana 8/2005, de 8 de juny, com uns documents descriptius i de caràcter prospectiu que determinen la tipologia de paisatges de Catalunya, identificant els seus valors i el seu estat de conservació i proposant els objectius de qualitat que s'han de complir. A més, l'art. 2 del Decret 343/2006, de 19 de setembre, afegeix que "a més de classificar i relacionar els atributs i valors que presenta el paisatge, han de tenir en compte les relacions i interaccions entre

factors ambientals, culturals, socials i econòmics, que expliquen la seva aparença actual i la percepció que en té la ciutadana”.

Aquests catàlegs han de ser aprovats pel Departament de Territori i Sostenibilitat, després del tràmit d'informació pública i de consulta als ens locals i a les organitzacions econòmiques i socials afectades (art. 9.2 de la Llei). Es creen per a cadascun dels àmbits territorials d'aplicació dels plans territorials parcials, àmbits que es divideixen en unitats de paisatge, podent-se delimitar també àrees específiques.

Pel que fa al seu contingut, segons l'art. 11 de la Llei 8/2005 i 5 del Decret 343/2006, com a mínim, han de tenir el contingut següent:

- a) L'inventari dels valors paisatgístics presents a la seva àrea,
- b) L'enumeració de les activitats i els processos que incideixen o han incidit de manera més notòria en la configuració actual del paisatge,
- c) L'assenyalament dels principals recorreguts i espais des dels quals es percep el paisatge,
- d) La delimitació de les unitats de paisatge, tenint en compte els factors fisiogràfics, les cobertes de sòl, la dimensió històrica del paisatge, la seva estructura i la seva visibilitat, de la manera que determina l'art. 10 del Decret 343/2006.
- e) La definició dels objectius de qualitat paisatgística per a cada unitat de paisatge, que han d'expressar les aspiracions de la col·lectivitat en allò que concerneix a les característiques paisatgístiques de l'entorn, sempre d'acord amb les previsions contingudes a la Llei 8/2005.
- f) La proposta de mesures i accions necessàries per a aconseguir els objectius de qualitat paisatgística.

120. Quines funcions té atribuïdes el catàleg del paisatge?

Les funcions dels catàlegs del paisatge, segons l'art. 4 del Decret 343/2006, de 19 de setembre, són les següents:

- a) Elaborar un diagnòstic de l'estat del paisatge identificant els seus valors actuals i potencials

sota el punt de vista patrimonial, cultural, estètic, ambiental i econòmic.

- b) Establir propostes i mesures destinades a integrar el paisatge en el planejament territorial i urbanístic, i en particular, definir a través dels objectius de qualitat paisatgística les orientacions per a l'establiment de les directrius de paisatge que han de formar part dels plans territorials parcials i els plans directors territorials.
- c) Orientar el contingut de les cartes del paisatge.
- d) Donar pautes i criteris per a la definició dels plans i estratègies sectorials.
- e) Proporcionar els objectius de qualitat paisatgística i la informació paisatgística necessària en els processos d'avaluació ambiental de plans i programes, en els estudis d'impacte ambiental i en els estudis d'impacte i d'integració paisatgística i en qualsevol altre de naturalesa semblant.
- f) Servir de base per a la realització de les campanyes de sensibilització i educació, en matèria de paisatge.
- g) Orientar les iniciatives i els projectes dels agents econòmics i socials.
- h) Donar pautes i criteris per emprendre una anàlisi de les necessitats, del context propi i de les repercussions per a les dones i els homes en totes les qüestions relacionades amb el paisatge, amb l'objectiu de contribuir a la consecució del benestar individual i social de les persones.

121. Què és la carta del paisatge?

Les cartes del paisatge són els instruments de concertació d'estratègies entre els agents públics i privats per a acomplir actuacions de protecció, gestió i ordenació del paisatge que tinguin per objectiu mantenir-ne els valors, d'acord amb l'art. 14 de la Llei catalana 8/2005, de 8 de juny.

Quant al seu contingut, ha de tenir en compte el que estableixen els catàlegs del paisatge que incideixen en el seu àmbit, així com els que s'elaborin amb posterioritat. També hauran d'atendre als catàlegs de

patrimoni cultural, artístic i natural d'àmbit municipal quan estiguin aprovats. Com indica l'art. 18.5 del Decret 343/2006, les cartes del paisatge han de tenir el contingut següent:

- a) El diagnòstic de les dinàmiques del paisatge.
- b) La definició d'objectius de qualitat paisatgística a assolir dins de l'àmbit territorial que aconseguix la carta del paisatge. Aquests objectius han de ser coherents amb els objectius de qualitat establerts per a cadascuna de les unitats de paisatge definides als corresponents catàlegs del paisatge.
- c) L'elaboració d'un programa de gestió en el qual es concretin les accions específiques que han d'emprendre els diversos agents, i en el qual ha de quedar garantida la participació ciutadana.

122. Qui elabora la carta del paisatge?

L'elaboració d'aquests instruments pot ser impulsada pel Govern, els Consells Comarcals, els ajuntaments i les altres Administracions locals (art. 14.2 Llei 8/2005).

123. Quines són les cartes de paisatge que s'han aprovat a Catalunya?

A dia d'avui, a Catalunya s'han aprovat set cartes de paisatge. En primer lloc, trobem la Carta de paisatge de l'Alt Penedès, que es va impulsar i firmar el 9 de desembre de 2004 per frenar els processos urbanístics amb efectes paisatgístics negatius en aquesta zona vitivinícola. En segon lloc, la Carta de paisatge del Berguedà, signada el 26 de març de 2007, amb l'objectiu de promoure la millora del paisatge i de la qualitat de vida dels ciutadans de la zona. En tercer lloc, la Carta de paisatge de la Vall de Camprodon, firmada el 4 de setembre de 2009, pels canvis en la fisonomia dels espais pels usos urbans estacionals en detriment dels agrícoles, forestals i ramaders. En quart lloc, la Carta de paisatge de l'Alt Empordà, signada el 25 de setembre de 2009, que pretenia aconseguir compromisos reals de preservació i ordenació dels paisatges de la

zona. La cinquena, la Carta de paisatge del Priorat, signada el 4 d'octubre de 2012, per tal de millorar la qualitat del paisatge, tot creant mecanismes per a seguir la transformació del paisatge, dinamitzant àrees d'especial interès paisatgístic, proveint-se d'instruments normatius i impulsant la candidatura del Priorat com a Patrimoni de la Humanitat. En sisè lloc, la Carta de Paisatge del Lluçanès, signada el 21 de març de 2015, amb l'objectiu de mantenir la seva elevada qualitat paisatgística, donar a conèixer el seu valor i promoure el paisatge com a factor clau pel seu desenvolupament local, implicant a la ciutadania. I per últim, la Carta de Paisatge de la Conca de Barberà, signada el 25 de novembre de 2020, per recuperar i posar en valor el patrimoni històric de la comarca, mantenir la integritat visual i paisatgística i l'habitabilitat dels seus nuclis urbans, i protegir, gestionar i conservar els hàbitats naturals i les formacions geològiques d'interès. Actualment, encara pendent de la seva signatura, també s'ha impulsat des de l'any 2017 la Carta del Paisatge del Garraf amb l'objectiu principal d'integrar paisatgísticament els polígons industrials de la comarca, per aconseguir paisatges integrats, continus i de qualitat.

124. Què són les directrius del paisatge?

Segons l'art. 12 de la Llei 8/2005, de 8 de juny, les directrius del paisatge són les determinacions que, basant-se en els catàlegs del paisatge, precisen i incorporen normativament les propostes d'objectius de qualitat paisatgística en els plans territorials parcials o en els plans directors territorials. D'acord amb l'art. 13.2 del Decret 343/2006, de 19 de setembre, correspon al Departament de Territori i Sostenibilitat elaborar la proposta de directrius del paisatge.

Seràn els plans territorials parcials i els plans directors territorials els que determinaran els supòsits en els quals les directrius són d'aplicació directa, els supòsits en els quals són d'incorporació obligatòria quan es produeixi la modificació o la revisió del planejament urbanístic i els supòsits en els quals les actuacions requereixen un informe preceptiu de l'òrgan

competent en matèria de paisatge. Els plans territorials parcials i els plans directors territorials també poden determinar quan les directrius del paisatge són recomanacions per al planejament urbanístic, per a les cartes del paisatge i per a altres plans o programes derivats de les polítiques sectorials que afectin el paisatge. En aquest darrer supòsit, els plans o els programes que s'aprovin han d'ésser congruents amb les recomanacions de les directrius del paisatge (art. 12.2 de la Llei).

125. Què és l'estudi d'impacte i integració paisatgística?

L'estudi d'impacte i integració paisatgística, d'acord amb l'art. 19 del Decret 343/2006, és un document tècnic que ha de considerar "les conseqüències que té sobre el paisatge l'execució d'actuacions, projectes d'obres o activitats i exposar els criteris adoptats per a la seva integració", i ha de ser presentat pel promotor o promotora del projecte.

És obligatòria la presentació d'aquest estudi en els supòsits contemplats a l'art. 20 del Decret 343/2006, els quals són:

- a) En aquelles actuacions, usos, activitats i noves construccions en sòl no urbanitzable que es poden autoritzar seguint el procediment establert al Text refós de la Llei d'urbanisme de Catalunya.
- b) En els supòsits que es requereixi pel planejament territorial o urbanístic.
- c) En tots aquells altres supòsits que així ho estableixi qualsevol llei o disposició de caràcter general.

El contingut que haurà de contemplar aquest estudi d'impacte i integració paisatgística és el detallat a l'art. 21 del Decret 343/2006.

126. Com intervé l'ajuntament en la protecció, gestió i ordenació del paisatge?

Els ens locals participen en el procediment d'elaboració i aprovació dels catàlegs del paisatge, com in-

diquen els arts. 9.2 de la Llei 8/2005 i 12 del Decret 343/2006. En concret, poden iniciar l'elaboració dels catàlegs mitjançant l'acord dels ajuntaments de dos terços dels municipis de l'àmbit territorial del catàleg i que a la vegada representin els dos terços de la població de l'esmentat àmbit territorial. També intervenen en la realització dels treballs d'elaboració del catàleg a través de la seva integració a l'Observatori del Paisatge. A més a més, participen en la revisió dels catàlegs del paisatge seguint el procediment establert a l'art. 12 del Decret 343/2006.

Pel que fa a les directrius del paisatge, els ajuntaments també intervenen en el procediment d'aprovació, regulat a l'art. 14 del Decret 343/2006.

En relació amb les cartes del paisatge són els Consells Comarcals, els ajuntaments i les altres Administracions locals els que les poden impulsar.

Quant a la intervenció dels ajuntaments en relació amb l'estudi d'impacte i integració paisatgística, és important destacar que aquest haurà de sol·licitar l'informe preceptiu d'impacte i integració paisatgística de la Generalitat de Catalunya.

127. Què és el Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge?

El Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge és un instrument financer de la Generalitat de Catalunya. El seu objectiu és el finançament d'actuacions específiques per a la protecció, la gestió i l'ordenació del paisatge que s'executin d'acord amb els criteris que fixa la llei i el reglament (arts. 16 de la Llei i 23 del Decret 343/2006).

128. Els ajuntaments poden beneficiar-se del Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge?

Els ajuntaments poden ser beneficiaris del finançament del Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge, tal com indica l'art. 24.1 del Decret 343/2006. Així, en el marc de les convocatòries que es realitzin, els ajuntaments podran presentar els

projectes que considerin adients per tal d'obtenir finançament. Per a l'elaboració d'aquests projectes, els ajuntaments, d'acord amb l'art. 31.2 del Decret 343/2006, poden sol·licitar assistència tècnica a l'Administració de la Generalitat.

En cas d'obtenir el finançament sol·licitat, l'ajuntament haurà de realitzar les actuacions esmentades al projecte amb estricta compliment del que prevegi la legislació urbanística, ambiental i la resta que en cada cas calgui aplicar.

XII. Canvi climàtic

129. Existeix normativa que reguli directament la qüestió del canvi climàtic?

Si, La Llei 16/2017, d'1 d'agost, de canvi climàtic (LCCC) va ser la primera llei catalana i de tot l'estat que va regular la mitigació i adaptació al canvi climàtic i va incorporar l'Acord de París de 2015. S'hi va interposar en contra d'alguns dels seus articles recurs d'inconstitucionalitat per entendre que s'envaien competències estatals, la STC 87/2019, va declarar alguns dels articles recorreguts inconstitucionals, altres els va reinterpretar i altres els va considerar conforme a llei. Es van aprovar vàries normes posteriors per atendre al que deia la sentència, com el decret legislatiu 16/2019. Posteriorment, es va aprovar la Llei estatal 7/2021, de 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica (LCCTE) que, en tant que llei bàsica s'ha de respectar.

130. Els ens locals estan cridats a actuar per mitigar i adaptar el canvi climàtic a la LCCC?

Si, els ens locals estan cridats a la seva contribució activa en la recerca de solucions al reptes del canvi climàtic, tant en la mitigació de gasos d'efecte hivernacle com en l'adaptació dels impactes del canvi climàtic i a actuar de forma coordinada amb la resta d'actors. Han participat en diferents iniciatives europees com el pacte d'alcaldes, entre altres.

Així mateix, esdevenen responsables d'assolir les finalitats de la LCCC, juntament amb els governs, els sectors productius, els agents polítics, socials i econòmics i els ciutadans en general (art. 2.3).

Es preveu la seva participació en l'aprovació del marc estratègic de referència de mitigació i en el marc estratègic de referència d'adaptació, que s'haurien d'haver aprovat l'any 2018 i que encara no estan aprovats. També se'ls demana que creïn espais de trobada per a facilitar l'accés al coneixement acadèmic, tècnic i de la investigació en l'àmbit del canvi climàtic.

Es pretén el foment, per part de govern de la generalitat, de la seva participació en les polítiques climàtiques i en els plans d'acció sectorial de cada departament per a complir els objectius de la LCCC (art. 33).

131. En quins àmbits sectorials estan cridats a actuar mitjançant polítiques fiscals, d'acord amb la LCCC?

En el marc dels instruments de col·laboració entre administracions, el govern ha de fomentar que en l'àmbit de les seves competències incentivin en el sector privat les actuacions que contribueixin a fer efectives polítiques de mitigació i adaptació a l canvi climàtic en els següents àmbits, amb polítiques fiscals (art. 39):

- a) El foment de les energies renovables i de la generació distribuïda.
- b) La descentralització de xarxes i l'autoconsum energètic.
- c) Els habitatges energèticament eficients.
- d) La mobilitat sostenible.
- e) L'estalvi d'aigua.
- f) Les actuacions per a millorar la biodiversitat o per a evitar-ne la pèrdua.
- g) La reducció d'impactes sobre la salut.
- h) Els equipaments més eficients.
- i) La modificació dels processos de producció per a reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i altres agents contaminants.
- j) La gestió forestal sostenible.

- k) La prevenció en la generació de residus i llur valorització.
- l) La pesca, l'aqüicultura i el marisqueig sostenibles.
- m) L'adaptació i la reducció de la vulnerabilitat dels diferents sectors econòmics i sistemes naturals.

132. Quines accions locals es preveuen en l'àmbit de la mobilitat sense emissions, d'acord amb la LCCTE?

La LCCTE (art. 14) exigeix en l'àmbit de la mobilitat sostenible o sense emissions que:

Els municipis de més de 50.000 habitants i els territoris insulars adoptin abans del 2023, plans de mobilitat urbana sostenible que introdueixin mesures de mitigació que permetin reduir les emissions derivades de la mobilitat incloent-hi, almenys:

- a) L'establiment de zones de baixes emissions abans del 2023.
- b) Mesures per facilitar els desplaçaments a peu, amb bicicleta o altres mitjans de transport actiu, associant-los amb hàbits de vida saludables, així com corredors verds intraurbans que connectin els espais verds amb les grans àrees verdes periurbanes.
- c) Mesures per a la millora i l'ús de la xarxa de transport públic, incloent-hi mesures d'integració multimodal.
- d) Mesures per a l'electrificació de la xarxa de transport públic i altres combustibles sense emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, com ara el biometà.
- e) Mesures per fomentar l'ús de mitjans de transport elèctrics privats, incloent-hi punts de recàrrega.
- f) Mesures d'impuls de la mobilitat elèctrica compartida.
- g) Mesures destinades a fomentar el repartiment de mercaderies i la mobilitat a la feina sostenibles.
- h) L'establiment de criteris específics per millorar la qualitat de l'aire al voltant de centres esco-

lars, sanitaris o altres de sensibilitat especial, quan sigui necessari de conformitat amb la normativa en matèria de qualitat de l'aire.

- i) Integrar els plans específics d'electrificació de darrera milla amb les zones de baixes emissions municipals.

El que disposa aquest apartat és aplicable als municipis de més de 20.000 habitants quan se superin els valors límit dels contaminants regulats al Reial decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat de l'aire.

Així mateix, els plans de mobilitat urbana sostenible hauran de ser coherents amb els plans de qualitat de l'aire amb què, si escau, compte el municipi d'acord amb el que preveu el Reial decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora qualitat de l'aire.

La LCCTE defineix com a zona de baixa emissió l'àmbit delimitat per una Administració pública, en exercici de les seves competències, dins del seu territori, de caràcter continu, i en què s'apliquen restriccions d'accés, circulació i estacionament de vehicles per millorar la qualitat del aire i mitigar les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, d'acord amb la classificació dels vehicles pel nivell d'emissions d'acord amb el que estableix el Reglament General de Vehicles vigent.

Qualsevol mesura que suposi una regressió de les zones de baixes emissions ja existents haurà de comptar amb l'informe previ de l'òrgan autonòmic competent en matèria de protecció del medi ambient.

133. Quines accions es preveuen en l'àmbit del turisme?

Als municipis que no tinguin la consideració de turístics se'ls ha de promoure per a que de forma individual o agrupada integrin a la planificació local tant la mitigació dels GEH com l'adaptació dels impactes del canvi climàtic atenent a les singularitats organitzatives de l'administració local i l'estructura socioeconòmica dels territoris als que ha de prestar assistència. Així mateix, aquests plans municipals de lluita contra el canvi climàtic es preveu que puguin finançar-se

amb el Fons Climàtic si els municipis apliquen polítiques fiscals que incentivin les bones pràctiques, afavorint la mitigació i disminuint la vulnerabilitat, y desincentivant les males pràctiques.

D'altra banda, el Govern, amb l'objectiu de reduir la vulnerabilitat davant de fenòmens meteorològics extrems i en el marc dels instruments de col·laboració, ha d'instar els municipis que tinguin la consideració de turístics a disposar, en el marc de llurs competències, d'una planificació que incorpori una avaluació de les mesures específiques per a garantir els serveis bàsics municipals en època de màxima afluència turística i els ha de donar suport. Aquests serveis bàsics inclouen l'abastament d'aigua potable, el subministrament d'energia, la gestió de residus, el transport, la depuració d'aigües residuals urbanes i l'atenció primària de salut (art. 25.3).

Les mesures en aquest àmbit han d'anar encaminades a un canvi cap a un model més sostenible, menys consumidor de recursos i respectuós amb el territori i a reduir la vulnerabilitat i les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, i concretament han d'anar encaminades a:

- a) El foment d'un model turístic que avaluï les noves situacions, tant les oportunitats com les amenaces, derivades dels impactes del canvi climàtic.
- b) El tractament integral de la sostenibilitat del sector turístic, incloent-hi els recursos, productes i destinacions.
- c) La sensibilització i informació tant dels treballadors del sector com dels turistes sobre l'ús sostenible dels recursos.

134. Quin paper juguen els ens locals en relació amb la transició energètica?

La LCCC preveu el deure de que el govern promogui la creació d'oficines municipals o comarcals de transició energètica, que han de tenir com a objectiu informar a la ciutadania i als propis ens locals, així com facilitar eines per al seu foment (art. 33.4).

La LCCTE es refereix de forma genèrica a que “Les administracions públiques poden establir incentius que afavoreixin la consecució dels objectius previstos en aquest article, amb una atenció especial a la introducció de les energies renovables en la rehabilitació d’habitatges fomentant l’autoconsum, les instal·lacions de petita potència, la calefacció i la refrigeració zero emissions” (art.8).

A la pràctica a molts municipis s’estan promovent les comunitats energètiques locals, tot i la manca de regulació específica a Catalunya, de moment. En altres CCAA com Navarra la llei de canvi climàtic les ha regulat expressament.

135. Els ens locals han de garantir l’accés als recursos bàsics d’energia i aigua?

Sí, d’acord amb la Disposició Final 7a LCCC, en l’àmbit de les seves competències amb l’objectiu de garantir l’accés universal de tota la població a un consum mínim vital de determinats recursos bàsics, han d’impulsar els mecanismes prestacionals necessaris per a garantir-lo en el cas de subministraments d’energia elèctrica, combustibles no carburants i aigua.

S’han de dissenyar els mecanismes prestacionals necessaris per a assegurar el mínim vital en els subministraments d’energia elèctrica, combustibles no carburants i aigua per a la població en situació de pobresa i risc d’exclusió social.

Han de definir les condicions i la metodologia que permetin d’establir el consum mínim d’energia i aigua necessaris per a assegurar la cobertura del mínim vital per a la població en situació de pobresa i risc d’exclusió social.

136. La perspectiva de gènere s’ha de tenir en compte pels ens locals en matèria de mitigació i adaptació de canvi climàtic?

Sí, tots els instruments d’aplicació i desenvolupament de la LCCTE s’han d’elaborar tenint en compte la perspectiva de gènere i vetllant pels principis d’inclusió social i accessibilitat universal.

Tercera part.

Inspecció i sanció

I. Control, vigilància, inspecció i sanció

137. Quins controls han de passar les activitats amb incidència ambiental?

La Llei 20/2009 preveu que les activitats sotmeses a autorització o llicència ambiental han de passar un control inicial en el moment de començar a funcionar l'activitat. Posteriorment hauran de passar controls periòdics. L'objecte del control ambiental (art. 71.4) és verificar el compliment de les determinacions que es varen fixar en llicència ambiental i específicament les relatives a:

- a) Les emissions
- b) La producció i la gestió de residus
- c) Les instal·lacions, les tècniques i la gestió dels sistemes de sanejament i depuració
- d) Les mesures i tècniques d'estalvi energètic, aigua i matèries primeres
- e) Els sistemes d'autocontrol
- f) Les immissions
- g) La vigència de la garantia i la pòlissa d'assegurança.

Pel que fa a les activitats sotmeses a comunicació, en principi estan exemptes de control periòdic, si bé la Llei preveu que es podrà establir un règim periòdic d'autocontrols atenent la necessitat de comprovacions d'emissions de l'activitat a l'atmosfera (com sorolls, vibracions o contaminació lluminosa) i a l'aigua o la caracterització de determinats residus segons s'estableixi per ordenança municipal.

També resten exemptes de control periòdic per regla general les activitats que compten amb un sistema d'ecogestió i ecoauditoria de la Unió Europea (EMAS).

138. Amb quina periodicitat s'han de passar aquests controls?

La Llei 20/2009 estableix que els terminis en què caldrà passar aquests controls periòdics s'han de fixar a les llicències pel que fa a les activitats dels annexos II. Si no es fixen a la llicència l'art. 70.2 s'estableix amb caràcter indicatiu que sigui cada 6 anys.

Les activitats incloses a l'annex III es poden sotmetre al règim d'autocontrols periòdics, amb caràcter indicatiu, cada sis anys, sens perjudici que les ordenances municipals en determinin una freqüència diferent, atenent la necessitat de comprovar emissions de l'activitat a l'atmosfera, com ara sorolls, vibracions, lluminositats i altres, i a l'aigua o la caracterització de determinats residus, el resultat dels quals es verifica d'acord amb el que estableix l'ordenança municipal.

139. Com s'han de dur a terme aquests controls ?

D'acord amb allò que disposa l'art. 72 de la Llei 20/2009, els controls periòdics es poden dur a terme per mitjà:

- a. D'entitats col·laboradores de l'Administració ambiental (ECA's), autoritzades per la Generalitat;
- b. D'autocontrol, en els casos que preveu la pròpia llei;
- c. D'un sistema mixt que combini els dos anteriors. Tot i que l'esmentat article l'omet, aquesta Llei en diversos preceptes preveu també el control fet pels serveis tècnics municipals. D'acord amb l'art. 70, l'opció per aquest sistema ha de ser prevista a la llicència ambiental o sectorial i regulada mitjançant ordenança municipal. Amb tot cal dir que l'opció més estesa és la de les entitats col·laboradores de l'Administració.

140. Quines conductes estan qualificades com a infracció en matèria d'activitats amb incidència ambiental ?

La Llei 20/2009 tipifica les infraccions en aquesta matèria entre infraccions molt greus, greus i lleus (art. 80 i següents).

Trobem entre les primeres l'ocultació o l'alteració de dades aportades als expedients per a l'obtenció de les autoritzacions o les llicències ambientals, o qualsevol de llurs revisions o modificacions. També el falsejament dels certificats tècnics i altres actes de control ambiental.

Entre les segones, l'exercici d'activitats sense llicència ambiental o acte de control inicial favorable, l'exercici d'activitats sense haver fet la comunicació en el cas d'activitats sotmeses a aquest règim o no sotmetre l'activitat als controls periòdics preceptius. Entre les darreres, altres accions o omissions menors no qualificades com a infraccions greus o molt greus.

141. Quines són les sancions econòmiques que poden comportar aquestes infraccions ?

En el cas de les activitats sotmeses a llicència ambiental o comunicació ambiental, és a dir, aquelles que són de competència municipal, poden comportar multes que en el cas de les infraccions molt greus poden ser d'entre 50.001 i 150.000 euros, en el cas de les greus entre 5.001 i 50.000 euros, i en el de les lleus de 500 a 5.000 euros (art. 83.3).

Si la quantia de la multa és inferior al benefici obtingut per haver comès la infracció, s'ha d'augmentar la sanció, com a mínim, fins al doble de l'import amb què s'ha beneficiat la persona infractora (art. 83.4).

142. Quin altre tipus de mesures poden comportar aquestes infraccions ?

Sens perjudici de la sanció que s'imposi, la persona que comet una infracció està obligada a reposar o a restaurar les coses a l'estat anterior a la infracció comesa, i també, si escau, a abonar la indemnització corresponent pels danys i els perjudicis causats de conformitat amb la legislació de responsabilitat ambiental. La indemnització pels danys i els perjudicis causats a les administracions públiques s'ha de determinar i recaptar per via administrativa (art. 83.5).

Quan la persona infractora no compleixi l'obligació de reposar o restaurar l'òrgan de l'Administració

competent pot acordar d'imposar multes coercitives la quantia de les quals no pot superar un terç de la multa establerta per al tipus d'infracció comesa (art. 83.6).

També cal tenir en compte que d'acord amb allò que disposa l'art. 84 quan s'hagi iniciat un procediment sancionador, si l'òrgan de l'Administració competent per a imposar la sanció constata el risc d'una afecció greu per al medi ambient, la seguretat o la salut de les persones, pot acordar, entre d'altres, algunes de les mesures provisionals següents:

- a. Mesures de correcció, seguretat o control per a impedir la continuïtat en la producció del risc o del dany.
- b. Precintament d'aparells o equips.
- c. Clausura temporal, parcial o total de les instal·lacions.
- d. Aturada de les instal·lacions.
- e. Suspensió temporal de l'autorització ambiental per a exercir l'activitat.

143. Qui és l'Administració o autoritat competent per perseguir les infraccions i imposar les sancions?

La Llei 20/2009 atorga la potestat sancionadora a l'òrgan del departament de la Generalitat competent en matèria de medi ambient i als ens locals, segons l'àmbit de les competències respectives atribuïdes per aquesta Llei (art. 86), és a dir, segons l'activitat estigui sotmesa a autorització, llicència o comunicació ambiental.

En cas que s'hagi produït un dany real o potencial, un deteriorament greu pel medi ambient o s'hagi posat en perill greu la seguretat o la salut de les persones, i també en el casos en què s'hagi donat una vulneració dels límits relatius a emissions o altres condicions imposades en l'autorització ambiental, l'exercici de la potestat sancionadora correspon a l'òrgan específic de l'Administració que determini la legislació ambiental reguladora en matèria d'aigües, de residus, de contaminació atmosfèrica, acústica, de fauna, segons el medi afectat.

144. Quin és l'òrgan municipal competent per perseguir les infraccions i imposar les sancions respecte a les activitats sotmeses a llicència ambiental o comunicació ambiental?

La Llei 20/2009 no atribueix aquesta competència a cap òrgan municipal en concret. Per tant aquesta competència en virtut del que disposa l'art. 53.1 t) del TRLMC, correspondrà a l'alcalde o alcaldessa. Cal tenir en compte que conforme preveuen els arts. 53.3 i 54.2 b) del TRLMC aquesta competència podrà ser delegada a favor d'un regidor o regidora municipal o de la Junta de Govern Local.

145. Poden sancionar els ens locals en matèria de costes?

La LC reconeix la potestat sancionadora dels alcaldes en matèria de competència municipal. Segons els arts. 99.4 del la LC i 206.3 del Reglament podran imposar multes de fins a 12.000 euros.

146. Quines competències sancionadores tenen els ens locals en matèria de residus?

La LRSCEC regula la responsabilitat, vigilància, inspecció, control i règim sancionador al Títol IX que comprèn els arts. 104 a 118. En el Decret legislatiu 1/2009, és el títol III, infraccions i sancions, dels arts. 72 a 129, el que regula tot allò relacionat amb la inspecció i la sanció en matèria de residus. Aquestes dues normatives fan referència a les competències en general en aquests termes, algunes de les quals també competeixen als ens locals.

- a. En l'àmbit dels mitjans de vigilància, inspecció i control l'art. 105 LRSCEC: "1. Les funcions de vigilància, inspecció i control del correcte compliment del previst en aquesta llei i en les seves normes de desenvolupament seran exercides per les autoritats competents en matèria de vigilància de posada en el mercat, de residus i de seguretat ciutadana. Sens perjudici del que disposa l'apartat 3, les funcions d'inspecció s'hau-

ran de dur a terme per personal funcionari degudament reconegut conforme a les normes que li siguin d'aplicació, que tindran la consideració d'agents de l'autoritat i els fets constatats per ells formalitzats en acta gaudiran de la presumpció de certesa a efectes probatoris, sens perjudici de les proves que en defensa dels seus drets i interessos puguin aportar l'interessat, i prèvia ratificació en el cas d'haver sigut negats pels denunciats podran donar lloc a la tramitació del corresponent expedient sancionador, en el que s'adoptarà la resolució que procedeixi en Dret.

2. Les autoritats competents es dotaran dels mitjans humans i materials suficients, per donar compliment a les obligacions de vigilància, inspecció i control que deriven del règim d'autoritzacions, comunicacions i inspeccions prevista a la llei i a les normes de desenvolupament. Les autoritats competents designaran els laboratoris de referència per a l'anàlisi i caracterització dels productes i els residus a l'efecte de donar compliment a les obligacions de vigilància, inspecció i control.

3. Les funcions de vigilància, inspecció i control podran ser dutes a terme amb el suport d'entitats col·laboradores degudament reconegudes conforme a les normes que els siguin aplicables, sense que això suposi la substitució de l'administració en l'exercici complet de les seves funcions." Per tant, també els ajuntaments quan hi tinguin competència.

L'article 107 detalla qui podran ser els subjectes responsables de les infraccions, que inclou persones físiques o jurídiques que les cometin establint la responsabilitat solidària quan ho cometin varies persones, tot i que si la sanció és pecuniària es pot individualitzar en la resolució en funció del grau de participació de cada responsable.

Caldrà remetre's a l'art. 108 LRSCEC i al 74, 75 i 76 del Decret legislatiu 1/2009 per conèixer quines infraccions seran considerades molt greus, greus o lleus, els quals es van adaptar en el seu dia a la LRSC

però caldrà que s'adaptin de nou, esperem a la nova llei catalana a la LRSCEC.

A l'art. 109 LRSCEC trobarem les quanties de les sancions, al 110 la graduació de les sancions, al 111 la potestat sancionadora, la qual s'atribueix d'acord amb la distribució competencial de l'article 12 LRSCEC i, per tant, els ens locals també exerciran la potestat sancionadora com a administració pública en les matèries que sigui competent. Així mateix l'apartat 3 del mateix article preveu expressament que en el supòsit d'abandonament, abocament o eliminació incontrolats dels residus la recollida dels quals i la gestió correspongui als ens locals, d'acord amb l'art. 12.5 LRSC, així com en el del seu lliurament sense complir les condicions previstes en les ordenances locals, la potestat sancionadora correspondrà als titulars de les Entitats Locals.

L'art. 112 regula el procediment, el 113 la prescripció de les infraccions i les sancions, el 114 la concurrència de sancions, el 115 les mesures de caràcter provisional, el 116 la reparació del dany i la indemnització, el 117 les multes coercitives i l'execució subsidiària i el 118 la publicitat. Destaquem l'exigència de l'article 118 de sens perjudici de la sanció que es pogués imposar l'obligació a la reposició de la situació alterada pel mateix al seu estat original, així com a la indemnització dels danys i perjudicis causats, que podran ser determinats per l'òrgan competent, havent de comunicar-ho a l'infractor, en el seu cas, per a la seva satisfacció en el termini que a l'efecte es determini.

Cal remarcar que es tracta de legislació bàsica la qual la llei catalana de residus caldrà que respecti i s'hi adapti.

El capítol II del Decret legislatiu 1/2009, dels arts. 77a 82 regula les sancions, mentre que el III, regula la seva graduació. El capítol IV, arts. 91 a 93 estableix la responsabilitat.

En relació amb la prescripció de les sancions l'art. 120 del Decret legislatiu 1/2009 preveu que les molt greus prescriuen als cinc anys, les greus als tres anys i les lleus a l'any, a comptar, en tots els casos, des de la finalització real de la conducta infractora.

En relació amb l'òrgan competent per sancionar l'art. 81 del Decret legislatiu 1/2009 preveu que el límit de la potestat sancionador per a infraccions molt greus és: fins a 30.000 euros els alcaldes de municipis de menys de 50.000 habitants; fins a 300.000 euros els alcaldes de municipis de més de 50.000 habitants, entre altres.

147. Quines potestats d'inspecció i sancionadora tenen assignades els ajuntaments en matèria de contaminació atmosfèrica?

L'art. 20 de la LPAA atribueix la potestat d'inspecció i control de les activitats potencialment contaminants de l'atmosfera, als alcaldes i als òrgans competents de l'Administració de la Generalitat en matèria de protecció de l'ambient atmosfèric, motiu pel qual el precepte citat obliga a "establir els mitjans de coordinació necessaris per a aconseguir un exercici eficaç de la potestat d'inspecció i control de les diverses administracions públiques".

Els ajuntaments tenen atribuïda la potestat sancionadora en matèria de protecció de l'atmosfera. En concret, l'art. 174 de la LPAA manifesta que la competència per imposar les sancions correspon:

- a) Als alcaldes de municipis de menys de 50.000 habitants i als delegats territorials del Departament de Territori i Sostenibilitat, si la quantia de la multa no excedeix els 6.000 euros.
- b) Als alcaldes de municipis de més de 50.000 habitants, si la quantia de la multa no excedeix els 60.000 euros.
- c) Als alcaldes, si la sanció comporta el precintament de generadors de calor domèstics, d'oficines o de serveis o el precintament de vehicles de motor.

148. L'ajuntament té atribuïda la potestat d'inspecció i control en matèria de contaminació acústica? Qui? I la potestat sancionadora?

Als ajuntaments els correspon la inspecció i el control de la contaminació acústica de les activitats, els

comportaments ciutadans, la maquinària i els vehicles a motor, sens perjudici dels controls que es facin en la inspecció tècnica dels vehicles, per a garantir el compliment de les disposicions establertes a la LPCA i el seu Reglament. No obstant això, poden delegar les competències en aquesta matèria als consells comarcals o les entitats locals supramunicipals (art. 27.1 LPCA).

L'actuació inspectora, d'ofici o com a conseqüència de denúncia formulada per persona interessada, pot ser realitzada per personal acreditat al servei de l'Administració respectiva, que té la condició d'autoritat en l'exercici de les seves funcions, i, en conseqüència, podran accedir, d'acord amb la legislació vigent, a les instal·lacions o dependències, de titularitat pública o privada, com indica l'art. 27.2 de la LPCA. També pot ésser exercida per entitats de control autoritzades pel Departament de Medi ambient i sostenibilitat, en les condicions i amb els requisits que estableix el Decret 60/2015, de 28 d'abril, sobre les entitats col·laboradores de medi ambient.

La competència de sancionar les infraccions de les normes establertes per la LPCA, relatives a la maquinària, les activitats i els comportaments ciutadans, però aquesta competència correspon als òrgans de l'Administració local que la tinguin atribuïda per reglament (art. 37 LPCA i art. 7 del Reglament de la LPCA).

149. Quines mesures de foment pot establir l'ajuntament en matèria de contaminació acústica?

Atès l'art. 22 de la LPCA, els ajuntaments poden establir línies d'ajudes específiques per a promoure l'adaptació de les activitats, les instal·lacions i els altres elements generadors de sorolls i vibracions a les prescripcions de la LPCA i de la normativa que la desenvolupi. El criteri preferent d'atorgament és el fet que l'adaptació de les activitats, les instal·lacions i els altres elements generadors de sorolls i vibracions afecti les zones habitades més exposades al soroll.

150. L'ajuntament té atribuïda la potestat d'inspecció, control i sanció en matèria de contaminació lumínica o lluminosa?

El Capítol V LOAE regula el règim sancionador i la potestat d'inspecció i control. L'art. 16 estableix la tipificació de les infraccions i el 19 la quantia de les sancions.

Els arts. 23 i 24 atribueixen competències als ens locals i als ajuntaments en matèria inspectora i sancionadora. Es remet al reglament per determinar els òrgans competents. En matèria d'inspecció i control dels enllumenats que puguin ser font de contaminació lumínica atribueix la potestat a la Generalitat i als ajuntaments la qual ha de ser exercida per personal acreditat al servei de l'administració, que tenen la condició d'autoritat, sens perjudici del que estableix la disposició addicional tercera, que permet que es duguin a terme per entitats col·laboradores degudament autoritzades, les quals han de contar amb els mitjans personals i materials necessaris per a l'exercici de les seves funcions.

El Decret 190/2015, en el seu capítol IV, estableix el règim d'inspecció, control i sancionador, que comprèn els arts. 22, 23 i 24. En relació amb els ajuntaments cal destacar el següent:

Amb caràcter general, és competència dels ajuntaments i de la direcció general competent en matèria de contaminació lumínica la potestat d'inspecció i control de les instal·lacions d'il·luminació exterior i/o interior que emeten llum a l'exterior.

Amb caràcter específic, la potestat d'inspecció i control de les activitats sotmeses als règims d'intervenció administrativa de les activitats correspon a l'òrgan que resulti competent d'acord amb el que estableix la normativa de prevenció i control ambiental de les activitats. La inspecció i control de les emissions lluminoses produïdes per habitatges correspon als ajuntaments.

Les actuacions de control i les actuacions materials d'inspecció poden ser dutes a terme per entitats col·laboradores de medi ambient degudament habi-

litades, d'acord amb el Decret 60/2015, de 28 d'abril, sobre les entitats col·laboradores de medi ambient.

Si en les actuacions d'inspecció i control dutes a terme per un ajuntament es detecta una possible infracció molt greu d'acord amb la Llei 6/2001, de 31 de maig, i amb aquest Decret, l'ajuntament ho ha de comunicar a la direcció general competent en matèria de contaminació lumínica per tal que incoï, si escau, l'expedient sancionador corresponent. La comunicació ha d'incloure la documentació de l'actuació de la qual resulta la infracció i d'altra que es consideri adient. La direcció general competent en matèria de contaminació lumínica, en cas de considerar-ho necessari, pot realitzar una altra inspecció abans d'incoar l'expedient sancionador.

Els ajuntaments poden sol·licitar el suport tècnic i material del departament competent en matèria de medi ambient per dur a terme les tasques d'inspecció i control.

En les actuacions d'inspecció i control s'han de verificar les prescripcions tècniques del vector llum especificades en l'autorització o permís administratiu. En relació amb la competència per a la incoació i tramitació dels expedients sancionadors cal tenir en compte que correspon als ajuntaments la incoació i tramitació dels expedients sancionadors instruïts per infraccions de les prescripcions que regulen la Llei 6/2001, de 31 de maig, i aquest Decret, quan es tracti d'infraccions tipificades com a lleus o greus.

Quan es tracti de la resolució dels expedients sancionadors correspon a alcalde o l'alcaldesa ja que és l'òrgan competent per a la resolució dels expedients sancionadors incoats per infraccions de les prescripcions que regulen la Llei 6/2001, de 31 de maig, i aquest Decret, quan es tracti d'infraccions lleus o greus.

Generalitat de Catalunya

**Diputació
Barcelona**

Diputació Tarragona

Diputació de Girona

Diputació de Lleida

ACM

Associació
Catalana
de Municipis

C/ València, 231, 6a | 08007 Barcelona | ☎ 93 496 16 16
acm@acm.cat | **acm.cat**